

СУХОПЪТНИЯТ ПИРАТ

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ СУХОПЪТНИЯТ ПИРАТ

Превод: Деян Киряков Пеловски, Мариана Емилова Вълкова

chitanka.info

НОМЕР 249

Едва ли някога ще е възможно точно и окончателно да се установи какво именно се случи между Едуард Белингъм и Уилям Монхауз Ли и кое толкова ужаси Аберкромб Смит. Наистина ние разполагаме с подробния и ясен разказ на самия Смит и някои неща се потвърждават от показанията на слугата Томас Стайлз и тези на преподобния Плъмптри Питърсън — член на съвета на най-стария колеж, а така също и на други лица, случайни свидетели на този или онзи епизод от веригата невероятни произшествия. Но в общи линии трябва да се доверим на разказа на Смит и повечето хора несъмнено ще решат, че по-скоро в разсъдъка на един човек, макар и външно напълно здрав, могат да протичат странни процеси и явления, отколкото да допуснат мисълта, че може да има нещо извън границите на нормалното в такъв прославен център на науката и просветата, какъвто е Оксфордският университет. Но като се има предвид колко тесни и капризни са границите на естественото, и че въпреки всичките научни светила те могат да бъдат определени само приблизително, както и че в тъмнината, толкова близка до тези граници, се крият неограничени възможности, остава да признаем, че само много безстрашен, уверен в себе си човек ще посмее да отрече вероятността на тези незнайни околни пътеки, по които е способен да броди човешкият дух.

В Оксфорд, в едното крило на колежа, което ние ще наричаме най-старото, има съвсем древна ъглова кула. Под бремето на годините масивната арка над входната врата видимо е поддала, а сивите скални късове, покрити с петна от лишей, са гъсто обвити и свързани помежду си с бръшлянови клони — сякаш майката природа е решила да укрепи камъните в случай на вятър или лошо време. Зад вратата започва каменна вита стълба. Тя стига до две площадки, а третата е неин своеобразен завършек. Стъпалата ѝ са изтъркани и нацърбени от краката на безброй поколения търсачи на знания. Животът като вода тече по стълбата надолу и точно като водата оставя вдлъбнатини по

пътя си. От облечените в дълги мантии педанти от времето на Планагенетите до вятърничавите младежи от по-късните епохи — колко пълнокръвна и силна е била тази млада струя в английския живот! И какво е останало от всичките тези надежди, стремежи, пламенни желаня? Тук-там по надгробните плочи в старото гробище изтрит надпис и още може би шепа прах в полуизгнилия ковчег. Но е цяла безмълвната стълба и мрачната стара стена, на която все още могат да се различат преплитащи се линии на многобройни хералдични емблеми, като че ли на стената са се отпечатали гротескните сенки на отдавна минали дни.

През май 1884 година в кулата живееха трима младежи. Всеки от тях разполагаше с по две стаи — спалня и гостна, излизащи на площадките на старата стълба. На най-долния етаж в едната държаха въглища, а в другата живееше слугата Томас Стайлз, в чиито задължения влизаше да прислужва на тримата горни обитатели. Отляво и отдясно бяха аудиториите и кабинетите на професорите, така че живеещите в старата кула можеха да разчитат на известно уединение. Затова помещенията в кулата много се ценяха от най-усърдните студенти в горния курс. Такива бяха и тримата: Аберкромб Смит живееше най-горе, Едуард Белингъм под него, а Уилям Монхауз Ли долу.

Веднъж в 10 часа, в ясна пролетна вечер, Аберкромб Смит седеше в креслото с крака върху решетката на камината и пушеше лула. От другата страна на камината в също такава кресло и не по-малко удобно се беше разположил старият училищен приятел на Смит, Джефро Хейсти. Младежите бяха прекарвали вечерта на реката и затова бяха спортно облечени. Освен това достатъчно беше да се вгледаш в живите им и енергични лица, за да разбереш, че двамата често излизат на чист въздух, че ги влече и занимава всичко, което е по силите на смели и силни хора. Хейсти в действителност бе първият гребец до кормилото в отбора на колежа, а Смит беше още по-силен. Той вече се беше потопил в сянката на приближаващите изпити и сега учеше усърдно, като отделяше за спорт едва няколко часа в седмицата, необходими за здравето. Камарата книги по медицина, разхвърляните по масата кости, мулажи^[1] и анатомични таблици обясняваха колко и какво точно учеше Смит, а висящите над камината учебни рапири и боксърски ръкавици издаваха начина, по който Смит с помощта на

Хейсти можеше най-ефективно да спортува дори в стаята си. Те бяха големи приятели, толкова големи, че сега седяха, потънали в такова блажено мълчание, което бе върхът на истинското им приятелство.

— Налей си уиски — каза най-сетне Аберкромб Смит, като духваше от време на време дим от лулата. — Шотландското е в гарафата, а в голямото шише е ирландското.

— Не, благодаря. Ще участвам в състезанията, а когато тренирам, не пия. А ти?

— Ден и нощ уча. Може да минем и без уиски. — Хейсти кимна и двамата се умълчаха.

— Между впрочем, Смит — след малко проговори Хейсти, — ти запозна ли се вече със съседите си?

— При среща си кимваме. И толкова.

— Хм. Според мен по-добре и с това да се ограничиш. Чувал съм това-онова за тях двамата. Не много, но и толкова стига. На твоето място не бих тръгнал да се сближавам с тях. Вярно, за Монхауз Ли нищо лошо не може да се каже.

— Ти имаш предвид по-слабия?

— Именно. Той е истински джентълмен и свестен човек. Но запознавайки се с него, непременно ще се запознаеш и с Белингъм.

— Имаш предвид дебелака?

— Да, него. А с такъв субект аз не бих се запознал.

Аберкромб Смит вдигна вежди и погледна приятеля си.

— Че какво му има? — попита той. — Пие ли? Комарджия ли е? Нахалник ли е? Ти обикновено не си много взискателен.

— Веднага си личи, че не си се запознал с него, иначе не би питал. В него има нещо гнусно, змийско. Не мога да го понасям. Според мен се отдава на тайни пороци — зловещ човек. Макар че никак не е глупав. Казват, че в своята област няма равен на себе си — такъв познавач още не е имало в колежа.

— Медицина или класическа филология?

— Източни езици. В тая област е същински дявол. Чилингуърт го срещнал случайно на Нил при вторите подводни скали. Белингъм така говорел с арабите, като че ли е роден и израсъл сред тях. С копитите^[2] разговарял на коптски, с евреите — на староеврейски, с бедуините — на арабски и те били готови да целуват края на наметалото му. Там още се срещат старците отшелници — седят си на скалите и не могат да

търпят чужденците. Но щом зърнат Белингъм — още не успял и две думи да каже, те веднага започват да се влачат по корем. Чилингуърт казва, че през целия си живот не е виждал такова нещо. Но Белингъм приемал всичко нормално, важно се разхождал сред тези бедняци и ги поучавал. Държанието му не е ли отвратително за студент от нашия колеж, а?

— Но защо каза, че не може, ако се запознаеш с Ли, да не се запознаеш с Белингъм?

— Белингъм е сгоден за Евелин — неговата сестра. Прекрасно момиче, Смит! Добре познавам цялото семейство. Яд ме е да гледам до нея това чудовище. Те винаги ми напомнят жаба и гълъбица.

Аберкромб Смит се усмихна и изтръска лулата на скарата на камината.

— Ех ти, старче, напълно се издаде. Какъв ужасен ревнивец си! Ти наистина само за това му се ядосваш.

— Прав си. Познавам я още от дете и ми е тъжно да гледам как рискува щастието си. А тя го рискува. Той изглежда отвратително. И е злобен и долен по характер. Помниш ли случилото се с Лонг Нортън?

— Не. Ти постоянно забравяш, че тук съм отскоро.

— Да, да, наистина. Това се случи миналата зима. И така, знаеш ли пътеката край рекичката? Вървели веднъж по нея неколцина студенти. Белингъм най-отпред, а срещу тях — старица, продавачка от пазара. Валял пороен дъжд, на тебе ти е ясно в какво се превръщат там полетата след такова време. Пътеката минавала между рекичката и грамадна локва, широка почти колкото реката. И тази свиня, продължавайки да върви по средата на пътеката, блъснал старицата в калта. Представяш ли си на какво е заприличала тя и целият ѝ багаж. Ето такава мръсотия е извършил, и Лонг Нортън — човек, който рядко се сдържа, откровено му казал своето мнение. Дума по дума и всичко приключило така, че Нортън ударил с бастуна си Белингъм. Скандалът се оказа грандиозен и сега направо смях ме напушва, като гледам какви кръвожадни погледи хвърля Белингъм на Нортън, когато се срещнат. По дяволите, Смит, вече е почти единадесет.

— Не бързай. Изпуши още една лула.

— Не мога. Нали тренирам. Отдавна трябваше да съм заспал, а седя при теб и бърборя. Ако може, послужи ми с твоя череп. Моя го взе Уилямс за един месец. Ще взема и твоите ушни кости, ако на тебе

естествено не са ти необходими. Много ти благодаря. Чанта няма да ми трябва, спокойно ще пренеса всичко на ръце. Лека нощ, сине мой, и не забравяй какво ти казах за съседа.

Когато Хейсти, държейки своята анатомическа придобивка, заслиза по витата стълба, Аберкромб Смит хвърли лулата в коша за хартия и премествайки стола по-близо до лампата, потъна в дебелия зелен том, украсен с огромни цветни схеми на тайнственото царство на нашите вътрешности, които всеки от нас напразно се опитва да ръководи. Независимо че е новак в Оксфорд, нашият студент не е вчерашен в медицината — вече четири години е учил в Глазгоу и Берлин и предстоящият изпит му обещаваха диплом на лекар.

Решителните устни, голямото чело, грубоватите черти на лицето говореха, че дори притежателят им да не е надарен с блестящи способности, неговата упоритост, търпение и издръжливост може би ще му позволят да затъмни къде-къде по-ярки таланти. Този, който е съумял да се утвърди сред шотландци и германци, не е толкова лесно да бъде провален. Добре проявил се в Глазгоу и Берлин, Смит реши с упорит труд да си създаде същата репутация и в Оксфорд.

Той чете почти час и стрелките на часовника, шумно тиктакащ на масичката в ъгъла, вече почти се събраха на дванайсет, когато до Смит внезапно долетя рязък, пронизващ звук, като че ли някой в момент на огромно вълнение, задъхвайки се, шумно поема въздух. Той отмести книгата и се послуша. От двете страни и над него нямаше никой, а това означаваше, че попречилият му звук можеше да дойде само от долния съсед — от този самия, за когото така nelаскаво се изказа Хейсти. За Смит този съсед беше само отпуснат, мълчалив човек с бледо лице — вярно, доста усърден: когато той самият гасеше лампата, от лампата на съседа все още падаше златист лъч светлина. Това, че и двамата до късно учеха, беше като че ли някаква безмълвна връзка помежду им. В дълбоката нощ, когато разсъмването приближаваше, Смит бе радостен да забележи, че наблизо някой също като него малко цени съня. И дори сега, мислейки за съседа си, той изпитваше добри чувства към него. Хейсти е добър човек, но грубичък, дебелокож, лишен от деликатност и въображение. Всяко отклонение от това, което за него е образец на мъжественост, го дразни. За Хейсти не съществуваха хора, които да не се вменстват в нормите, приети в закритите учебни заведения. Както много здрави

хора той беше склонен да вижда в телосложението на човека черти от неговия характер и да счита това, което всъщност просто е недостатъчно добро кръвообращение, за проява на лоши склонности. Смит, надарен с по-остър ум, знаеше тази особеност на своя приятел и си я спомни, когато се замисли за човека от долния етаж.

Странният звук не се повтори и Смит щеше отново да се хване за работа, когато в нощната тишина отекна дрезгав вик, по-точно вопъл, предсмъртен зов на изплашен, изгубил контрол над себе си човек. Смит скочи на крака и изпусна книгата. Не беше от страхливите, но този внезапен вик на ужас прозвуча така, че кръвта му застина в жилите и по гърба му полазиха тръпки. Викът прозвуча на такова място и в такъв час, че на ум му дойдоха хиляди най-невероятни предположения. Дали да се втурне надолу, или да почака? Като истински англичанин Смит не можеше да търпи да се намира в глупаво положение, а почти не познаваше съседа си и затова за него не беше толкова просто да се намеси в работите му. Но докато стоеше нерешително, обмисляйки как да постъпи, по стълбата се чуха забързани стъпки и Монхауз Ли по долно бельо, блед като платно, нахълта в стаята.

— Елате бързо долу! — задъхвайки се, извика той. — На Белингъм му е лошо.

Аберкромб Смит се втурна след Ли по стълбата в гостната, разположена под неговата, но въпреки че беше доста загрижен за случилото се, пристъпвайки прага, неволно и учудено огледа гостната. Такава стая досега не беше виждал — тя приличаше повече на музей. Стените и таванът бяха изцяло покрити със стотици различни чудесии от Египет и други източни страни. Високи недодялани фигури в ръцете с товар или оръжие изпълваха стаята, напомняйки безсмислен фриз. Над тях бяха разположени скулптури с глави на бик, щъркел, котка, бухал и сред тях увенчани със змии глави на владетели с бадемови очи, а също така странни, приличащи на скарабей^[3], божества, изрязани от небесносин египетски лапис^[4]. От всяка ниша, от всеки рафт гледаха Хор, Изида и Озирис, а под тавана, разтворил широко уста, висеше в двойна примка истинският син на стария Нил — грамадният крокодил.

В средата на тази необикновена стая имаше голяма квадратна маса, отрупана с хартии, стъкла и изсушени листа от красиво, приличащо на палма, растение. Всичко това беше преместено встрани

накуп, за да се освободи място за дървения сандък на мумията, който бе отместен от стената — около него имаше празно пространство — и сложен на масата. Самата мумия — страшна, черна и изсъхнала, подобна на овъглена чвореста главня, беше извадена до половината от саркофага; ръка, напомняща птича лапа, лежеше на масата. Към сандъка беше прикрепен стар, пожълтял свитък папирус и пред всичко това в дървено кресло седеше собственикът на стаята. Главата му беше отметната, пълният с ужас поглед на широко отворените очи беше прикован във висящия под тавана крокодил. Сините дебели устни при всяко издишване шумно се издуваха напред.

— Боже мой! Той умира! — отчаяно извика Монхауз Ли.

Ли беше строен, красив младеж, тъмноок и мургав, повече приличащ на испанец, отколкото на англичанин, и присъщата му келтска живост рязко контрастираше със саксонската флегматичност на Аберкромб Смит.

— Според мен това е само припадък — каза студентът по медицина. — Помогнете ми. Хванете го за краката. Да го сложим на дивана. Можете ли да хвърлите на пода всички тези дяволски дървени парчетии? Ама че безредие! Сега ще му откопчаем яката, ще му дадем вода и ще се свести. С какво се е занимавал тук?

— Не знам. Чух вика му. Дотичах при него. Нали сме близки. Много любезно от ваша страна, че слязохте.

— Сърцето му бие. Все едно чуваш шум от кастанети — каза Смит, слагайки ръка на Белингъмовите гърди. — Мисля, че нещо го е изплашило до смърт. Плиснете го с вода. Ама и какво лице има!

И наистина, странното лице на Белингъм изглеждаше необичайно отблъскващо, тъй като цветът и чертите бяха съвършено неестествени. То беше бяло, но не с типичната за уплаха бледност, не, това беше абсолютно безкръвна белота — като корема на калкан. Това пълно лице като че ли преди е било още по-пълно — сега кожата му беше увиснала на гънки и беше покрито от гъста мрежа бръчки. Тъмната непокорна коса беше щръкнала, а дебелите набръчкани уши стърчаха. Светлите сиви очи бяха отворени, зениците разширени, а в застиналия поглед се четеше ужас. Смит гледаше и му се струваше, че никога досега на човешко лице не са изпъквали толкова ясно чертите на една порочна натура и той се отнесе по-сериозно към предупреждението, направено му преди час от Хейсти.

— Какво, по дяволите, е могло така да го изплаши? — попита той.

— Мумията.

— Мумията ли? Как така?

— Не знам. Тя е отвратителна и в нея има нещо ужасяващо. Поне да се беше разделил с нея. Вече втори път ме плаши. Миналата зима се случи същото. Аз го заварих в същото състояние — и тогава пред него стоеше този отвратителен екземпляр.

— Но за какво му е тази мумия?

— Знаете ли, той е човек с приумици. Това е неговата страст. От такива работи разбира повече от всички в Англия. По-добре е според мен да не знае толкова. Аха, май започва да идва на себе си.

По мъртвобледите страни на Белингъм бавно започна да избива червенина и клепачите му потръпнаха, както потръпва корабното платно при първия полъх на вятъра. Той стисна юмруци и ги отпусна, звучно през зъби вдиша въздух, след това рязко вдигна глава и вече съзнателно огледа стаята. Когато погледът му се спря върху мумията, скочи, сграбчи свитъка папирус, бутна го в кутията на масата, заключи я и като се олюляваше, се помъкна обратно към дивана.

— Какво е станало? Какво търсите тук?

— Ти викаше и вдигна голям шум — отговори Монхауз Ли. — Ако не беше дошъл нашият съсед отгоре, не знам сам как щях да се справя с теб.

— А, това е значи Аберкромб Смит! — каза Белингъм, гледайки Смит. — Много любезно, че дойдохте! Какъв глупак съм! Господи, какъв глупак.

Той закри с ръце лицето си и започна да се смее истерично.

— Хей! Престанете! — извика Смит, грубо друсайки Белингъм за рамото. — Нервите ви са съвсем разклатени. Трябва да сложите край на тези нощни развлечения с мумията, иначе съвсем ще полудеете. Вие и бездруго вече сте на границата.

— Интересно — започна Белингъм — дали вие на мое място бихте запазили такова хладнокръвие, ако...

— Какво?

— Така де, нищо. Просто е интересно ще можете ли да издържите сам с мумията цяла нощ, без да разстроите нервната си система. Но вие сте прав. Наистина в последно време подложих

нервите си на прекалено тежки изпитания. Но сега вече всичко е наред. Само не си отивайте. Постойте тук няколко минути, докато съвсем дойда на себе си.

— В стаята е много задушно — забеляза Ли и разтваряйки прозореца, пусна свеж нощен въздух.

— Това е от смолата за балсамиране — каза Белингъм.

Той взе от масата едно от сухите листа и го подържа над лампата — листото запращя, издигна се гъст дим и остра люта миризма изпълни стаята.

— Това е свещено растение — растение на жреците — обясни Белингъм. — Вие, Смит, запознат ли сте поне малко с източните езици?

— Ни най-малко. Една дума не знам.

Като чу това, египтологът като че ли почувства облекчение.

— Между другото — продължи той, — след като вие дотичахте, колко време още бях в безсъзнание?

— Не много. Пет минути.

— Така си и мислех, че това състояние не може да продължи дълго — каза Белингъм с дълбока въздишка. — Какво странно явление е загубването на съзнание! Него не можеш да го измериш. Моите собствени усещания не могат да определят колко време е продължило: секунди или седмици. Да вземем например господина, който лежи на масата. Той е умрял в епохата на единадесетата династия, преди 40 века, но ако сега би могъл да проговори, ще ни каже, че е затворил очи само преди миг. Тази мумия, Смит, е необичайно хубава.

Смит се доближи до масата и хвърли професионален поглед върху тъмната сгърчена фигура. Чертите на лицето, дори и неприятно безцветни, бяха безупречни и две малки, напомнящи орехи очи все още се криеха в тъмните хлътнали места на очните вдлъбнатини. Покритата с петна кожа здраво бе опъната върху костите и разбърканите къдрици твърда черна коса падаха над ушите. Два остри като на плъх зъба бяха прехапали набръчканата долна устна. Мумията сякаш цялата се беше свила — ръцете бяха сгънати, главата бе издадена напред. Ужасната ѝ фигура излъчваше скрита сила. Смит го побиха тръпки. Виждаха се тънките, като че ли покрити с пергамент ребра, хлътналият оловносив корем с дълг разрез — следа от балсамирането, а долните крайници бяха повити с груби жълти

бинтове. Тук и там върху тялото и в сандъка имаше клонки миро и касия.

— Не знам как се казва — добави Белингъм, прокарвайки ръка по изсъхналата глава. — Разбирате ли, саркофагът с писмените знаци е изгубен. Номер 249 — това е цялата му сегашна титла. Вижте, той е отбелязан върху сандъка. С този номер беше и на публичния търг, където го купих.

— Навремето не е бил случаен човек — забеляза Аберкромб Смит.

— Бил е великан. Като мумия е 6 фута и 7 дюйма. Минавал е за великан: нали египтяните никога не са били особено високи. А опипайте тези големи възлести кости! С такъв човек по-добре да си нямаш работа.

— Възможно е точно тези ръце да са помагали за поставянето на камъни при изграждането на пирамидите — предположи Монхауз Ли, разглеждайки с отвращение сгърчените пръсти, подобни на ноктите на граблива птица.

— Едва ли — отговори Белингъм. — Потапяли са го в натриеви соли и много внимателно са се грижели за него. С простосмъртните зидари не са се отнасяли така. За тях обикновената сол или асфалтът са били достатъчни. Пресметнато е, че такова погребение в наши пари струва около 730 фунта стерлинги. Нашият приятел е принадлежал най-малкото към висшето общество. А как мислите, Смит, според вас какво означава този кратък надпис на стъпалото му?

— Аз вече ви казах, че не знам източни езици.

— А да, вярно! Според мен тук е написано името на този, който е балсамирал трупа. И вероятно е бил много добросъвестен майстор. Колко от това, което е създадено в наши дни, ще просъществува четири хиляди години.

Белингъм продължаваше да бърбори бързо и непринудено, но Аберкромб Смит добре виждаше, че страхът все още го владее. Ръцете на Белингъм трепереха, долната устна потръпваше и погледът му, където и да шареше, се насочваше към неговия зловец компаньон. Но независимо от страха в тона и поведението на Белингъм прозираше тържество. Очите на египтолога бляскаха, той се разхождаше из стаята бодро и непринудено. Белингъм приличаше на човек, преминал през

тежко изпитание, от което още не се е отърсил, но което му е помогнало да достигне поставената цел.

— Нима си тръгвате? — възкликна той, виждайки, че Смит става от дивана.

При мисълта, че ще остане сам, като че ли страхът отново го завладя и Белингъм протегна ръка, все едно че искаше да задържи Смит.

— Време ми е. Аз трябва още да поработя. Вие вече съвсем се съвзехте. Мисля, че с такава разклатена нервна система би било по-добре да изучавате нещо не толкова страшно.

— Обикновено не губя самообладание. И по-рано ми се е налагало да разповивам мумии.

— Предния път изгубихте съзнание — отбеляза Монхауз Ли.

— Да, вярно. Трябва да обърна внимание на нервите си — да започна да вземам лекарства или да се лекувам с електричество. Вие нали не си тръгвате, Ли?

— На вашите услуги съм, Нед.

— Тогава аз ще сляза у вас и ще се разположа на дивана. Лека нощ, Смит. Много съжалявам, че заради моята глупост се е наложило да ви обезпокоят.

Те се ръкуваха и качвайки се по изтритите стъпала на витата стълба, студентът по медицина чу, че вратата се заключи и неговите нови познати слязоха един етаж по-долу.

По такъв необичаен начин стана запознанството на Едуард Белингъм с Аберкромб Смит и което в последна сметка последният нямаше желание да поддържа. А Белингъм като че ли напротив, проявяваше симпатия към своя рязък съсед и я изразяваше по такъв начин, че на всичко това можеше да се сложи край само с откровена грубост. Той два пъти посети Смит, за да му благодари за оказаната помощ, а след това не един път минаваше при него, любезно предлагайки книги, вестници и много други неща, които могат да си поделят съседи ергени. Много скоро Смит забеляза, че Белингъм е изключително ерудиран човек, с добър вкус, доста много чете и има феноменална памет. А приятните маниери и обноски малко по-малко накараха Смит да свикне с отблъскващата му външност. За преуморения от лекции студент той се оказа прекрасен събеседник и

не след дълго Смит откри, че вече очаква посещенията на съседа и той самият прави ответни визити.

Но макар Белингъм да беше несъмнено умен, студентът по медицина забелязваше у него нещо ненормално: понякога той произнасяше високопарни речи, които никак не подхождаха на обикновения му начин на живот.

— Колко е хубаво — възкликваше той — да чувстваш, че можеш да владееш силите на доброто и злото — да бъдеш ангел на милосърдието или демон на отмъщението.

А за Монхауз Ли той веднъж отбеляза:

— Ли е добър, честен, но няма истинско честолюбие. Той не е способен да стане другар на един предприемчив и смел човек. Не е способен да ми бъде достоен другар.

Изслушвайки подобни намеци и твърдения, флегматичният Смит, невъзмутимо изпусчайки дим от лулата, само вдигаше вежди, поклащаше глава и му даваше прости медицински съвети — по-рано да си ляга да спи и по-често да е на чист въздух.

В последно време Белингъм придоби навик, който според Смит често е предвестник на умствено разстройство. Той като че ли през цялото време си говореше сам. Късно през нощта, когато Белингъм едва ли имаше гости, Смит чуваше отдолу тих глас. Сподавеният монолог понякога преминаваше в шепот, но в нощната тишина се чуваше много ясно.

Това мърморене отвличаше и дразнеше студента и той не един път изразяваше своето неудоволствие пред съседа си. При това обвинение Белингъм се изчервяваше и сърдито отричаше. Изобщо по този повод проявяваше много по-голямо безпокойство, отколкото би трябвало.

Ако у Смит се бяха появили съмнения, нямаше нужда да търси далече потвърждение за това, че слухът му не го лъже. Том Стайлз, сбръчкан старец, който, от незапомнени времена прислужваше на обитателите на кулата, беше не по-малко обезпокоен от това обстоятелство.

— Моля да ме извините, сър — започна той една сутрин, почиствайки горните стаи, — не ви ли се струва, че мистър Белингъм малко се е повредил?

— Повредил ли се е?

— Да, сър. Главата му се е повредила.

— Как ви хрумна това?

— Как да ви кажа, сър. Напоследък стана съвсем друг. Не е същият както преди, макар че никога не е бил джентълмен по мой вкус, както мистър Хейсти или вие, сър. Той до такава степен се встрасти да си говори сам, че направо страх да те хване. Това пречи и на вас. Не зная какво да мисля, сър.

— Струва ми се, че всичко това не трябва да ви засяга ни най-малко, Стайлз.

— Работата е там, че тук не съм външен човек, мистър Смит. Може би си позволявам повече, но по друг начин не мога. Понякога ми се струва, че на своите млади джентълмени аз съм и майка, и баща. Ако се случи да дойдат роднините, за всичко аз съм отговорен. А относно мистър Белингъм, сър, ето какво бих искал да знам: кой се разхожда в стаята му, когато него самият го няма въкъщи, а вратата отвън е заключена?

— Какво? Вие говорите безсмислици, Стайлз.

— Може и да са безсмислици, сър. Но не един път със собствените си уши чувам стъпки.

— Глупости, Стайлз.

— Както искате, сър. Ако ви потрябвам, позвънете.

Аберкромб Смит не отдаде значение на дърдоренето на стареца слуга, но след няколко дни се случи малко произшествие, което направи неприятно впечатление на Смит и му припомни думите на Стайлз.

Веднъж късно вечерта Белингъм посети Смит и го развличаше, разказвайки най-интересни неща за скалните гробници в Бени Хасин, в горен Египет, когато изведнъж Смит, притежаващ необикновено тънък слух, ясно дочу, че вратата на долния етаж се отваря.

— Някой влезе или излезе от вашата стая — забеляза той.

Белингъм скочи на крака и остана смутен само за секунда — той сякаш не повярва на Смит, но в същото време се изплаши.

— Сигурен съм, че заключих вратата. Наистина я заключих — запъвайки се, промърмори той. — Никой не може да я отвори.

— Но аз чувам, че някой се качва по стълбата — настоя Смит.

Белингъм забързано изскочи от стаята, тръшна силно вратата и се спусна надолу по стълбата. Смит чу, че по средата на пътя спря и

като че ли зашепна нещо. След минута долу се трясна врата и ключът се превърта в ключалката, а Белингъм отново се качи горе и влезе при Смит. Върху бледото му лице бяха избили капки пот.

— Всичко е наред — каза той, като се тръшна в креслото. — Глупавото куче отворило вратата. Не мога да си обясня как така съм забравил да я заключа.

— А, не знаех, че имате куче — произнесе Смит, гледайки втренчено в лицето своя развълнуван събеседник.

— Да, имам отскоро. Но трябва да се отърва от него. Прекалено много грижи ми създава.

— Да, разбира се, след като ви се налага да го държите заключено. Мислех, че е достатъчно само да затворите вратата, без да я заключвате.

— Не ми се иска старецът Стайлз, без да иска, да го пусне. Знаете ли, кучето е породисто и би било глупаво човек да се лиши от него просто така.

— Аз също обичам кучета — каза Смит, поглеждайки отстрани събеседника си все така проникателно, както преди. — Може би ще може да видя вашето куче?

— Естествено. Боя се само, че няма да е днес — предстои ми делова среща. Вашият часовник не е ли напред? Щом е така, вече съм закъснял с 15 минути. Надявам се, че ще ме извините.

Белингъм си взе шапката и бързо напусна стаята. Независимо от деловата среща Смит чу, че той се върна вкъщи и се заключи отвътре.

Този разговор остави у Смит неприятно чувство. Белингъм го лъжеше и го лъжеше така грубо, като че ли се намира в безизходно положение и въпреки всичко е длъжен да крие истината. Смит знаеше, че съседът няма никакво куче. Освен това, знаеше, че стъпките, чути по стълбата, не бяха на животно. В такъв случай, кой е бил? Старецът Стайлз твърдеше, че когато Белингъм не си е вкъщи, някой се разхожда в стаята му. Може би жена? Това беше най-вероятното. Ако за това разбере университетското началство, най-позорно ще изгонят Белингъм от университета. Значи неговата уплаха и лъжата му са предизвикани именно от това. Но все пак е невероятно студентът да крие в стаята си жена и да избегне незабавното разобличение. Обаче, както и да се обяснява това, все пак има нещо нередно. И заемайки се отново със своите книги, Смит твърдо реши: каквито и опити за

сближаване да предприеме неговият сладкодумен и неприятен съсед, той решително ще ги отблъсква.

Но тази вечер на Смит не му беше съдено да поработи спокойно. Едва успя да си спомни къде точно го бяха прекъснали, по стълбата се чуха силни, уверени крачки — някой се качваше през три стъпала и в стаята влезе Хейсти. Той беше по анцуг.

— Все учиш! — възкликна той и се тръшна в своето любимо кресло. — Ех, много обичаш упорито и настойчиво да седиш над книгата. Ако стане земетресение и целият Оксфорд се срине, сигурен съм, ти преспокойно ще си седиш сред руините, заровил се в книги. Добре, няма да ти преча. Малко ще постоя и ще си тръгна.

— Какво ново? — попита Смит, слагайки тютюн в лулата.

— Нищо особено. Уилън, играейки в отбора на първокурсниците, постигна 70 срещу 11. Казват, че ще замести Бедикомб. Той съвсем издъхна. Някога здраво удряше топката, а сега може само да я хваща.

— Е, това не е съвсем вярно — откликна Смит така сериозно, както обикновено говорят за спорта университетските мъже, занимаващи се с наука.

— Много бързо се откъсва напред. А с удара закъснява. Да, всъщност ти чу ли за Нортън?

— Какво е станало?

— Нападнали го.

— Нима?

— Да. Тъкмо като завивал от Хай стрийт, на сто крачки от вратите на колежа.

— А кой?

— Тук е загадката. Би било по-точно, ако кажеш не „кой“, а „какво“. Нортън се кълне, че не е бил човек. И наистина, ако се съди от драскотините по гърлото, и аз съм готов да се съглася с него.

— Е кой тогава? Нима вече стигнахме до привидения?

И като изпусна дим от лулата, Аберкромб Смит изрази презрението си на учен.

— О не, още никой не е изказал такова предположение. По-скоро мисля, че ако неотдавна някой циркаджия е изгубил голяма маймуна и тя се е оказала в нашия край, съдебните заседатели биха обявили нея за виновна. Виждаш ли, Нортън всяка вечер е минавал по този път

почти по едно и също време. На това място над тротоара ниско надвисват клоните на дървото — големия бряст, който расте в двора на Райни. Нортън смята, че тази твар го е нападнала именно от бряста. Но както и да е било, едва не са го удушили две ръце, по думите на Нортън силни и тънки като стоманен обръч. Той нищо не видял, освен тези дяволски ръце, които все по-здраво му стискали гърлото. Изкрещял с всичка сила, две деца дотичали при него и тази твар като котка се прехвърлила през оградата. Нортън така и не успял да я огледа. Това е било голямо преживяване за него. Като че ли е бил на курорт, му казах аз.

— Това по-скоро е крадец удушвач.

— Напълно възможно. Нортън не е съгласен с това, но казаното от него не трябва да се взема предвид. Този крадец има много дълги нокти и доста чевръсто е прескочил оградата. Твоят прекрасен съсед много би се зарадвал, ако разбере всичко това. Той има зъб на Нортън, а доколкото ми е известно, не забравя обидите толкова лесно. Но какво те разтревожи, старче?

— Нищо — кратко отговори Смит.

Той подскочи на стола и лицето му за миг придоби израза на човек, който внезапно е озарен от неприятно предположение.

— Имаш такъв вид, като че казаното от мен те накара да се досетиш за нещо. Между другото, след последното ми посещение при теб май си се запознал с господин Белингъм, не е ли така? Младият Монхауз Ли ми спомена нещо за това.

— Да, познаваме се малко. Той няколко пъти идва при мен.

— Е, достатъчно си голям, за да се грижиш сам за себе си. А общуването ти с него не смятам за подходящо, макар че той е доста умен. Но ти скоро сам ще се убедиш в това. Ли е добър и много свестен. До скоро виждане, старче. В сряда са надбягванията за ректорската награда, ще се състезавам с Мълинз, така че не забравяй да дойдеш. Напълно възможно е да не се видим до състезанията.

Невъзмутимият Смит отмести встрани лулата и отново упорито се зае с учебниците. Но скоро разбра, че въпреки волята си няма да може да се съсредоточи. Мислите му сами се насочваха към въпроса кой живее под него и към тайната, скрита в неговото жилище. После се прехвърли върху необичайното нападение, за което разказа Хейсти, и към обидата, затаена от Белингъм. Тези две обстоятелства упорито се

кръстосваха в съзнанието на Смит, като че ли между тях съществуваше тясна вътрешна връзка. И все пак подозрението си оставаше смътно и неясно и трудно можеше да се представи с думи.

— Проклет да е! — възкликна Смит и хвърленият от него учебник по патология прелетя през цялата стая. — Провали ми всичките вечерни занимания. Дори само това е достатъчно, за да си нямам повече работа с него.

През следващите десет дни студентът по медицина беше до такава степен погълнат от учението, че нито видя, нито чу нещо за долните си съседи. В часовете, когато Белингъм обикновено го навестяваше, Смит затваряше и двете врати и макар да чуваше многократното почукване на външната врата, упорито не се обаждаше. Но веднъж през деня, когато слизаше по стълбата и минаваше покрай апартамента на Белингъм, вратата се отвори и оттам излезе младият Монхауз Ли — очите му горяха, а мургавите му страни бяха пламнали. По петите го следваше Белингъм — неговото дебело сивкаво лице беше изкривено от злоба.

— Глупак! — просъска той. — Тепърва ще съжалявате за това.

— Много може би! — викна в отговор Ли. — Запомнете какво ви казах. Всичко е свършено! Нищо не искам да слушам.

— Но вие ми дадохте честната си дума.

— И няма да я наруша. Ще мълча. Само че по-добре да видя малката Ева мъртва. Всичко е свършено веднъж завинаги. Тя ще постъпи така, както аз ѝ кажа. Ние не искаме повече да ви виждаме.

Без да иска, Смит чу всичко това, но побърза надолу, тъй като не искаше да се окаже забъркан в спора. Стана му ясно едно: приятелите се бяха скарали сериозно и Ли смята да развали годежа между сестра си и Белингъм. Смит си спомни, че Хейсти ги сравняваше с жаба и гълъбица, и се зарадва, че няма да има сватба. Не беше много приятно да гледаш лицето на Белингъм, когато е разярен. Не може да се повери съдбата на едно момиче в ръцете на такъв човек.

Докато вървеше, Смит бавно размишляваше до какво може да доведе това скарване и какво толкова важно обещание е дал Монхауз Ли на Белингъм, за да не бъде нарушено.

Този ден Хейсти и Мълинз щяха да се състезават по гребане и потокът от хора се насочваше към бреговете на реката. Майското слънце светеше ярко и тъмните сенки на високите брястове пресичаха

жълтата пътека. Отляво и отдясно в дълбочина се виждаха сивите здания на колежа — стари, избелели жилища на знанието. Високите им прозорци със заострени сводове гледаха потока от млад живот, който така весело течеше край тях. Облечените в черни мантии професори, бледните от занятия учени, претенциозните декани и професори, загорелите спортисти със сламени шапки, в бели или разноцветни анцузи — всички се бяха забързали към синята лъкатушеца река, която, криволичейки, тече през поляните на Оксфорд.

Аберкромб Смит се разположи на такова място, където, както му подсказваше усетът на опитен гребец, трябваше да се състои, ако изобщо възникне, решаващата схватка. Дочу в далечината сигнала за започване на състезанието: лодките приближаваха и ревът нарастваше, после се разнесе силно тропане с крака и викове на зрители, разположили се в лодките си точно под него. Покрай Смит, запъхтени, като си хвърляха куртките, профучаха няколко души. Смит протегна врат и видя зад гърбовете им Хейсти — той гребеше равномерно и уверено. Неговият често загребващ противник изоставаше почти цяла лодка. С вик Смит поободри приятеля си, погледна часовника си и мислеше вече да си тръгва, когато някой го докосна по рамото. Огледа се и видя до себе си Монхауз Ли.

— Видях ви тук — плахо започна юношата. — И ми се иска да поговоря с вас, ако можете да ми отделите половин час. Живея ето тук заедно с Харингтън от Кралския колеж. Заповядайте, елате да изпием чаша чай.

— Време е да се връщам — отговори Смит. — Сега усилено зубря. Но с удоволствие ще мина за няколко минути. Аз и тук нямаше да дойда, но нали Хейсти е мой приятел.

— И мой. Красиво гребете, нали? При Мълинз съвсем не е така. Да влезем. Къщата е малко тясна, но през лятото тук е много приятно да се работи.

Котиджът, намиращ се на 50 ярда от брега на реката, беше неголямо квадратно бяло здание със зелени врати и прозорци: дървена решетка украсяваше външния вход. Най-голямата стая беше приспособена за работен кабинет. В нея имаше маса от бор, дървени небоядисани рафтове с книги, а на стените — няколко евтини

олеографии. На спиртника пееше, завирайки, чайникът, а на масата имаше поднос с чаши.

— Седнете в това кресло и си вземете цигара — каза Ли. — А аз ще ви наля чай. Много съм благодарен, че дойдохте, тъй като знам, че за вас всяка минута е пресметната. Бих искал само да ви кажа, че на ваше място незабавно бих сменил квартирата си.

— Какво има?

Със запалена кибритена клечка в едната ръка и с цигара в другата Смит изумен се вторачи в Ли.

— Да, това наистина звучи много странно и най-лошото е, че не мога да ви обясня защо ви давам такъв съвет — дал съм обещание и не мога да го наруша. Но независимо от това съм в правото си да ви предупредя, че не е безопасно да живеете с такъв човек като Белингъм. Аз самият възнамерявам засега да поживея в този котидж.

— Не е безопасно ли? Какво имате предвид?

— Ето това не трябва да казвам. Но моля ви, послушайте ме, напуснете тези стаи. Днес окончателно се скарахме. По това време вие слизахте по стълбата и разбира се, чухте.

— Забелязах, че разговорът между вас е остър.

— Той е негодник, Смит. По друг начин не можеш да се изразиш. Започнах нещичко да подозирам от вечерта, когато получи припадък — помните ли, тогава слязохте при него? Днес му поисках обяснение и той ми разказа такива неща, че косата ми се изправи. Искаше да му помогна. Не съм фарисей, но все пак съм син на свещеник и смятам, че има граници, които не трябва да се нарушават. Благодаря на бога, че разбрах какъв е навреме — нали трябваше да станем роднини.

— Всичко това е превъзходно, Ли — рязко отбеляза Аберкромб Смит. — Но вие казахте или много малко, или прекалено много.

— Аз ви предупредих.

— Ако наистина имате основания, никакво обещание не може да ви попречи. Ако аз виждам, че някакъв негодник иска да взриви с динамит къща, ще се постарая да му попреча независимо дали съм дал обещание, или не.

— Да, но аз не мога да му попреча, мога само да ви предупредя.

— Без да кажете от какво да се пазя.

— От Белингъм.

— Но това е детинщина. Защо трябва да се страхувам от него или от когото и да е друг?

— Не мога да ви обясня. Мога само да ви помоля да напуснете тази квартира. Там сте в опасност. Не твърдя, че Белингъм ще поиска да ви причини злина, но това може да се случи — сега неговото съседство е опасно.

— Да допуснем, че знам повече, отколкото мислите — каза Смит, гледайки многозначително сериозното лице на младежа. — Ами ако ви кажа — зная, че у Белингъм живее някой?

Нямайки сили да сдържи вълнението си, Монхауз Ли скочи от стола.

— Значи вие знаете? — той едва произнесе думите.

— Жена ли е?

Ли падна на стола със стон.

— Трябва да мълча. Длъжен съм.

— Във всеки случай — каза, ставайки, Смит — едва ли ще си позволя да ме овладее страхът и да напусна квартирата, която ми е толкова удобна. Твърдението ви, че Белингъм може по някакъв невероятен начин да ми навреди не е достатъчно, за да се преместя. Рискувам да си остана на старото място и тъй като часът е вече почти пет, с ваше позволение си тръгвам.

Смит набързо се сбогува с младия студент и в топлия пролетен здрач пое към къщи полусърдит, полуусмихнат — така се случва с волевите и здравомислещи хора, когато ги грози незначителна опасност.

Колкото и усърдно да се занимаваше, Смит винаги си позволяваше едно малко развлечение. Два пъти в седмицата, обикновено вторниките и петъците, непременно отиваше пеша във Фарлингфорд във вилата на Плъмптри Питърсън, на половин миля от Оксфорд. Доктор Плъмптри Питърсън беше близък приятел на Франсис, по-големия брат на Аберкромб Смит. И тъй като винарската изба на заможния ерген Питърсън беше хубава, а библиотеката му — още повече, домът му беше желан за човек, нуждаещ се от освежаващи разходки. По този начин два пъти в седмицата студентът по медицина минаваше по тъмните междуселски пътища, а после прекарваше с наслаждение един час в уютния кабинет на Питърсън, разказвайки му на чаша стар портвайн университетските клюки или обсъждайки с

него последните медицински новости, особено в областта на хирургията.

На другия ден след разговора с Монхауз Ли Смит затвори книгите в осем и четвърт — в този час обикновено тръгваше към приятеля си. Когато излизаше от стаята, случайно пред погледа му попадна една от книгите на Белингъм и му стана съвестно, че досега не я е върнал. Колкото и да ти е противен един човек, трябва да се спазва приличие. Взел книгата, Смит слезе по стълбата и почука на съседа. Никой не му отвори, но натискайки дръжката, видя, че вратата не е заключена. Зарадвал се, че му се удава възможност да избегне срещата с Белингъм, Смит влезе в стаята и остави на масата книгата и визитната си картичка.

Лампата беше с нисък пламък, но Смит успя да огледа всичко доста добре. Стаята беше пълна както преди: фриз, божества с глави на животни, под тавана крокодил, на масата хартии и сухи листа. Сандъкът на мумията стоеше до стената, но в него нямаше мумия. Не се забелязваше в стаята да живее още някой и тръгвайки си, Смит помисли, че вероятно е бил несправедлив към Белингъм. Ако имаше някаква престъпна тайна, той едва ли би оставил вратата незаключена.

На витата стълба беше тъмно като в рог и затова Смит слизаше надолу внимателно. Изведнъж усети, че в тъмнината нещо се промъкна незабелязано покрай него. Едва чу звук, полъх, докосване до лакътя, но толкова леко, че може да си помислиш, че просто така ти се е сторило. Смит замря и се послуша, но чу само шумоленето на бръшляновите листа навън.

— Вие ли сте, Стайлз? — извика Смит.

Никакъв отговор, а зад гърба му — тишина. Той реши, че за всичко е виновно течението — в старата кула има много пукнатини и пролуки. И независимо от това беше готов да се закълне, че чу съвсем наблизко стъпки. Изпълнен с догадки, Смит излезе в дворчето. Насреща му по поляната бягаше някакъв човек.

— Ти ли си, Смит?

— Добър вечер, Хейсти.

— За бога, да тичаме бързо! Ли се удавил. Каза ми Харингтън от Кралския колеж. Докторът не си е вкъщи. Ти можеш да го заместиш, само че да тръгваме незабавно. Май е още жив.

— Имаш ли коняк?

— Не.

— Аз ще взема. Манерката ми е на масата.

Смит тръгна нагоре, прескачайки по три стъпала, грабна манерката и забърза надолу, но притичвайки близо до вратата на Белингъм, видя нещо, от което му секна дъхът, и той спря, гледайки объркано пред себе си.

Вратата, която беше затворил, сега беше разтворена и точно пред него, осветен от лампата, стоеше сандъкът. Преди три минути той беше празен. Смит можеше да се закълне в това. А сега вътре се намираще мъртвото тяло на неговия страшен обитател — той беше мрачен и вдървен, обърнал тъмното си изсъхнало лице към вратата. Безжизнена, безучастна фигура, но на Смит му се стори, че в нея има зловещ отзвук на одушевеност: искра на съзнание в малките очи, скрити в дълбоките вдлъбнатини. Това до такава степен го потресе, че той съвсем забрави накъде и за какво е тръгнал и не откъсна поглед от мършавата, изсъхнала фигура, докато гласът на Хейсти не го накара да се опомни.

— Слизай, Смит! — викаше Хейсти. — Става дума за човешки живот. По-бързо! А сега — добави той, когато студентът по медицина се появи на вратата — да тичаме. За пет минути трябва да пробягаме почти една миля. Животът на един човек е по-голяма награда, отколкото купата.

Рамо до рамо тичаха приятелите в тъмнината, докато, задъхани и останали без сила, стигнаха в малката къща до реката. На дивана, мокър като откъснати водорасли, лежеше Ли: по тъмната му коса беше полепнала зелена тиня, на тъмносивите му като олово устни беше избила ивица бяла пяна. Харингтън — студентът, който живееше с Ли в къщата, стоеше на колене до него и разтриваше вкочанелите му ръце с желанието да ги стопли.

— Мисля, че е още жив — каза Смит, след като сложи ръка на гърдите на младежа. — Долепете часовника до устните му. Да, стъклото се изпоти. Хейсти, хвани му тази ръка. Прави това, което правя аз, и скоро ще се свести.

Десет минути работиха мълчаливо, правейки изкуствено дишане на изпадналия в безсъзнание Ли. Накрая по тялото му премина тръпка, устните му помръднаха и Ли отвори очи. Тримата студенти от радост неволно извикаха.

— Събуди се де, приятелю. Ама че ни изплаши.

— Пийнете коняк. Направо от манерката.

— Сега дойде на себе си — каза Харингтън, който беше съсед на пострадалия. — Господи, как се изплаших. Седях си тук и си четях, а той отиде да се разходи до реката и изведнъж чух вопъл и плясък. Тръгнах натам, но докато го намеря и извадя, в него нямаше вече никакви признаци на живот. Симпсън не можа да отиде за доктор — нали е сакат, трябваше аз да го повикам. Просто не знам какво щях да правя без вас. Наистина, приятелю. Опитай се да седнеш.

Монхауз Ли се приповдигна на лакти и диво се заоглежда.

— Какво се е случило? — попита той. — Целият съм мокър. А, да, сетих се.

В очите му се изписа страх и той закри лицето си с ръце.

— Как падна в реката?

— Не паднах.

— А какво стана?

— Блъснаха ме. Стоях на брега, нещо ме подхвана отзад като перце и ме хвърли надолу. Нищо не чух и не видях. Но знам какво беше това.

— И аз — прошепна Смит.

Ли го погледна учудено.

— Значи разбрахте? Помните ли съвета ми?

— Да, разбира се, и ще се вслушам в него...

— Не знам за какво, по дяволите, говорите — каза Хейсти, — но на ваше място, Харингтън, бих сложил незабавно Ли да си легне. Ще има време, когато поукрепне, да обсъдим какво и как се е случило. Смит, май можем вече да ги оставим сами. Аз се връщам в колежа — ако сме в една посока, ще поговорим по пътя.

Но по обратния път те почти не разговаряха. Мислите на Смит бяха завладени от събитията на вечерта: изчезването на мумията от стаята на съседа, стъпките, прошумолели край него на стълбата, и появата на мумията в сандъка — удивителната, невероятна за ума поява на ужасната твар в сандъка. После и това нападение срещу Ли — същото като нападението срещу другия човек, към когото Белингъм изпитваше вражда. Всичко това се свързваше в главата на Смит в едно цяло и се потвърждаваше от дреболии, а също така и от необичайните обстоятелства при първото му посещение у Белингъм, предизвикали у

него неприязън към съседа. Онова, което преди беше само неясно подозрение, смътно, фантастично предположение, изведнъж придоби ясни очертания и отчетливо изникна в съзнанието му като факт, който не може да се отрече. Но всичко това беше чудовищно! Невероятно! И недостъпно за разбиране. Всеки безпристрастен съдия, даже и неговият приятел — този, който крачи до него, чисто и просто ще каже, че го е излъгало зрението, че мумията през цялото време си е била на мястото и Ли е паднал в реката, както може да падне всеки човек, и че при болен черен дроб най-добре е да се вземат сини хапчета. Ако сега на негово място се окаже някой друг, ще каже същото и той. И въпреки това Смит беше готов да се закълне, че Белингъм в душата си е убиец и има в ръцете си такова оръжие, каквото през цялата тъмна история на човешките престъпления никой никога не е използвал.

Хейсти се отправи към къщи, като се присмя съвсем откровенно и язвително над мълчанието на приятеля си. Що се отнася до Аберкромб Смит, той пресече вътрешното дворче и се отправи към ъгловата кула, изпълнен с отвращение към мястото, където живее, и към всичко, свързано с него. Реши да изпълни съвета на Ли и колкото се може побързо да се премести другаде — нима е възможно да учиш, вслушвайки се непрекъснато в бърборенето и стъпките под теб? Пресичайки поляната, той забеляза, че прозорецът на Белингъм все още свети, а когато минаваше по площадката до стълбите, вратата се отвори и от нея се показва самият Белингъм. Подпухналото му зловещо лице напомняше издут паяк, току-що изтъкал своята погубваща паяжина.

— Добър вечер — каза той. — Няма ли да влезете?

— Не! — троснато го отрязва Смит.

— Но защо? Вие, както винаги, сте зает? Искаше ми се да ви разпитам за Ли. За съжаление май се е случило нещо с него.

Лицето на Белингъм беше сериозно, но когато заговори, в очите му проблесна скрита насмешка и забелязал това, Смит едва не се нахвърли с юмруци върху езиковеда.

— Ще съжालявате още повече, като разберете, че Ли е напълно здрав и е във от опасност — каза той. — Този път дяволската ви хитрина не успя. Не се опитвайте да се оправдавате, на мене всичко ми е известно.

Белингъм се дръпна от разгневения студент и притвори вратата, като че ли да се предпази.

— Вие сте полудели! За какво говорите? Нима твърдите, че имам пръст в случилото се с Ли?

— Да — изкрещя Смит. — Вие и този чувал с кости, който е зад гърба ви. Действате заедно. И ето какво, мистър Белингъм: такива като вас вече не ги горят на кладата, но има още палачи! И дявол да го вземе, ако, докато вие сте тук в колежа, умре дори един човек, ще разкажа що за човек сте и ако не ви обесят, няма да е по моя вина. И сам ще се убедите, че вашите отвратителни египетски шегички в Англия не минават.

— Но вие сте съвсем побъркан! — каза Белингъм.

— И така да е. Само хубаво запомнете думите ми и ще се убедите, че не говоря на вятъра.

Вратата се затръшна. Червен от гняв, Смит се качи в стаята си, заключи се и през първата половина от нощта пушеше лула, размишлявайки върху всичко, станало през изминалата вечер.

На сутринта Белингъм не се чуваше, а през деня мина Харингтън и каза на Смит, че Ли вече почти се е оправил. Смит цял ден учи сериозно, вечерта обаче все пак реши да навести приятеля си доктор Питърсън, към когото беше тръгнал, но така и не стигна предната вечер. Той реши, че хубавата разходка и дружеската беседа ще успокоят разклатените му нерви.

Когато Смит минаваше покрай стаята на Белингъм, вратата беше затворена, но отдалечавайки се от кулата, студентът се огледа и видя на прозореца силуета на съседа: светлината на лампата падаше зад него, той се взираше в тъмнината, долепил лице до стъклото. Като се зарадва, че ще може, макар и за няколко часа, да бъде далеч от Белингъм, Смит бодро закрачи по пътя, вдишвайки с наслада гальовния пролетен въздух. На запад между две готически кулички се прокрадваше полумесеца и ажурената им сянка падаше върху посребрените улични плочи. Духаше свеж вятър, леките бухлати облаци бързо бягаха по небето. Колежът се намираше в една от покрайнините на града и след пет минути Смит, оставяйки къщите зад себе си, пое по един от пътищата на Оксфорд, от двете страни на който бяха посадени цъфтящи, ароматни храсти.

По отдалечената пътека, която стигаше до къщата на приятеля му, рядко минаваше някой и макар да беше още съвсем рано, Смит не срещна никого. Той бързо стигна до портите на Фарлингфорд, след което започваше дълга, посипана с дребен чакъл алея. Напред през листата приветливо блещукаха оранжеви светлинки от прозорците. Хващайки се за желязната брава на портичката, Смит огледа пътя, по който дойде. По него много бързо се приближаваше нещо.

То се движеше в сянката на храстите, прокрадвайки се безшумно — тъмна фигура, трудно различима върху тъмния фон. Тя се приближаваше с удивителна бързина. В тъмнината Смит успя да види само хилав врат и две очи, които до последните му дни ще го стряскат в кошмарните сънища. Той се обърна и с вик, изпълнен с ужас, се спусна да бяга колкото сили имаше. До оранжевите прозорци, означаващи за него спасение, оставаше разстояние една протегната ръка. Смит минаваше за добър бегач, но никога не беше тичал така, както тази нощ.

Тежката портичка се затръшна след него, но той чу как начаса тя се разтвори от преследвача му. Обезумял, той тичаше в тъмнината, чувайки след себе си ситни стъпки, и като се огледа, видя, че това страшно видение го настига с огромни скокове, с протегната напред костелива ръка, бляскайки с очи. Слава богу, вратата беше широко отворена. Смит видя тънка ивица светлина, идваща от лампата в антрето. Но тропотът беше вече съвсем близо и той чу пъхтене зад себе си. Със стон се втурна през вратата, затръшна я, заключи я и губейки съзнание, падна на стола.

— Господи, Смит, какво има? — попита Питърсън, застанал на вратата на своя кабинет.

— Дайте ми глътка коняк!

Питърсън изчезна и отново се появи с шише и чаша.

— Това ви е нужно — каза той, когато гостът изпи коняка. — Бял сте като тебешир.

Смит остави чашата, изправи се на крака и си пое дъх.

— Вече се овладях — каза той. — За пръв път в живота си изгубих контрол над себе си. Все пак, Питърсън, ако позволите, ще остана да ноцувам у вас: не съм сигурен, че ще намеря сили да измина този път по друго време, освен денем. Знам, че това е малодушие, но нищо не мога да направя.

Питърсън погледна своя гост много учудено.

— Разбира се, че ще останете при мен. Ще кажа на мисис Бърни да ви застеле легло. Къде тръгнахте?

— Да отидем до прозореца, от който се вижда входната врата. Искате ми се да видите това, което аз видях.

Те се качиха на втория етаж и се доближиха до прозореца, от който се виждаше всичко около къщата. Алеята, служеща за минаване с превозни средства, и околните полета, изпълнени с тишина и покой, мирно се къпеха в лунното сияние.

— Честна дума, Смит — започна Питърсън, — ако не знаех, че сте овладян човек, бог знае какво бих си помислил. Какво ви изплаши така?

— Сега ще ви разкажа. Но къде е могло да се дене? А, ето! Вижте! Там, където пътят завива, веднага след вашите порти.

— Да, да, виждам. Няма защо да ме държите за ръката. Видях, някой мина. Според мен доста слаб и висок човек, много висок. Но какво общо има той? И какво ви е? Все още треперите като лист.

— Просто този дявол замалко щеше да ме стисне за гърлото. Но да се върнем във вашия кабинет и ще ви разкажа всичко.

Така и направи. Лампата светеше приветливо, на масата до него имаше чаша с вино и Смит, вперил поглед в снажната фигура и червеното лице на своя приятел, разказа подред всички събития — важни и незначителни, които се бяха наредили в такава странна верига, започвайки от оная нощ, когато видя изгубилия съзнание Белингъм пред сандъка с мумията, и свършвайки с кошмара, преживян от него само преди час.

— Такава е тази отвратителна работа — завърши Смит. — Чудовищно, невероятно, но това е чиста истина.

Известно време доктор Плъмптри Питърсън мълчеше, на лицето му беше изписано изключително недоумение.

— В живота си не съм чувал нищо подобно! — каза той накрая. — Вие ми изложихте фактите, а сега споделете с мен изводите си.

— Можете да ги направите и сам.

— Но аз искам да чуя вашите. Вие сте обмисляли всичко това, а аз не съм.

— Някои подробности остават загадка, но главното, струва ми се, е напълно ясно. Изучавайки Изтока, Белингъм е овладял някаква

дяволска тайна, благодарение на която за определено време могат да се съживяват мумии или може би само тази мумия. Такава мерзост той се е опитвал да извърши вечерта, когато изпадна в безсъзнание. Видът на оживялата твар естествено го е потресъл, макар че е очаквал това да стане. Ако помните, съвземайки се, той веднага се нарече глупак. Постепенно стана по-малко чувствителен и съживявайки мумията, вече не припадаше. Очевидно Белингъм можеше да я съживява за кратко време — та нали аз често съм виждал мумията в сандъка и тя си беше по-мъртва от мъртвец. Мисля, че връщането ѝ към живота е много сложен процес. Щом успял да го осъществи, Белингъм естествено поискал да използва мумията за свои цели. Тя притежава разум и сила. От някакви съображения Белингъм разкрива тайната си на Ли, но същият, като добър християнин, отказва да участва в това начинание. Те се скарали и Ли се закле, че ще разкаже на сестра си какъв е всъщност годеникът ѝ по характер. Белингъм се стремеше да попречи това да стане и замалко да му се удаде, след като пушна своята твар по следите на Ли. Той вече е изпробвал силата на мумията върху друг човек — върху ненавиждания от него Нортън. И само по една чиста случайност на съвестта му не тежат две убийства. Когато го обвиних в това, той имаше вече сериозни причини да ме премахне, преди да съм разказал всичко на още някого. Намери се подходящ случай, когато излязох от къщи — нали той знаеше моите навици, знаеше и накъде съм тръгнал. Бях на косъм от смъртта, Питърсън. Само по щастлива случайност не ви се наложи утре сутрин да откриете пред външния вход на къщата си труп. Не съм човек със слаби нерви и никога не съм мислил, че ще ми се наложи да изпитвам такъв страх като днешния.

— Мили мой, прекалено украсявате нещата — каза Питърсън. — От премного учене нервите ви са се разстроили. Как е възможно такова чудовище да се разхожда по улиците на Оксфорд и да остане незабелязано, независимо че е нощ?

— Виждали са го. Жителите на града са наплашени, носят се слухове за избягала горила. Всички само за това говорят.

— Наистина стечението на обстоятелствата е невероятно. И все пак, мили мой, трябва да се съгласите, че всеки от тези случаи сам по себе си може да се обясни много по-естествено.

— Как? Дори и това, което ми се случи днес?

— Несъмнено. Когато сте излезли от къщи, нервите ви са били напрегнати до краен предел, а главата ви — пълна с тези ваши теории. Зад вас е почнал да се прокрадва изнемощял, прегладнял скитник. Като видял, че сте се втурнали да бягате, той се е осмелил и се втурнал след вас. Другото е плод на вашия страх и въображение.

— Не, Питърсън, не е така.

— Що се отнася до случая, когато сте открили, че мумията я няма в сандъка, а след няколко минути сте я видели там — нали е било вечер, лампата е светила слабо, а вие не сте имали особени причини да се взирате в сандъка. Напълно вероятно е първият път просто да не сте видели мумията.

— Не, това е изключено.

— И Ли може просто да е паднал в реката, а някой крадец се е опитал да удуши Нортън. Обвиненията срещу Белингъм естествено са сериозни, но ако ги съобщите в полицията, просто ще ви се присмеят.

— Знам. Ето защо искам сам да се заема с това.

— По какъв начин?

— Имам дълг пред обществото и освен това трябва да се грижа за собствената си безопасност, ако не искам този негодник да ме изгони от колежа. Няма да допусна това. Твърдо съм решил какво трябва да правя. Преди всичко ми разрешете да ползвам вашите писмени принадлежности.

— Разбира се. Всичко ще намерите, там на онази масичка.

Аберкромб Смит седна пред купчината чисти листове и цели два часа перото му скърцаше по хартията. Една след друга изписаните страници отиваха настрана, а приятелят на Смит, разположил се удобно в креслото, го наблюдаваше търпеливо с неотслабващ интерес. Накрая с възглас на удовлетворение Смит скочи на крака, подреди листовите, а последния сложи на бюрото на Питърсън.

— Бъдете любезен, подпишете се тук като свидетел — каза той.

— А какво трябва да засвидетелствам?

— Моят подпис и датата. Датата е много важна. От това, Питърсън, може да зависи животът ми.

— Драги ми Смит, говорите безсмислици. Настоятелно ви моля, легнете си.

— Напротив, никога в живота си не съм подбирал така внимателно думите си. И ви обещавам: щом подпишете, веднага ще си

легна.

— Но какво е написано тук?

— Изложих всичко, което ви разказах днес. И искам да го засвидетелствате.

— Непременно — каза Питърсън и сложи подписа си под този на Смит. — Ето! Но за какво е това?

— Моля ви, запазете написаното, за да го покажете, ако ме арестуват.

— Ако ви арестуват? За какво?

— За убийство. Това е много вероятно. Искам да бъда готов за всичко. Остава ми само един изход и възнамерявам да се възползвам от него.

— За Бога, не предприемайте неразумни стъпки.

— Повярвайте, неразумно би било да се откажа от своя план. Надявам се, че няма да се наложи да ви безпокоя, но ще се чувствам много по-спокоен, ако знам, че във вашите ръце е обяснението на моите действия. А сега съм готов да изпълня съвета ви и да си легна — утре ще са ми необходими много сили.

Да имаш Аберкромб Смит за враг не е много приятно. Спокоен и отстъпчив по принцип, той ставаше страшен, когато го принуждаваха да действа. Всяка цел в живота си той преследваше със същата пресметлива упоритост, с която изучаваше науките. През този ден той пожертва занятията, но не смяташе да го пропилее напразно. Не каза нито дума на Питърсън относно плановете си, но в девет сутринта вече беше в Оксфорд.

На Хай стрийт влезе при оръжейния майстор Клифърд, купи си едрокалибрен револвер и кутия патрони към него. Зареждайки в барабана всичките шест патрона, премери предпазителя и сложи оръжието в джоба на сакото. След това се отправи към жилището на Хейсти. Завари великия гребец да закусва, до кафеника беше изправен „Спортен вестник“.

— А, здравей! Какво се е случило? — възкликна Хейсти. — Искаш ли кафе?

— Не, благодаря, Хейсти, трябва да дойдеш с мен и да направиш това, което ще те помоля.

— Разбира се, приятелю.

— И вземи със себе си бастун, ама да е по-тежичък.

— И така! — Хейсти се огледа. — С тази ловджийска тънка жилава пръчка може бик да се повали.

— И още нещо. Ти имаш комплект ланцети. Дай ми най-дългия.

— Ето, вземи. Ти като че ли отиваш на война. Още нещо?

— Не, това е достатъчно. — Смит пхна ланцета във вътрешния джоб и пръв излезе на двора. — Хейсти, ние с теб не сме страхливци — каза той. — Мисля, че ще се справя сам, а тебе те повиках от предпазливост. Трябва да се разберем за това-онова с Белингъм. Ако се наложи да се справям само с него, ти естествено няма да ми потрябваш. Но ако извикам, идвай незабавно и бий колкото имаш сили. Всичко ли разбра?

— Да. Щом чуя твоя вик, веднага ще дотичам.

— Така, почакай тук. Може да се забавя, но ти не се отдалечавай.

— Няма да мръдна оттук.

Смит се качи по стълбата, отвори вратата на Белингъм и влезе вътре. Белингъм седеше на масата и пишеше. До него сред хаоса от всякакви странни неща беше сандъкът. На него все така стоеше номер 249, под който бе продадена мумията, и неговият страшен обитател се намираще вътре, вдървен и неподвижен. Смит се огледа спокойно, затвори вратата, заключи я, извади ключа, след това се приближи до камината, драсна една клечка и запали огън. Белингъм следеше изумено движенията му и подпухналото му лице се изкриви от гняв.

— Вие домакинствате, все едно че сте си вкъщи — каза той задъхано.

Смит седна бавно, сложи часовника на масата пред себе си, извади пистолета, вдигна предпазителя и сложи оръжието на коленете си. После извади от пазвата си дългия ланцет и го хвърли на Белингъм.

— Е — каза Смит, — хващайте се на работа. Разрежете на парчета тази мумия.

— А, това ли била работата? — с насмешка попита Белингъм.

— Да, това. Обясниха ми, че наказателните закони в този случай са безсилни. Но аз имам в ръцете си закон, който бързо ще реши всичко. Ако след пет минути не започнете работа, кълна се в Бога, че ще ви пръсна черепа.

— Смятате да ме убиете?

Белингъм стана, лицето му придоби мъртвешки цвят.

— Да.

— Защо?

— За да прекратя вашите злодеяния. Една минута мина.

— Но какво съм направил?

— Знам, че и вие знаете.

— Това е насилие.

— Минаха две минути.

— Но вие сте длъжен да ми обясните. Вие сте луд, опасен луд. Защо трябва да унищожа своята собственост? Тази мумия е много ценна.

— Трябва да я разрежете и изгорите.

— Няма да направя нито едното, нито другото.

— Изтекоха четири минути.

Смит взе пистолета с неумолим вид и погледна Белингъм. Секундната стрелка се движеше по кръга, той вдигна ръка и сложи палеца си на спусъка.

— Спрете! Почакайте! Всичко ще направя! — изскимтя Белингъм.

Той бързо взе ланцета и започна да реже мумията, като се оглеждаше и всеки път се убеждаваше, че погледът и оръжието на страшния гост са устремени към него. Под ударите на острието мумията пращеше и скърцаше. Над нея се издигаше гъст жълт прах. Изсъхналите благовония и какви ли не лекарства от билки се сипеха на пода. Изведнъж, скърцайки, се счупи гръбначният стълб и тъмната купчина рухна на пода.

— А сега — в огъня! — заповяда Смит.

Пламъкът се издигна и зашумя, изгаряйки сухите горивни, остатъци. Малката стая напомняше котелно помещение на кораб и по лицата на двамата мъже струеше пот, но единият, превит, продължаваше да работи, а другият с каменно лице не сваляше очи от него. От огъня се издигаше гъст тъмен дим, остра миризма на горяща смола и запалени коси просмукваше въздуха. След четвърт час от номер 249 останаха само няколко овъглени главни.

— Е, сега доволен ли сте? — изсъска Белингъм, поглеждайки своя мъчител. Сивите му очички бяха пълни със страх и омраза.

— Не, имам намерение да унищожа всичките ви материали. За да не се случват в бъдеще никакви дяволски неща. Тези листа в огъня! Те, разбира, се имат отношение към това.

— А сега какво? — попита Белингъм, когато и листата последваха мумията в пламъка.

— Сега свитъкът папирус, който беше на масата онази вечер. Според мен той е там, в онова чекмедже.

— Не! — зави Белингъм. — Не го изгаряйте! Не разбирате ли какво правите. Това е рядък папирус. Той съдържа мъдрост, която никъде другаде не може да се намери.

— Дайте го!

— Но чуйте, Смит, не можете да искате това сериозно. Ще ви кажа всичко, което зная. Ще ви науча на това, което е написано на папируса. Дайте да му направя копие, преди да го изгорите.

Смит пристъпи до чекмеджето на масата и превъртя ключа. Щом взе жълтия свитък папирус, той го хвърли в огъня и го натисна с тока на обувката си. Белингъм простена и се опита да хване папируса, но Смит го отблъсна и стоя над свитъка, докато той се превърна в безформена купчина пепел.

— Е, какво, мистър Белингъм — каза Смит, — мисля, че извадих всичките ви отровни зъби. Ако се захванете отново със същото, ще чуете за мен. И разрешете да ви кажа довиждане — време е да се захващам с учебниците.

Ето какво разказа Аберкромб Смит за необичайните произшествия, случили се в най-стария Оксфордски колеж през пролетта на 1884 година. Тъй като веднага след това Белингъм напусна университета и според последни сведения е в Судан, няма кой да опровергае казаното от Смит. Но човешката мъдрост е нищожна, а пътищата на природата са незнани и кому ли е отредено да обуздае тъмните сили, които може да открие само този, който ги търси!

---

[1] Мулаж — отлят в калъп предмет. — Б.р. ↑

[2] Копти — потомци на коренното египетско население. — Б.р.

↑

[3] Скарабей — свещен бръмбар у древните египтяни. — Б.р. ↑

[4] Лапис — адски камък. — Б.р. ↑

ТАЙНАТА НА ЗАМЪКА ГОРСОРП ГРЕЙНДЖ

Убеден съм, че природата не ме е дарила със способността сам да си проправам път в живота. Понякога ми се струва съвсем невероятно, че цели двадесет години съм прекарал зад тезгяха на магазин за хранителни стоки в Ийст Енд в Лондон и именно по този начин съм спечелил състояние и Горсорп Грейндж. Аз съм консервативен в навиците си, вкусът ми е изискан и аристократичен. Душата ми не понася вулгарното простолюдие. Нашият род води началото си още от предисторическите времена — този извод се налага от факта, че появяването на нашата фамилия Д’Од на историческата арена на Британия не се споменава от нито един авторитетен историк летописец. Инстинктът ми подсказва, че в жилите ми тече кръв на рицар кръстоносец. Дори и сега, след като са изминали толкова години, от устата ми сами се отронват такива възклицания, като „Кълна се в Богородица!“ и ми се струва, че ако обстоятелствата наложат, бих бил способен да се повдигна на стремената и да нанеса удар на неверника, да предположим с боздуган, и това ще е достатъчно, за да го поразя.

Горсорп Грейндж, както сочеха обявленията и което веднага привлече вниманието ми, е феодален замък. Именно това обстоятелство оказва невероятно влияние върху цената, а преимуществата имаха повече романтичен, отколкото реален характер. И все пак, качвайки се по витата стълба на моите кули, ми беше приятно да мисля, че през амбразурата мога да пускам стрели. Приятно е също така да съзнавам своята сила, увереността в това, че разполагам със сложен механизъм, с чиято помощ може да се излива разтопено олово върху главата на неканен гост. Всичко това напълно отговаря на моите склонности и не съжалявам за парите, похарчени за удоволствията ми. Гордея се с назъбените стени и с рова — открит канал за изтичане на водата, който опасва моите владения. Гордея се със спускащата се решетка в крепостните стени и двете кули. За да е

съвсем пълна средновековната атмосфера в замъка ми, няма само едно нещо, което би му придало завършен вид и истинска индивидуалност: в Горсорт Грейндж няма призраци.

Тяхното отсъствие би разочаровало всеки, който се стреми да подреди жилището си в унисон с консервативните си разбирания и влечение към миналото. Това ми се струваше много несправедливо. Още от ранно детство горещо се интересувам от всичко, което се отнася до свръхестествените сили, и твърдо вярвам в тях. Наслаждавах се на литературата за духове и призраци: едва ли ще се намери дори една книга по този въпрос, непрочетена от мен. Научих немски с единствената цел да овладее трудовете по демонология. Още като дете се криех в тъмните стаи с надежда да видя тези страшилища, с които ме плашеше моята бавачка, и това желание не е изчезнало до ден-днешен. Гордеех се много с това, че призрактът е един от достъпните за мен предмети на разкоша.

Да, за призраци в обявленията, разбира се, не се съобщаваше, но разглеждайки плесенясалите стени и тъмните коридори, нито за минута не се съмнявах, че те са населени с духове. Убеден съм, че както кучешката колибка предполага присъствието на куче, така и в толкова подходящо място не може да няма поне един неспокоен задгробен дух. Боже мой, за какво ли са мислили в течение на няколко столетия прадедите на потомците на благородния род, от който аз купих имението? Нима не се е намерил сред тях нито един достатъчно енергичен и решителен човек, който да прати на оня свят любимата си или пък да е предприел някакви други мерки, които биха осигурили появяването на семеен призрак? Дори сега, когато пиша тези редове, ме обхваща досада само при мисълта за подобен пропуск.

Дълго време чаках и не губех надежда. Само да писнеше плъх зад дървената ламперия или да зачукаше дъжд по стария покрив и аз се разтрепервах: няма ли най-после, мислех си, да се появи знак за така дълго чакания дух? Подобни явления не предизвикваха в мене страх. Ако това се случваше през нощта, аз изпращах мисис Д'Од, много решителна жена, да види какво става, а самият аз, покривайки главата си с одеяло, се наслаждавах от очакването на някакви необикновени събития. Уви, резултатът винаги беше един и същ! Подозрителните звуци се обясняваха така нелепо прозаично и банално, че и най-

пламенното въображение не можеше да ги покрие с блестящия ореол на романтиката.

Може би щях да се примиря с това положение на нещата, ако не беше Джорокс, собственик на фермата Хевисток, груб, вулгарен тип, олицетворение на посредствеността — познавам се с него само поради случайността, че неговите поля са съседни на моите владения. И ето, този човек, абсолютно неспособен да оцени колко е важно замисълът да е добил завършен вид, има истинско и безспорно привидение. Неговото появяване се отнася едва за времето на царуването на Джордж Втори, когато някаква млада девойка си прерязала гърлото, след като узнала за смъртта на любимия си, паднал убит в битката при Детинген^[1]. И всичко това придава на дома внушителност, особено когато в него има още и кървави петна на пода.

Джорокс, с присъщата си тъпота, не може да разбере колко много му е провървяло — не може, без да потръпва човек, да го слуша с какви изрази говори за призрака. Той и не подозира как жадувам аз в дома ми да се чуват през нощта глухи стонове и виене, за които той говори с такава неуместна досада! Да, лошо е, когато на призраците им се позволява да напускат родните имения и замъци и рушейки социалните прегради, да търсят убежище в домовете на незначителни личности!

Аз притежавам голяма упоритост и целеустременост. Само тези качества биха могли да ме издигнат до сегашното, подобаващо ми положение, като си спомням в каква чужда среда съм прекарал младежките си години. Исках на всяка цена да се сдобия със семеен призрак, но как да стане — нито аз, нито мисис Д'Од знаехме. От четенето на такива книги ми беше известно, че подобни феномени се появяват в резултат на някакво извършено престъпление. Но какво именно и кой трябва да го извърши? На мене ми дойде в главата налудничавата мисъл да придумам Уоткинс, нашия старши слуга, за определено възнаграждение да се съгласи, в името на добрите стари традиции, да жертвува себе си или някого другико. Направих му това предложение в полушеговита форма, но то явно не му направи благоприятно впечатление. Другите слуги споделиха неговото мнение — във всеки случай само с това мога да си обясня факта, че към края на деня те всички се отказаха от работните си места и напуснаха замъка.

— Скъпи — обърна се към мене Мисис Д'Од следобед, когато седях в лошо настроение и пийвах малвадия — обичам славните, старинни имена. — Скъпи, знаеш ли, че този отвратителен призрак в дома на Джорокс пак лудува?

— Нека да лудува — отговорих аз безгрижно. Мисис Д'Од направи няколко акорда на спинета^[2] и замислено погледна в камината.

— Знаеш ли какво ще ти кажа, Арджънтайн — проговори накрая тя, като ме назова ласкаво с името, с което обикновено заменяме истинското ми име Сайлс, — трябва да ни изпратят привидение от Лондон.

— Как можеш да говориш глупости, Матилда! — казах аз сърдито. — Кой може да ни изпрати привидение?

— Моят братовчед Джек Брокет — убедено отговори тя.

Трябва да отбележа, че този братовчед на Матилда винаги е бил неприятна тема в нашите разговори. Джек, находчив и не глупав младеж, се захващаше за най-различни неща, но не му достигаше настойчивост и той в нищо не можа да преуспее. По това време живееше на квартира и изпълняваше всякаква работа: с една дума, той живееше преди всичко благодарение на своята съобразителност. Матилда успя да направи така, че почти всичките наши делови въпроси да преминават през неговите ръце и това, разбира се, ме избави от много грижи. Но преглеждайки сметките, аз открих, че комисионните на Джек обикновено са повече от всички други разходни пера, взети заедно. Това обстоятелство ме принуди да се възпротивя на по-нататъшните делови връзки с този млад човек.

— Да, да, уверявам те, Джек ще успее — настояваше мисис Д'Од, прочитайки на моето лице неодобрение. — Помниш ли колко успешно се получи с герба?

— Това беше всичко на всичко възстановяване на стария фамилен герб, скъпа моя — възразих аз. Матилда се усмихна и в нейната усмивка имаше нещо дразнещо.

— А възстановяването на фамилните портрети, скъпи? — напомни тя. — Съгласи се, че Джек ги избра много смислено.

Аз си представих дългата галерия от персонажи, украсяващи стените на моята зала за пиршества. Започвайки с едрия разбойник Норман, по-нататък през всички видове шлемове, украшения от пера и

плисирани яки до мрачния субект в дълъг сюртук, който като че ли е налетял на кулата затова че са отхвърлили първия му ръкопис, който той конвулсивно стискаше с дясната ръка. Бях принуден да призная, че Джек добре се справи със задачата и справедливостта изисква да поръчам именно на него — на обикновени комисионни начала — фамилното привидение, ако е възможно да се намери такова.

Едно от моите задължителни правила е да действувам веднага по вече взетото решение. На следващия ден по обед бях на каменната вита стълба, която водеше към стаята на мистър Брокет, и можех да се любувам на начертаните по избелелите стени стрели и сочещите пръсти към апартаментите на този джентълмен. Но всичките тези изкуствени мерки бяха излишни: шумът от буен танц, който се чуваше над главата ми, можеше да е само от квартирата на Джек Брокет. Той рязко спря, щом стигнах до горния етаж. Вратата ми отвори някакъв хлапак, учуден от появяването на клиент, и ме заведе при моя млад приятел. Джек енергично пишеше нещо в огромна счетоводна книга, излегнат с вдигнати нагоре крака.

След като се поздравихме, аз веднага пристъпих към въпроса.

— Слушай, Джек — започнах аз, — нямаш ли..., на мене би ми се искало...

— Чашка вино? — с готовност се отзова братовчедът на моята жена, бръкна в кошницата за хартия и ловко като фокусник измъкна оттам бутилка. — Какво, да пийнем ли?

Аз вдигнах ръка, възразявайки безмълвно против употребата на алкохол толкова рано, но отпускаяки я, почти неволно взех чашата, която Джек остави пред мене. Бързо изпих съдържанието на чашата, страхувайки се, че ако случайно някой влезе, ще си помисли, че съм пияница. Вярно, в ексцентричността на този младеж имаше нещо забавно.

— Не, Джек, не това имах предвид, на мене ми е нужен дух, призрак — обясних аз, усмихвайки се. — Нямаш ли възможност да намериш? Готов съм да преговаряме.

— На вас ви е нужно фамилно привидение за Горсорп Грейндж? — осведоми се Джек Брокет с такова хладнокръвие, като че ли ставаше дума за мебели за гостна.

— Да — отговорих аз.

— Няма нищо по-просто — каза той и въпреки моите протести пак ми напълни чашата. — Сега ще видим. — Той извади дебела червена тетрадка азбучник. — Значи, вие казвате, че ви е нужно привидение — така ли? „П“... перуки... пили... пистолети... кремове... папагали... прах... Аха, ето го! Привидения. Том девети, раздел шести, страница четиридесет и първа. Извинете ме за една минутка!

Джек много бързо се изкачи по стълбичката към високата етажерка на стената и започна да се рови в счетоводните книги. Искаше ми се, докато Джек е с гръб към мене, да излея виното от чашата в плювалника, но като размислих, се отървах от него по обичайния начин.

— Намерих! — извика моят лондонски агент, с шум и трясък скачайки от стълбичката и хвърляйки на масата огромен том. — Тук всичко е отбелязано, веднага ще намеря онова, което е нужно. О не, виното е слабо (той отново напълни чашите). Та какво търсим?

— Привидения — подсказах аз.

— Точно така. Привидения. Страница четиридесет и първа. Ето това, което ни е нужно: „Дж. Х. Фаулер и син, Данкл стрийт. Доставчици на медиуми на дворянството и аристокрацията, продажба на талисмани и любовни напитки. Мумифициране. Съставяне на хороскопи.“ Но по вашия въпрос няма нищо, нали?

Аз унило поклатих глава.

— Фредерик Теб — продължаваше братовчедът на моята жена, — единственият посредник между живите и мъртвите. Владетел на духа на Байрон, Кърк Уайт^[3], Грималди^[4], Том Крибс^[5] и Иниго Джонс^[6]. Ето този като че ли е по-подходящ.

— Но какво романтично има в това? — възразих аз. — Господи боже мой! Само като си представя дух със синина под окото и превързан с шалче, премяташ се през глава и задаваш въпроси като: „Е, а какво ще правите утре?“

Тази мисъл до такава степен ме разгорещи, че аз пресуших чашата си и отново я напълних.

— А, ето още — каза моят събеседник. — Кристофър Макарти провежда сеанси два пъти в седмицата, призовава духовете на всички забележителни личности от древността и настоящето (хороскопи, талисмани, заклинания). Връзки със задгробния живот. Може би този

ще е по-полезен. Между впрочем, утре аз самият ще разузная всичко, ще се срещна с някои от тях. Известно ми е къде се намират и няма да се откажа, докато не открия на подходяща цена всичко, което ни е нужно.

— Е, с работата свършихме — обобщи Джек, като хвърли книгата някъде в ъгъла. — Сега се полага да пийнем.

За доста неща имаше повод да пийнем и затова на следващата сутрин моите мисловни способности бяха забележимо притъпени и ми беше много трудно да обясня на мисис Д'Од защо, преди да си легна, съм окачил на закачалката заедно с костюма и ботушите, и очилата. Надеждите, отново оживели в мене благодарение на увереността, с която се зае Джек за поръчаната му работа, се оказаха по-силни от последствията на пийването предната вечер и аз се разхождах по вехтите коридори и старинните зали, като се опитвах да си представя как ще изглежда моята нова придобивка и къде ще е най-уместно присъствието ѝ. След дълги размишления се спрях на залата за пиршества. Това беше дълго помещение с нисък таван, цялото накачено с ценни гоблени и любопитни реликви от древния род на предишните стопани на замъка. Проблясваха ризници и доспехи, слабо осветявани от горящата камина, под вратите духаше вятърът, като поклащаше тъжно шумолящите пердета. В десния край на залата се издигаше подиум, там на маса в миналото е пирувал стопанинът с гостите си. От подиума имаше няколко стъпала за долната част на залата, където са гуляли васалите и слугите. Подът не беше покрит с килими, разпоредих се да го покрият с тръстика. В общи линии в тази стая нямаше абсолютно нищо, което да напомня за деветнадесети век, с изключение на масивен сребърен сервиз с моя възстановен фамилен герб — той се кипреше на дъбова маса в центъра на залата. Ето тука реших, че ще обитава духът, ако на братовчеда на Матилда му се удаде да се договори с доставчиците на призраци. А засега нищо друго не ми оставаше, освен търпеливо да чакам новини за резултатите от търсенето на Джек.

След няколко дни от него пристигна писмо — кратко, но обнадеждаващо. То беше надраскано с молив на обратната страница на театрална програма и по всичко личеше, че беше запечатано с тютюнев печат. В писмото прочетох:

„Нещо открих. От професионалните доставчици няма полза, но вчера попаднах в пивницата на един тип. Той се захваща да уреди всичко, което Вие желаете. Изпращам го при Вас — ако не сте съгласен, предупредете с телеграма. Той се казва Ейбрахамс, вече е изпълнявал поръчения от този род.“

Писмото завършваше с мъгляви намеци за изпращане на чек и беше подписано: „Ваш любящ братовчед Джек Брокет.“

Естествено, не изпратих телеграма и с голямо нетърпение започнах да очаквам пристигането на мистър Ейбрахамс. Въпреки вярата ми в свръхестественото трудно можех да допусна, че един смъртен може така да властвува над света на духовете, че дори и да търгува с тях с цената на земното злато. Обаче Джек ме уверяваше, че подобен род търговия съществува и дори се намерил джентълмен с юдейска фамилия, готов да продемонстрира своята власт над духовете. Колко обикновено и вулгарно ще изглежда привидението на Джорокс, водещо началото си едва от осемнадесетия век, ако на мене наистина ми излезе късметът да стана притежател на истински средновековен призрак! Дори си помислих дали не са ми го изпратили по-рано, тъй като веднъж късно вечерта, преди да легна, като се разхождах покрай рова, се натъкнах на тъмна фигура, разглеждаща моята спускаща се решетка и подемния мост. Но начинът, по който непознатият трепна, като ме видя, и как бързо изчезна и се скри в тъмнината, веднага ме убеди в неговия земен произход.

Помислих, че тази неизвестна личност е любимият на една от моите слугини, който се измъчваше до мръсния „хелеспонт“, разделящ го от любимата. Който и да беше този непознат, той изчезна и повече не се яви, макар и да поскитах още около това място, като се надявах да го видя и да му дам да разбере за моите феодални права.

Джек Брокет удържа на думата си. Следващия ден, когато започна да се смрачава, звънът на камбанката на вратата на Горсорп Грейндж и скърцането на маховото колело на подемния мост възвестиха за пристигането на мистър Ейбрахамс. Тръгнах да го посрещна, очаквайки, че ще видя човек с печален поглед и хлътнали бузи, а след него — пъстра тълпа от призраци. Но търговецът на

привидения се оказа набит здравеняк, с поразително остри, святкащи очи, а устата му се разтваряше в добродушна, макар и може би малко изкуствена усмивка. Целият му търговски реквизит се състоеше от кожена пътна чанта, здраво затворена и стегната с ремъци. Когато мистър Ейбрахамс я остави на каменните плочки на пода, тя издаде странен метален звук.

— Как сте, сър? — попита ме мистър Ейбрахамс. — И как е мисис? И как са всички останали — всички ли са здрави?

Аз го уверих, че всички вкъщи се чувствуват напълно задоволително, но мистър Ейбрахамс като видя отдалече мис Д'Од, се устреми към нея със същите въпроси. Той говореше толкова многословно и разпалено, че неволно помислих: сега ще започне да й проверява пулса и ще поиска да му покаже езика си. И през цялото това време очите му все шареха — от пода до тавана, от тавана до пода. С една дума, като че ли обхващаше веднага и най-малките предмети в тази обстановка.

След като се успокои, че всички сме в нормално физическо състояние, мистър Ейбрахамс тръгна след мене по стълбата в стаята, където за него беше приготвена обилна храна — не се отказа от нея. Той помъкна със себе си тайнствената малка чанта и по време на обяда я държеше под масата. Едва когато масата беше изчистена и ние останахме сами, мистър Ейбрахамс заговори за работата, за която беше дошъл.

— Ако вярно съм разбрал — започна той, изпускайки дим от пурата си „Тричинополи“, вие искате да ви помогна да снабдите този дом с привидение. Да или не?

Аз потвърдих предположението му, без да преставам да се учудвам на неспокойния поглед на госта, оглеждащ стаята така, като че ли се занимаваше с описване на имущество.

— Трябва да знаете, че по-подходящ човек от мен няма да намерите, честно ви казвам — продължаваше моят събеседник. — Знаете ли какво казах на онзи млад джентълмен в кръчмата „Куцото куче“? Той ме попита: „Наемате ли се да свършите тази работа?“ И аз казах: „Вие само изпробвайте, проверете на какво съм способен аз и моята малка пътна чанта.“ По-добре, честно казано, не можех да му отговоря.

Моето уважение към търговските способности на Джек видимо се увеличи. Той безусловно беше подготвил всичко отлично.

— Нима вие държите... духовете в пътна чанта? — попитах аз нерешително.

Мистър Ейбрахамс се усмихна със снизходителна усмивка на човек, уверен в своето превъзходство.

— Почакайте, почакайте — каза той. — Само ми посочете подходящо място, подходящо време и бутилчица люкоптоликус — той измъкна от джоба на жилетката малко шишенце, — и ще ви стане ясно, че няма такъв дух, с който да не се разбере. Вие сам ще го видите с очите си. По-добре не мога да го кажа, честно казано.

Уверенията на мистър Ейбрахамс за честността му бяха съпроводени с хитра иронична усмивка и с намигване на пронизващите очи, което малко намаляваше увереността ми в неговата искреност.

— Кога смятате да започнете работа? — осведомих се аз почтително.

— В един без десет — отговори той твърдо. — Някои смятат, че трябва точно в полунощ, аз им казвам: „Не, по-добре по-късно, когато няма такова бутане и може да си подберете такъв дух, какъвто си харесате.“ А сега — продължи той, ставайки от стола, — да се разходим ли из дома, а? Ще ми покажете къде сте решили да го настаните. Духовете са капризни — едни места харесват, за други не искат и да чуят, дори и ако няма къде да отидат.

Мистър Ейбрахамс огледа коридорите и стаите много внимателно, като познавач опипа гоблените и каза тихо: „Много, много е подходящо.“ Но едва бяхме влезли в залата за приеми, и възхищението му премина в истински ентусиазъм.

— Е, това е, което е нужно! — повтаряше той, танцувайки с чантата в ръка около масата, където стоеше фамилното сребро; стори ми се, че в тази минута и niskият наперен мистър Ейбрахамс сам напомняше за някакво странно привидение на нечиста сила. — Всичко е много подходящо, по-добре не може да се измисли! Прекрасно! Благородно, внушително! Не е като сегашното посребрявано сребро, а истинско, масивно! Да, сър, именно така и трябва да бъде. Място колкото искаш, има къде да се разхожда. Изпратете ми тук коняк и цигари. Аз ще поседя край огъня, ще подготвя всичко, което е

необходимо. Ще ми е нужно доста време. Тези духове, докато не разберат с кого си имат работа, такъв шум и врява ще вдигнат, че само да може да ги издържи човек. Вие засега си идете, че те, не дай Боже, могат да ви разкъсат. По-добре аз сам да се оправям с тях, в дванадесет и половина се върнете, по това време те се успокояват.

Изискванията на мистър Ейбрахамс ми се видяха напълно естествени и аз си тръгнах, като го оставих сам в креслото, вдигнал крака на решетката на камината. Той започна да се стяга за срещата с опърничавите пришълци от другия свят, подкрепяйки се с помощта на поисканите от него средства.

Ние с мисис Д'Од седяхме в стаята долу, точно под залата за пиршества, когато чух как след известно време мистър Ейбрахамс стана и започна да се разхожда из залата с бързи, нетърпеливи стъпки. После ние и двамата с Матилда чухме, че провери дали е заключена вратата, доближи до прозорците нещо тежко от мебелите и явно се качи на него, защото чух скърцането на ръждивите панци на ромбовидната рамка на прозорците. Като стоеше на пода, ниският мистър Ейбрахамс не можеше да стигне до прозореца. Мисис Д'Од твърди, че е чула неговия припрян, приглушен глас, но възможно е и така да ѝ се е сторило. Трябва да си призная, че всичко, което ставаше, ми направи много по-силно впечатление, отколкото очаквах. Страшно беше да мислиш, че обикновен смъртен стои в пълна самота до отворения прозорец и призовава от тъмнината изчадията на ада. С трепет, който едва успях да скрия от Матилда, видях, че стрелката на часовника се приближава до определения час и че е време да отида горе, за да споделя нощното бдение на мистър Ейбрахамс.

Той стоеше все на същото място, в същата поза и не се забелязваха никакви следи от тайнствените шумове, които ние чухме отдолу. Само кръглото лице на мистър Ейбрахамс беше зачервено, като че ли непосредствено, преди да вляза, той доста добре се беше потрудил.

— Е какво, става ли? — попитах аз с привидно безразличие, но неволно оглеждайки се, за да проверя дали сме сами в стаята.

— Сега е нужна само вашата помощ и работата е свършена — каза мистър Ейбрахамс тържествено. — Седнете до мене, вземете люкоптоликус — това сменя пелената от нашите земни очи. Каквото и да видите, мълчете и не мърдайте, иначе ще развалите магията.

Държанието на мистър Ейбрахамс стана някак си по-меко, присъщата му вулгарност на лондонски тарикат напълно изчезна. Аз седнах в посоченото ми кресло и зачаках да видя какво ще стане по-нататък.

Мистър Ейбрахамс събра тръстиката от пода около камината и застанал на четири крака, начерта с тебешир полукръг, обхващащ камината и нас двамата. По края на тебеширената линия той написа няколко йероглифа, нещо като знаците на Зодиака. После, като стана, владетелят на духовете произнесе заклинание толкова бързо, че то прозвуча като една необикновено дълга дума на някакъв гърлен език. Като приключи със заклинанието, мистър Ейбрахамс извади същото онова шишенце, което ми показва преди това, наля от него в чаша няколко чаени лъжички чиста, прозрачна течност, и ми я подаде.

Тя имаше лек, сладникав мирис, напомнящ мириса на някои сортове ябълки. Не се решавах да се докосна до нея с устни, но нетърпеливият жест на мистър Ейбрахамс ме накара да преодолее съмненията и аз я изпих наведнъж. Напитката на вкус не беше неприятна, но не оказа никакво мигновено въздействие и аз се облегнах на креслото в очакване на това, което щеше да става. Мистър Ейбрахамс седеше в креслото до мене и забелязах, че той от време на време внимателно се вглежда в лицето ми, бърборейки при това своите заклинания.

Постепенно ме обхвана блажено чувство на топлина и отпуснатост — отчасти причина за това беше топлината на камината, отчасти още нещо. Неудържимо желание да заспя затваряше очите ми, но мозъкът ми работеше с необикновена яснота, в главата ми се трупаха и редуваха една след друга чудесни, забавни мисли. Напълно ме скова дрямката. Усещах, че моят гост е сложил ръка на сърцето ми, като че проверяваше как бие, но не се противях, дори не попитах защо го прави. Всички предмети в стаята изведнъж се завъртяха около мене в бавен, уморен танц. Голямата глава на лоса в дъното на залата започна да се клати, ведрото за вино и красивата ваза — настолно украшение — се движеха в котилйон с масивните подноси. Моята натежала глава сама се отпусна на гърдите и аз съвсем щях да заспя, ако внезапно отворилата се врата в дъното на залата не ме накара да се разсъня. Вратата водеше направо до подиума, където някога е пирувал господарят на дома. Тя бавно се отваряше. Изправих се, опрял се на

страничната облегалка на креслото, и без да откъсвам очи, с ужас гледах в тъмния отвор на коридора зад вратата. Оттам идваше нещо безтелесно, безформено, но все пак ясно го виждах. Видях как неясната сянка пристъпи през прага — през залата премина ледено течение, което като че ли замрази сърцето ми. След това чух глас, подобен на въздишка на източния вятър във върховете на борчетата на пустинен морски бряг.

Духът каза:

— Аз съм едно невидимо нещо. На мене ми е присъща неуловимостта. Аз съм преизпълнено с електричество и магнетизъм, аз съм спиритуалистично. Аз съм велико, ефимерно, изпускащо въздишки. Аз убивам кучета. О, ти смъртни, ще ме избереш ли?

Опитах се да отговоря, но думите заседнаха в гърлото ми и преди да успея да ги произнеса, сянката се плъзна по залата и изчезна в дълбочината ѝ — във въздуха премина дълга печална въздишка.

Отново погледнах към вратата и за свое учудване видях ниска прегърбена старица, куцайки по коридора, тя стъпи на прага и влезе в залата. Няколко пъти се разходи напред-назад, след това замря, прегърбила се до самия край на тебеширената черта на пода, и изведнъж вдигна глава — никога няма да забравя чудовищната злоба, изписана на нейното безобразно лице, на което като че ли всички най-долни страсти са оставили следите си.

— Ха-ха-ха! — започна да се смее с глас старицата, протягайки напред изсъхналите си сбръчкани ръце, приличащи на нокти на някаква отвратителна птица. — Виждаш ли коя съм аз? Злобна старица. Облечена съм в коприна с тютюнев цвят. Стоварвам на хората проклетия. Мене много ме уважаваше сър Уолтър Скот. Ще ме вземеш ли при себе си, смъртни?

Успях да поклатя отрицателно глава. Бях изпаднал в ужас, а тя замахна към мене с бастуна и изчезна, като издаде зловец, сърцераздирателен вопъл.

Сега, естествено, отново започнах да гледам в отворената врата и въобще не се учудих, когато видях как влезе висок мъж с благородна осанка. Челото му беше покрито със смъртна бледост в ореол от тъмни коси, които падаха на букли по раменете му. Имаше къса брадичка като клин. Призрактът беше облечен в свободно падаща дреха от жълт атлаз, широко бяло жабо покриваше шията му. Той премина през залата с

бавна, величествена стъпка и като се обърна, ме заговори с мек глас, с изискана модуляция.

— Аз съм дух на благороден кавалер. Мене ме пронизват и аз пронизвам. Ето я и рапирата ми. На гърдите отляво, където ми е сърцето, имам кърваво петно. Издавам глухи стонове. Покровителствуват ме много известни консервативни семейства. Аз съм истинско привидение на старинни имена и замъци. Действувам сам или в компания на крещящи девизи.

Той изящно склони глава, като че ли очакваше моя отговор, но думите бяха заседнали в гърлото ми. Аз отново не успях да кажа нищо. С дълбок поклон духът изчезна.

Още не се беше скрил, когато ме обхвана невъобразим ужас. Усетих появяването на страшно свръхестествено същество. Различих само смътни очертания и неопределена форма: ту ми се струваше, че то запълва цялата стая, ту ставаше съвсем невидимо, но аз през цялото време чувствавах присъствието му. Когато призракът заговори, гласът му беше треперещ и пресеклив.

— Аз оставям следи и проливам кръв. Бродя по коридорите, а мене ме споменаваше Чарлз Дикенс. Издавам странни, неприятни звуци. Късам писма и слагам невидими ръце върху китките на ръцете на хората. Аз съм весел дух. Избухвам в ужасяващ смях. Да ви покажа ли как се смея?

Вдигнах ръка, за да го спра, но закъснях и изведнъж чух страшен оглушителен кикот, който прокънтя като ехо по залата. Още не бях успял да отпусна ръката си и видението изчезна.

Отново се обърнах към вратата, и то тъкмо навреме: от тъмния коридор в стаята бързо се промъкна нов посетител. Това беше загорял, с едро телосложение мъж, на ушите му проблясваха обици, около врата беше завързано копринено шалче. Непознатият държеше главата си склонена на гърдите така, като че ли съвестта го измъчваше непоносимо. Отначало той се хвърли на едната, после на другата страна като тигър в клетка. В едната му ръка блесна острие на нож, с другата непознатият стискаше лист пергамент. Този дух имаше дълбок и звучен глас.

— Аз съм убиец — произнесе той. — Аз съм негодник. Движа се тихо, прокрадвайки се. Стъпвам безшумно. Специалист съм по изоставени съкровища. Зная това-онова за испанските моряци. Имам

планове и карти. Напълно съм трудоспособен и съм чудесен пешеходец. Мога да бъда привидение в просторен парк.

Той ме гледаше умоляващо, но още не бях успял да му дам знак, когато почувствах, че се вцепенявам от страх при вида на ново ужасно зрелище в разтворената врата.

Там стоеше необикновено висок човек, ако може да се назове човек тази странна фигура — мършави кости стърчаха през полуизчезналата плът, лицето му беше оловносиво. Той беше обвит в саван с качулка, изпод който гледаха дълбоки зловни очи. Те проблясваха и хвърляха искри като от нажежени въглени. Увисналата долна челюст оголваше набръчкан, сгърчен език и два реда черни щърбати кучешки зъби. Аз потръпнах и се отдръпнах от страшното видение, приближаващо се до тебеширената черта на пода.

— Аз съм американско страшилище, смразяващо кръвта в жилите — проговори призракът с глух глас, като че ли идваше изпод земята. — Всички останали са фалшиви. Само аз съм истинско създание на Едгар Алан По. Аз съм най-отвратителният, потискащ душата призрак. Обърни внимание на моята кръв и на моята плът. Аз вдъхвам ужас, аз съм отвратителен. Допълнителни изкуствени резерви не използвавам. Моите атрибути са саван, капакът на ковчега и галванична батерия. Хората побеляват от мене за една нощ.

Призракът протегна към мене своите почти лишени от плът ръце, като че ли ме умоляваше, но аз заклатих глава и той изчезна, оставяйки след себе си мръсна отвратителна миризма. Отпуснах се на облегалката на креслото, смазан от страх и отвращение до такава степен, че в този момент на драго сърце бих се отказал от самата мисъл за придобиване на дух, ако бях сигурен, че това е последното от кошмарните видения.

Лек шум на влачеща се по пода дреха ми даде да разбера, че ме чака нова среща. Вдигнах очи и видях фигура в бяло, току-що появила се от тъмнината на коридора и прекрачваща прага. Това беше прекрасна, млада жена, облечена по модата на отдавна минали години. Тя притискаше ръце към гърдите си, на нейното бледо, гордо лице имаше следи от страст и страдание. Премина през залата и роклята ѝ шумолеше подобно на есенни листа. Като обърна към мене красивите си, неизразимо печални очи, проговори:

— Аз съм нежна, скърбяща, прекрасна и обидена. На мене ми изневериха и ме напуснаха. В нощните часове аз крещя и притичвам през коридора, прадедите ми са почитени и аристократични. Аз съм естетка. Мебелите от стар дъб в тази зала са точно по моя вкус, добре би било, ако имаше още повече ризници, брони и гоблени. Подхождам ли ви?

Гласът ѝ постепенно замираще и накрая замлъкна. Тя вдигна ръце нагоре с няма молба. Не съм равнодушен към женския чар. И после, що за призрак е този на Джорокс в сравнение с това видение? Какво по-прекрасно, по-изискано? Защо да измъчвам още нервната си система със зрелища на призраци като този, предпоследния? Не е ли по-добре да направя избора си? Като че ли прочела моите мисли, красавицата ми се усмихна с ангелска усмивка. Тази усмивка разреши въпроса.

— Подхожда! — възкликнах аз. — Избирам нея, ето този призрак.

В изблик на ентузиазъм, аз направих крачка и стъпих зад чертата на магическия кръг.

— Арджънтайн, нас са ни ограбили!

Пронизителният вик звънтеше ли звънтеше в ушите ми, думите смътно достигаха до съзнанието ми, но не разбирах смисъла им. Те като че ли съвпаднаха с ритъма на ударите на кръвта в слепоочията ми и аз затворих очи под приспивния напев: „Ограбили... ограбили... ограбили...“

Някой ме разтърси силно, отворих очи. Видът на мисис Д'Од в най-оскъдно облекло, каквото може да си представи човек, и яростното настроение ми направиха доста внушително впечатление. Направих усилие, събрах мислите си и разбрах, че лежа по гръб на пода, с глава в купчината пепел, паднала от камината, а в ръцете си стискам малко стъклено шишенце.

Станах, олюлявайки се, но чувствавах такава слабост и виене на свят, че веднага паднах в креслото. Постепенно мислите ми се проясниха, за което помогнаха непрекъснатите викове и крясъци на Матилда. Постарах се мислено да възстановя нощните събития. Ето я вратата, през която се явяваха гостите от отвъдния свят, начертания с тебешир на пода полукръг и йероглифи около него, кутията от цигари и бутилката коняк, на която беше оказана чест от мистър Ейбрахамс.

Но къде е самият владетел на духовете, къде е той? И какво означава отвореният прозорец и увисналото навън от него въже? И къде е... о, къде е гордостта и прелестта на замъка Горсорп Грейндж, великолепното фамилно сребро, предназначено да бъде гордост и на бъдещите поколения Д'Од. И защо мисис Д'Од стои в сивия сумрак на разсъмването, кърши ръце и все подвиква своя рефрен? Немного скоро моят замъглен мозък осъзна един след друг тези факти и разбра връзката помежду им.

Читателю, аз повече никога не видях мистър Ейбрахамс, повече никога не видях сребърните прибори за хранене с възстановения фамилен герб. И което е най-обидно, никога повече, нито за един миг, не видях печалния призрак в рокля с шлейф и нямам надежда някога да го видя. Да си кажа право, нощното произшествие ме излекува от страстта ми към свръхестественото и аз напълно се примирих с живота в най-обикновен дом, построен през деветнадесети век в покрайнините на Лондон, където Матилда искаше да се преместим отдавна.

Що се отнася до обясненията на всичко, което се случи, може да се правят различни предположения. В Скотланд Ярд почти не се съмняват, че мистър Ейбрахамс не е никой друг, освен Джими Уилсън, alias^[7] Хотингъм Крестър, знаменитият бандит, във всеки случай описанията на външността напълно съвпадат. Малката пътна чанта, спомената по-горе от мене, беше намерена на следващия ден в съседната нива и се оказа, че е пълна с чудесен комплект шперцове и свредели. Дълбоко отпечаталите се следи от крака в калта от двете страни на рова показваха, че съучастникът на мистър Ейбрахамс, стоейки под прозореца, е поел спуснатото през него чувалче със скъпоценното сребро. Несъмнено тази двойка негодници, обикаляйки да търсят „работа“ е чула за нескромните разпити на Джек Брокет и е решила, без да се бави, да се възползува от толкова съблазнителните възможности да придобият нещо.

Що се отнася до моите нереални посетители — странните фантастични видения от тази нощ — не знаех може ли това действително да е резултат от властта, която има над окултния свят моят приятел от Нотингам. Дълго време бях изпълнен със съмнения, но в края на краищата ги разреших, като се обърнах за съвет към известния медик и специалист по химични анализи, на когото

изпратих за изследване останалите в шишенцето няколко капки от така нареченото люкоптоликус.

Прилагам писмото, което получих в отговор — радвам се на възможността да приключа своя малък разказ с убедителните думи на човек на науката:

„До ескуайър Арджънтайн Д’Од
Брикстън, «Брястовете»
Ерандл стрийт

Скъпи сър,

Извънредно много ме интересува Вашият необикновен случай. В изпратеното от Вас шишенце имаше силен разтвор от хлорал и съдейки по Вашите описания, приетата от Вас доза е била вероятно не по-малка от осемдесет грана^[8]. От подобно количество безусловно трябваше да изпаднете в частично, а по-късно и в пълно безсъзнание. В такова състояние напълно са възможни бълнувания и халюцинации особено при хора, непривикнали към наркотици. В писмото си Вие пишете, че сте се увличали от окултна литература и че отдавна имате извънредно голям интерес към това, в какви образи могат да се явяват призраците. Не забравяйте също така, че сте очаквали да видите нещо от този род и нервната ви система е била доведена до краен предел.

Отчитайки всички тези обстоятелства, аз допускам, че описаните от Вас последствия съвсем не са странни. Още повече че на всеки специалист по наркотици би му се сторило много странно, ако приетото от Вас лекарство от билки не беше оказало подобно въздействие.

Оставам, сър, искрено уважаващ Ви

Т. Е. Щубе, доктор по медицина.“

---

[1] Детинген — баварско село на река Майн, където през 1743 година, по време на войната за австрийското наследство, англо-австрийската войска е победила французите. — Б.р. ↑

[2] Спинет — старинен музикален инструмент, разновидност на клавесина. — Б.р. ↑

[3] Уайт, Хенри Кърк (1785–1806) — английски поет. — Б.р. ↑

[4] Грималди, Джозеф (1779–1837) — английски комедиен актьор. — Б.р. ↑

[5] Крибс, Том (1781–1848) — английски боксьор. — Б.р. ↑

[6] Джонс, Иниго (1573–1652) — английски архитект. — Б.р. ↑

[7] alias — той е и... — Б.р. ↑

[8] Гран — единица за аптекарско тегло — малко, незначително. — Б.р. ↑

ЗЛОВЕЩАТА ЦЕПНАТИНА „НЕБЕСНОСИНИЯТ ДЖОН“

Този разказ беше открит в книгата на доктор Джеймс Хардкастъл, умрял от туберкулоза на 4.02.1908 година в Южен Кенсингтън. Лицата, които познават отблизо покойния, отказват да дават оценка на изложените събития, но уверено твърдят, че докторът, който е имал трезв и аналитичен ум, изобщо не е фантазирал, ето защо не е могъл да измисли цялата тази невероятна история.

Написаното от покойния беше сложено в плик, надписан: „Кратко изложение на фактите, станали през пролетта на миналата година близо до фермата на Елертън в Северозападен Дербишир.“ Пликът беше запечатан и на обратната му страна беше дописано с молив:

„Драги Ситън! Възможно е да се заинтересувате, а може би и да ви стане неприятно, като разберете, че недоверието, с което възприехте разказаното от мен, ме накара да прекратя всякакви разговори на тази тема. Преди да умра, оставям написаното. Може би чуждите хора ще се отнесат с по-голямо доверие, отколкото Вие, моят приятел.“

Не ми се удаде да установя личността на Ситън. Мога само да добавя, че с абсолютна сигурност покойният мистър Хардкастъл е пребивавал във фермата на Елертън и наистина е съществувало безпокойство у населението на тези места, още преди да излязат на бял свят обясненията на доктора.

След като направих това въведение, ще изложа дословно разказа на доктора. Той е във формата на дневник, някои записки са много подробни, а други са дадени в общи щрихи.

„17 април. Вече чувствавам благотворното влияние на тукашния чудесен горещ въздух. Фермата на Елертънови се намира на височина 1420 фута над морското равнище, така че климатът тук е много здравословен и ободряващ. Освен обичайната кашлица сутрин нищо друго не ме обезпокоява, а току-що издоеното мляко и прясното овнешко ще ми помогнат да напълнея. Мисля, че Саундерсън ще остане доволен.

И двете госпожици Елертън са малко чудати, но много мили и добри. Това са дребни трудолюбиви стари моми и цялата топлина на сърцето, която можеше да сгрява мъжете и децата им, са готови да я дадат на мен — болен и чужд за тях.

Наистина, старите моми са най-полезните хора на света, те са една от резервите на обществото. Понякога казват за тях, че са «излишни» жени, но какво би станало с горките «излишни» мъже без сърдечността на тези жени? Между другото, те веднага биха разгадали «тайната», защо Саундерсън ми препоръча именно тяхната ферма. Професорът, оказва се, е родом оттук и предполагам, че като млад вероятно не е смятал за срамно да гони врани в тукашните полета.

Фермата е най-уединеното място в окръга: околностите ѝ са необичайно живописни. Самата ферма всъщност е пасище, разпростиращо се в неравна долина. Заобиколена е от варовити хълмове с изключително странна форма и от толкова мек вид, че може да се рони с пръсти. Тази местност представлява падина. Струва ти се, че ако я удариш с гигантски чук, тя ще забучи като барабан, а може и да пропадне и пред погледа ти ще се яви подземно море. И колко ли огромно трябва да е това море — та нали ручеите, стичащи се тук от всички страни, изчезват в недрата на планината и не изтичат навън. В скалите има много просторни пещери, които стигат до най-дълбоката част на земните недра. Имам малък фар за колело и ми доставя удоволствие да бродя с него по тези криволичещи серпантини, да се любувам на приказните ту сребристи, ту черни отражения на светлината, когато осветявам с фара сталактитите, висящи от високите сводове. Изгасиш ли светлината, се оказваш в гробна тъмнина, включиш ли я пред погледа ти изпъкват видения от арабските приказки.

Между тези необичайни цепнатини на повърхността най-интересна е една от тях, макар че е творение на човека, а не на

природата.

Преди да пристигна тук, никога не бях чувал за Небесносиния Джон. Това е названието на особен минерал с удивителен виолетов оттенък, който се среща само на две-три места на земното кълбо. Той е толкова рядък, че обикновена ваза от Небесносиния Джон би струвала страшно много пари.

Невероятният усет на римляните им е подсказал, че този странен минерал трябва да се намира в тази долина. Дълбоко в недрата на планината те са изкопали хоризонтална минна галерия. За вход в шахтата, която всички тук наричат цепнатината «Небесносиният Джон» служи изсечената в скалата арка, сега тя напълно е обрасла с храсти. Римляните изровили дълга шахта. Тя пресича няколко карстови пещери, така че когато влизаш в цепнатината «Небесносиният Джон» трябва да оставяш знаци на стените и да взимаш със себе си повече свещи, иначе никога няма да успееш да излезеш отново на дневна светлина.

В шахтата още не съм влизал, но днес, като стоях и се вглеждах в тъмните гълбини, твърдо реших, че щом като укрепне здравето ми, ще посветя няколко дни от почивката си на изследването на тези тайнствени гълбини и ще установя колко далече в недрата на дербиширските хълмове са проникнали древните римляни.

Поразително колко суеверни са селските жители! Аз например имах много добро мнение за младия Армитедж, който криво-ляво има някакво образование, човек с твърд характер и въобще чудесен момък.

Стоях на входа на цепнатината «Небесносиният Джон», когато Армитедж пресече полето и дойде до мен.

— Е, докторе! — възкликна той. — И вие ли не се страхувате?

— Не се страхувам ли? И от какво? — се учудих.

— От страшилището, което живее тук, в пещерата на Небесносиния Джон. — И той посочи с показалеца тъмната яма.

Колко лесно се раждат легенди в затъntenите селски местности. Разпитах го какво му внушава такъв страх. Оказа се, че от време на време от пасището изчезват овци и по думите на Армитедж някой ги отвлича. Той престана да слуша, когато казах, че овците може да са избягали, заблудили са се и са някъде в планините.

— Веднъж беше открита локва кръв и кичури вълна — възрази той.

Аз отбелязах:

— Но това може да се обясни.

— Овцете изчезват само в тъмните, безлунни нощи.

— Обикновено похитителите избират точно такива нощи — парирах думите му аз.

— Имаше един случай, когато някой беше направил в скалата пролом и отхвърлил камъните на доста голямо разстояние.

— И това е работа на човек — казах аз.

В края на краищата Армитедж посочи решаващ довод: той самият чул рев на някакъв звяр и всеки, който достатъчно дълго престои около цепнатината, ще го чуе. Ревът идва отдалече, но въпреки това е необичайно силен. Не можах да не се усмихна — нали знаех, че подобни странни звуци могат да са от подземните води, течащи в дълбоките варовити цепнатини. Моето недоверие ядоса Армитедж, той внезапно се обърна и си отиде.

И изведнъж стана нещо странно. Още стоях пред входа на цепнатината, разсъждавайки върху думите на Армитедж и размислях колко лесно може да се даде обяснение на всичко това, когато изведнъж от дълбината на шахтата се чу необичаен звук. Как да го опиша? Преди всичко ми се струваше, че той долетя някъде отдалеч, от самите недра на земята. Второ, той беше много силен. И накрая, това не беше ехтеж или грохот, с което обикновено се асоциира падане на водна маса или свличане на камъни. Това беше вой — висок, треперещ, вибриращ, като цвилене на кон. Трябва да призная, че само за една минута това странно явление придаде друго значение на думите на Армитедж.

Постоях до цепнатината «Небесносиният Джон» още около половин час, но звукът не се повтори и аз тръгнах към фермата страшно заинтригуван от случилото се. Разбира се, доводите на Армитедж са прекалено абсурдни, за да се обсъждат. Но този странен звук! Пиша, а той все още кънти в ушите ми.

20-ти април. През последните 3 дни предприех няколко излета до цепнатината «Небесносиният Джон» и дори малко навлязох в самата шахта, но моето велосипедно фарче е много слабо и не рискувам да влизам навътре. Реших да действам по-методично. Повече звуци не чух и бях склонен да стигна до заключението, че просто съм станал жертва на слухова халюцинация — резултат навярно от

разговора с Армитедж. Разбира се, неговите съображения са пълна нелепост и все пак храстите до входа на пещерата изглеждаха така, сякаш през тях действително се е промъквало някакво огромно животно. Започвам да изгарям от любопитство.

На двете госпожици Елертън нищо не съм казал — те и без друго са прекалено суеверни, но купих няколко свещи и мисля самостоятелно да осъществя по-нататъшните изследвания.

Днес сутринта забелязах, че един от множеството късове вълна в храстите около пещерата е изцапан с кръв. Естествено, всеки здравомислещ човек би предположил, че когато овцете бродят по острите скали, те много лесно могат да се наранят и въпреки това кървавото петно така ме потресе, че от ужас отскочих от древната арка. Като че ли от мрачната глъбина, в която се вглеждах, извираше воняща миризма. Нима наистина долу се е притаило загадъчно отвратително същество?

Едва ли щях да бъда овладян от такива мисли, ако бях здрав, но когато здравето е разстроено, човек става нервен и вярва на какви ли не измислици. Започнах да се колебая и вече бях готов да оставя неразгадана тайната на изоставената шахта, ако тази тайна изобщо съществува. Но днес вечерта интересът ми към тази загадъчна история отново се разпали, а и нервите ми се поуспокоиха. Надявам се утре да се заема по-подробно с разглеждането на шахтата.

22 април. Ще се постарая да изложа колкото се може по-подробно, необичайните произшествия през вчерашния ден.

Към цепнатината «Небесносиният Джон» тръгнах следобед. Признавам, че едва погледнах в гъбината на шахтата, и опасенията ми се върнаха: съжалих, че не взех някой с мене. Накрая, като се реших, запалих свещ, минах през хрусталака и влязох в отвора на шахтата.

Тя беше под наклон около 50 фута надолу. Дъното ѝ покриваха парчета от камъни. Оттук започваше дълъг прав тунел в твърдата скала. Не съм геолог, но веднага забелязах, че стените на тунела са от по-твърд вид от варовика, защото навсякъде имаше следи, оставени от кирките на древните миньори, те бяха толкова пресни, сякаш са ги правили вчера.

Слизах надолу по стария тунел, спъвайки се на всяка крачка, слабият пламък на свещта осветяваше едва малък кръг около мен и затова сенките в далечината ми се струваха още по-тъмни и страшни.

Най-накрая стигнах до мястото, където тунелът излиза в карстовата пещера. Това беше гигантска зала, от тавана на която висяха дълги бели ледени висулки от варовити напластявания. В централната пещера различни множество галерии, изровени от подземните води и чезнещи някъде в недрата на земята. Стоях и размишлявах — не е ли по-добре да се върна, или все пак да рискувам и да се задълбоча още по-нататък в опасния лабиринт, и изведнъж, поглеждайки надолу, замръзнах от удивление.

По-голямата част от пещерата беше обсипана със скални парчета и покрита с твърда кора варовик, но именно на това място от високия свод капеше вода и се беше образувал доста голям кален участък. Точно в средата му видях огромен отпечатък, дълбок и широк, с неправилна форма, все едно следа от голям камък, паднал отгоре. Но никъде не се виждаше голям камък: нямаше нищо, което би могло да обясни появата на загадъчната следа. А самият отпечатък беше много по-голям от следата, която оставя всяко едно животно в природата. И освен това отпечатъкът беше един, а калният участък имаше такива внушителни размери, че едва ли някое от известните ми животни можеше да го прескочи само с една крачка. След като изучих този необичаен отпечатък и се вгледах в обгърналите ме черни сенки, признавам, за миг сърцето ми се сви и ръката, с която държах свещта, се разтрепери.

Но веднага се овладях, съобразявайки колко нелепо е да се отъждествява този огромен, безформен отпечатък в калта със следата на което и да е известно на хората животно. Такава следа не може да остави даже и слонът. Затова реших, че никакви безсмислени страхове няма да ми попречат да продължа изследванията си. Преди да тръгна по-нататък, се постарях добре да запомня причудливата скална форма, за да мога после да намеря входа на тунела на римляните. Тази предпазливост беше изключително необходима, тъй като, доколкото успях да видя, централната пещера се пресичаше от странични проходи. След като се уверих, че запомних къде е изходът, видях колко свещи и кибритени клечки имам, успокоих се и бавно започнах да се придвижвам напред по неравното каменисто дъно на пещерата.

Сега стигам до описанието на мястото, където ме сполетя неочаквана и съдбоносна катастрофа. На пътя ми се изпречи поток с ширина около двайсет фута. Известно време вървах надолу по него,

надявайки се да намеря място, откъдето да мина от другата страна, без да си намокря краката. Накрая, стигнах до подходящо място — почти на средата на потока имаше плосък камък, на който можех да стъпя, като направя голяма крачка. Но камъкът, подкопан отдолу от водата, се оказа неустойчив и щом като стъпих върху него, се обърна и аз паднах в ледената вода. Свещта изгасна. Аз се лутах в тъмнината.

С мъка успях да стъпя на крака. Отначало това произшествие повече ме развесели, отколкото ме разтревожи. Наистина свещта изгасна и се изгуби в потока, но в джоба имах още две резервни свещи, така че нямаше за какво да се притеснявам. Веднага извадих нова свещ, взех кибрита, за да я запаля, и едва сега с ужас осъзнах положението, в което изпаднах. Кибритът се бе намокрил, когато паднах в потока, и клечката не можеше да се запали.

Щом разбрах това, сърцето ми спря да тупти. Наоколо беше непрогледна, зловеща тъмнина. Такава тъмнина, че неволно докоснах с ръка лицето си, за да усетя физически нещо. Стоях, без да мърдам, и само с невероятно усилие на волята успях да се съвзема. Опитах се да възстановя в паметта си дъното на тясната клисура такова, каквото го видях за последен път. Но уви! Знаците, които запомних, бяха високо на стената и не можех да ги напипам. И все пак съобразих как примерно са разположени стените и се надявах, вървейки покрай тях, чрез пипане да се добера до входа на римския тунел. Движейки се едва-едва, удрайки се в издатините на скалите, започнах да търся. Но много скоро разбрах, че това е безсмислено. В кадифената тъмнина моментално се губи всякаква представа за посока. Още не бях направил десет крачки и окончателно се загубих.

Боботенето на потока беше единственият звук, който показваше местонахождението му, но едва се отклонявах от брега и веднага губех ориентация. Надеждата да намеря в непрогледната тъмнина обратния път през този лабиринт от варовик явно беше неосъществима.

Седнах на камъка и се замислих над своето бедствено положение. Не казах на никого за намерението си да отида в цепнатината «Небесносиният Джон» и затова не трябваше да разчитам, че ще почнат да ме търсят тук. Значи, налагаше се сам да се справя. Оставаше ми единствената надежда — кибритените клечки рано или късно трябваше да изсъхнат. Като паднах в потока, се намокрих само до половината: лявото ми рамо остана над водата. Затова сложих

клетките под лявата си мишница: може би топлината на тялото ми ще ги изсуши. Но дори мислейки това, знаех, че ще успея да добия огън след няколко часа. А сега нищо друго не ми оставаше, освен да чакам.

За щастие, преди да изляза от фермата, мушнах в джоба няколко сухара. Изядох ги и пийнах вода от проклетия поток, станал причина за всичките ми беди. След това, опипвайки, намерих сред скалите удобно място и седнах, облягайки се с гръб на стената, опънах краката си и започнах търпеливо да чакам.

Беше нетърпимо студено и влажно, но се опитвах да се поободря с мисълта, че съвременната медицина препоръчва за моята болест да стоя на отворен прозорец и да се разхождам, независимо от времето. Постепенно, приспан от монотонното боботене на потока и обкръжен от пълна тъмнина, се унесох в тревожен сън.

Колко дълго е траел, не мога да кажа, но може би час, а възможно е и няколко часа. Неочаквано потръпнах в своето кораво ложе, всеки нерв се напрягна, чувствата ми се изостриха до краен предел. Без съмнение чух някакъв звук, който рязко се отличаваше от боботенето на водата. Звукът замря, но все още ехтеше в ушите ми.

Може би ме търсят? Но хората сигурно щяха да почнат да викат, а звукът, който ме разбуди, макар и много далечен, въобще не приличаше на човешки глас.

Аз седях, треперех и не смеех да дишам. Звукът отново достигна до мен. После още един път! Сега вече не се прекъсваше. Това беше звук от стъпки, да, несъмнено, движеше се някакво живо същество. Но какви бяха тези крачки! Те извикваха представа за огромен труп на заклано и очистено от вътрешности животно с жилави крака. Това беше мек, но оглушаващ ме звук. Както преди наоколо беше истинска тъмнина, но тропотът беше твърд. Някакво същество се приближаваше към мен.

Тръпки ме побиха, косата ми се изправи, когато се вслушах в този равномерен тежък вървеж. Наистина беше някакво животно и ако се съди по това колко бързо ходеше, явно чудесно виждаше в тъмнината. Долепих се до скалата, опитвайки се да се слея с нея. Стъпките бяха съвсем близо, след това изведнъж замряха и чух шумно лочене и бълбукане. Чудовището пиеше от ручея. След това отново настъпи тишина, нарушавана единствено от високо сумтене и пръхтене.

Може би животното усети човек? Виеше ми се свят от отвратителната миризма, идваща от тази твар. Отново чух тропот. Сега вече стъпките се чуваха от тази страна на потока, от която бях аз. На няколко ярда от мен се чу грохот от падащи камъни. Едва дишайки, се притиснах до скалата. Но ето че стъпките започнаха да се отдалечават. До мен достигна силен плясък на вода — животното отново пресичаше потока и накрая звуците утихнаха в посоката, откъдето дойдоха.

Дълго време лежах на скалата, скован от ужас. Мислех за звука, който достигна до мен от дълбината на тесния проход, за страховете на Армитедж, за загадъчния отпечатък в калта и ето, сега окончателно се потвърди, че някъде дълбоко в недрата на планината се таи странно чудовище, нещо ужасно и невиждано. Не мога да си представя какво е то и как изглежда. Ясно беше само, че има гигантски размери и е много пъргаво.

У мен се бореха разсъдъкът, който утвърждаваше, че това не може да бъде, и чувствата, свидетелстващи за реалното съществуване на чудовището. Накрая вече почти щях да повярвам, че всичко, което се случи, е само част от някакъв кошмарен сън и причина за тези халюцинации са следствие от здравословното ми състояние и от ненормалните условия, в които се оказах. Но скоро се случи нещо, което сложи край на всичките ми съмнения.

Взех изпод мишницата си кибритените клечки и ги опипах. Оказаха се съвсем сухи. Свих се на три в цепнатината на скалата и запалих една от тях. За мое учудване тя веднага пламна. Запалих свещта и оглеждайки със страх тъмните дълбини на пещерата, забързах към прохода на римляните.

По пътя минах през мястото, на което преди това видях гигантския отпечатък. Изведнъж замрях от изумление: в калта се бяха появили още три отпечатъка! Имаха невероятни размери, формата и дълбочината им свидетелстваха за огромната тежест на този, който ги е оставил. Безумно се уплаших. Затуляйки свещта с ръка, с ужас се втурнах към изсечения в скалата проход, затичах се и нито един път не спрях да си поема въздух. Задъхвах се, краката ми се подгъваха, докато не се изкачих по купчината камъни, промъкнах се през храсталака и паднах на тревата, озарена от блещукането на звездите. Беше три часът през нощта, когато се върнах във фермата. Днес се чувствавам като пребит и потръпвам при мисълта за ужасното приключение, за което

още на никого не съм разказал. Тук трябваше да бъде много внимателен. Какво ще си помислят бедните сами жени и как ще приемат този факт невежите фермери, ако им разкажа какво се случи с мен? Трябва да поговоря с някого, който може да ми помогне и да ми даде нужния съвет.

25 април. Моето невероятно приключение в цепнатината «Небесносиният Джон» ме свали на легло за два дни.

Неслучайно казвам «невероятно», тъй като така бях потресен, както никога досега в живота си. Вече писах, че търся човек, с когото бих могъл да се посъветвам. На няколко мили от мен живее доктор Марк Джонсън — препоръча ми го професор Саундерсън. След като укрепнах, отидох при него и подробно му разказах всички странни произшествия, които ми се случиха. Той ме изслуша внимателно, след това ме прегледа, като обърна особено внимание на рефлексите и на зениците на очите. След прегледа докторът се отказа да обсъжда изложеното от мен, тъй като не е от неговата компетентност. Но ми даде визитната картичка на мистър Пиктън от Кастълтън и ме посъветва незабавно да отида при него и да му разкажа всичко от край до край. По думите на доктора именно Пиктън е човекът, когото търся. Ето защо аз тръгнах с влак към градчето, което се намираше на няколко мили оттук.

Мистър Пиктън като че ли е много важна личност. Свидетелство за това са внушителните размери на къщата му в една от покрайнините на града. На вратата беше закована медна табелка с името на господаря.

Тъкмо щях да звънна, когато някакво инстинктивно подозрение се прокрадна в душата ми и затова след като влязох в малкия магазин от другата страна на улицата, попитах човека зад щанда, дали може да ми разкаже нещо за мистър Пиктън.

— Разбира се — чух в отговор на моето запитване, — мистър Пиктън е най-добрият психиатър в Дербишир. А ето там е неговата лудница.

Можете ли да повярвате, че аз веднага напуснах Кастълтън и се върнах във фермата, проклинайки в душата си тези лишени от въображение педанти, неспособни да повярват в съществуването на нещо, което не е попадало в кръга на къртичето им зрение. Сега, след

като се поуспокоих, допускам, че навярно и аз самият се отнесох към Армитедж така, както д-р Джонсън към мен.

27 април. В студентските години минавах за смел и предприемчив човек. Спомням си, че когато в Колетбридж «ловяха» привидения, именно аз прекарах цяла нощ на тавана на къщата, където според слуховете имаше призраци. Годиците ли вземат своето, но аз съм само на трийсет и пет, или пък от болестта паднах духом, но сърцето ми всеки път трепери, щом си спомня за тази ужасна цепнатина в планината и за обитаващото там чудовище.

Какво да правя? През цялото време мисля само за това. Ще си замълча и тайната ще остане неразгадана. Ако все пак разкажа нещо, или ще изпадне в паника цялата околност, или изобщо няма да ми повярват и може би ще ме затворят в лудница. Изобщо мисля, че най-добре е да изчакам и полека-лека да се готвя за нов поход до пещерата, който трябва да е по-добре обмислен и организиран от първия. Преди това отидох до Кастълтън и се сдобих с най-необходимото — голяма ацетиленова лампа и хубава двуцевка. Оръжието взех за временно ползуване и веднага купих за него дузина патрони с голям калибър, с които може да се повали даже носорог. Сега вече съм готов за среща с моя пещерен приятел. Само малко да поукрепна физически и душевно! Непременно ще се постарая да приключа с него! Но кой и какво е той? Този въпрос не ми дава мира. Колко хипотези правех и веднага ги отхвърлях. Всичко това е толкова невероятно! И в същото време ревът, следите от лапите, тежките стъпки в тесния планински проход. Тези факти не могат да се пренебрегват.

Неволно си спомняш старинни легенди за дракони и други чудовища. Може би и те не са плод на фантазия, както си мислим ние? А ако основата на тези легенди са реални факти и единствено на мен от смъртните ми е съдено да повдигна тази тайнствена завеса?

3 май. Капризите на нашата английска пролет ме свалиха за няколко дни на легло и през това време станаха случки, чийто истински и зловещ смисъл, никой, освен мен не може да разгадае. Длъжен съм да кажа, че напоследък нощите тук бяха безлунни, а знам, че именно тогава изчезват овци. И няколко овци наистина изчезнаха. Две от тях собственост на госпожици Елертън, една — на стария Пирсън и една — на госпожа Мултън. Четири овци за три нощи!

Нямаше и помен от тях. В цялата околност се говори за цигани и похитители на овци.

Но се случи и нещо по-сериозно. Изчезна младият Армитедж. Излязъл от дома си късно вечерта в сряда и оттогава не се е чуло нищо за него. Армитедж е самотен човек, затова изчезването му не предизвика много шум. Общото мнение е, че напоследък много е задлъжнял и може би е започнал работа другаде и скоро ще пише да му изпратят покъщината. Но имам много мрачни опасения. Нима не е правилно да се предположи, че неотдавнашното изчезване на овцете е накарало Армитедж да предприеме мерки и това е довело до смъртта му? Той може например да е направил засада. Звярът чудовище да го е завлякъл в недрата на планината. Какъв невероятен край за цивилизован англичанин в края на XIX в. И аз чувствавам, че това е напълно вероятно. Но ако е така, каква е моята част от отговорността за гибелта на този нещастник и за всичките тези беди, които могат да се случат? Едно е сигурно: след като знам нещо, мой дълг е да предприема бързи мерки или в краен случай сам да направя нещо. Предстои последното, тъй като днес сутринта отидох в районния отдел на полицията и им разказах всичко. Инспекторът записа разказаното в дебела книга и сериозно ми благодари, но още не бях успял да изляза навън, когато чух как избухна смях. Без съмнение инспекторът разказваше за моето приключение.

10 юни. Пиша тези редове в леглото. Последната записка в дневника бях направил преди шест седмици. Преживях ужасно сътресение — физическо и духовно, малко хора са изпитали такова нещо. Но аз постигнах целта си. Опасността, криеща се в «Небесносиния Джон», изчезна завинаги. И за общото благо това направих аз — болният и безпомощен болник. Ще се постарая да опиша случилото се, доколкото е по силите ми, но максимално точно.

В петък, 3-ти май, нощта беше тъмна, облачна. Най-подходящата нощ за разходките на чудовището. Около 01:00 ч. излязох от къщи, като взех със себе си лопатата и оръжието и оставих на масичката в спалнята бележка, че ако не се върна, да ме търсят около цепнатината. Щом се добрах до входа на шахтата на римляните, се притаих до скалите, засенчих лампата и започнах търпеливо да чакам със заредено оръжие в ръце.

Времето течеше изморително бавно. Долу в долината, в прозорците на фермерските къщички проблясваха светлинки и едва се чуваше биенето на часовника на камбанарията в Чепъл Дейл. Тези признаци на съществуване на други хора само усиливаха чувството за самотност и ми се наложи да събера цялото си мъжество, за да не ме обхване страхът и да не се поддам на изкушението да изоставя завинаги този ужасен замисъл и по-скоро да се върна вкъщи във фермата. Но самоуважението, заложено в натурата на всеки човек, упорито го кара да върви към веднъж набелязаната цел. Единствено чувството ми за собствено достойнство ме спаси в онзи момент, то ме укрепи в борбата с инстинкта за самосъхранение, който ме караше да бягам далеч от цепнатината. Сега съм радостен, че успях да издържа. Колкото и скъпо да ми струваше това мое мъжество, във всеки случай беше безупречно.

На далечната църква удари дванайсет, след това — един, два. Това беше най-дългото време на нощта. Облаците се влачеха ниско над земята, на небето нямаше нито една звездичка. Някъде в скалите високо се обаждаше бухал и никакъв друг звук, само тихо шумолене на листата. И изведнъж аз го чух!

Далече в дълбочината на тунела се чуха приглушени стъпки, меки и в същото време тежки. Затрещяха камъни, сринаха се под могъщите стъпки на гиганта. Той приближаваше. Ето го вече до мен. Запращяха храстите около входа и в нощната тъмнина видях смътни очертания на някакво фантастично първобитно същество, което излизаше от тунела безшумно и пъргаво. Учудването и ужасът ме парализираха. Очаквах да видя нещо страшно и въпреки това се оказах неподготвен за това, което се изпречи пред очите ми. Лежах, вцепенен и затаил дъх, докато огромната черна маса не премина покрай мен и не се скри в тъмнината.

Но сега твърдо реших да дочакам новата поява на чудовището. Откъм спящата долина не идваше звук, който да покаже, че там броди на свобода това въплъщение на ужаса. Нямах представа, колко далеч е отишло чудовището, какво прави и кога ще се върне. Но този път нервите ми ще издържат и то няма да мине безнаказано покрай мен. Стиснал зъби, се заклев в това, когато насочих оръжието си към входа на цепнатината.

И въпреки това за малко да го изпусна. Нищо не подсказваше за появата на звяра, който стъпваше меко по тревата. Внезапно, като тъмна бърза сянка, пред мен се появи грамадна маса и се устреми към входа на цепнатината. И отново волята ми беше парализирана, пръстът ми се скова на спусъка. С невероятно усилие се отърсих от вцепенението. В момента, когато чудовищната твар се промъкваше през храстите и се сля с тъмните очертания на цепнатината, стрелях в отдалечаващата се тъмна сянка. При изстрела мярнах косматата грамада: грубата настръхнала козина, сивкава горе и почти бяла долу, огромното тяло с къси масивни криви лапи. Всичко това го видях само за миг. След това се чу трясък на камъни. Чудовището се устреми към леговището си. И в този момент почувствувах необичаен прилив на сили и отхвърляйки всички страхове, открих силната си лампа, скочих от скалата и стискайки оръжието, се втурнах в шахтата на римляните по петите на чудовището. Моята ярка лампа заливаше тунела с ослепителна светлина, която въобще не приличаше на жълтото мъждукане на свещта, с която се промъквах тук преди дванайсет дни. Тичайки стремително през тунела, виждах пред себе си чудовището: огромното му тяло изпълваше цялото пространство между стените на тунела. Козината, наподобяваща груби безцветни кълчища, имаше дълги гъсти косми, които се развяваха, когато звярът тичаше. С козината си животното напомняше гигантска неостригана овца, но беше доста по-голямо от най-големия слон и почти квадратно. Сега и на мен самия ми се струва невероятно, че се осмелих да преследвам в недрата на земята такова страшилище, но когато в човешките жили закипява кръвта при мисълта, че от ръцете ти се изплъзва плячката, у човека се пробуждат първобитните инстинкти на ловеца и благоразумието отива по дяволите. Стискайки оръжието в ръце, с всички сили тичах след чудовището.

Забелязах, че животното е много подвижно. Скоро за мое нещастие се наложи да се убедя, че то е и коварно. Въобразих си, че звярът е в паника и бяга да се спаси и на мен ми остава само да го преследвам: мисълта, че той може да ме нападне, даже не се прокрадна в моя разгорещен мозък. Вече споменах, че тунелът, по който тичах, води до голямата централна пещера. Крайно възбуден, се втурнах там, страхувайки се да не изпусна звяра. И в този момент чудовището

неочаквано се обърна към мен. И за миг ние се оказахме един срещу друг.

Това, което видях при ослепителната светлина на лампата, завинаги остана в паметта ми. Звярът се изправи на задните лапи като мечка и надвисна над мен — огромен и разярен. Нито в един кошмарен сън не съм виждал подобно нещо.

Казах, че звярът се е изправил на задните си лапи като мечка: в него имаше нещо мечешко само ако можеш да си представиш мечката десет пъти по-голяма от най-гигантската обитаваща земята. И позата му, и привычките му, и дългите криви предни лапи с жълтеникави нокти, рунтавата козина, червената зинала уста с огромни зъби — всичко напомняше мечката. Само с едно той се отличаваше и от мечките, и от всяко от обитаващите земята същества. Потръпнах от ужас, когато видях, че очите му, заблестели при светлината на лампата, бяха огромни, изпъкнали, бели и невиждащи.

За миг огромните му лапи се заклатиха над главата ми. След това чудовището се нахвърли върху мен и аз, все още с лампата в ръка, се строполих на земята и изпаднах в безсъзнание.

Съвзех се едва във фермата на Елертънови. Откакто се случи това ужасно произшествие в цепнатината «Небесносиният Джон», изминаха два дни. Все едно цялата нощ съм бил в шахтата в безсъзнание. Оказа се, че съм получил мозъчно сътресение, а лявата ръка и две ребра ми бяха счупени. Намерили оставената от мен бележка сутринта и веднага десет фермери тръгнаха да ме търсят. Открили ме в цепнатината и ме занесли вкъщи, след това дълго съм бълнувал.

От странния звяр нямаше следа, липсваха дори петна от кръв, които да показват, че моят куршум го е улучил, когато тръгна да бяга. Освен моето бедствено състояние и отпечатъците в калта, в пещерата нямаше нищо друго, което да потвърди разказаното от мен.

Оттогава минаха вече шест седмици и аз отново мога да излизам и да се припичам на слънце. Като че ли напук на мен се извисява отвесният склон на хълма и се виждат сивите варовити скали, а около тях, отстрани — тъмна дупка — входът в цепнатината «Небесносиният Джон». Но тя вече никога няма да внушава страх. Никога повече нито едно загадъчно същество няма да излиза от този зловещ тунел и да прониква в нашия мир. Учените и образовани хора като д-р Джонсън

ми се смеят, но местните фермери нито един път не се усъмниха в истинността на моите думи.

На следващия ден, след като дойдох в съзнание, стотици фермери се събраха на входа на цепнатината «Небесносиният Джон».

Ето какво писа за това «Кастълтънски куриер»:

«Нашият кореспондент и няколко смели и предприемчиви хора, дошли от Матлън, Бекстън и от други места, напразно искаха разрешение да се спуснат в шахтата, за да я изследват и старателно да проверят невероятния разказ на д-р Джеймс Хардкастъл. Местните фермери взеха работата в свои ръце. От много рано сутринта те с голямо усърдие затрупваха входа за шахтата. До нея се издига отвесен скалист склон и стотици доброволци свличаха по него огромни камъни в цепнатината, докато не затрупаха входа в нея. Така завърши това произшествие, развълнувало толкова много цялата околност.

Мненията на местните жители си противоречаха. Едни от тях смятаха, че лошото здраве и може би някое увреждане на мозъка вследствие туберкулоза са причина за появата на странни халюцинации у д-р Хардкастъл. Те предполагат, че натрапчива идея е накарала д-р Хардкастъл да слезе в тунела и там се е ударил при падане. Противоположната страна твърди, че легендата за загадъчното чудовище, криещо се в пещерата, е съществувала дълго преди пристигането на д-р Хардкастъл и много фермери разглеждат разказа на доктора и получените рани като потвърждение за съществуването на чудовището. Така стоят нещата и така загадъчни ще си останат, тъй като няма никаква възможност да се даде малко или много научно обяснение на изложените горе събития.»

От страна на вестника би било по-разумно, преди да напечатат тази статия, да изпратят при мен кореспондента си. Аз анализирах

събитията толкова детайлно, както никой друг, и може би щях да помогна някои неясноти в повествованието да се избегнат и доколкото е възможно, да се доведе въпросът до научно разрешение. И така ще се опитам да дам единственото обяснение, което, както ми се струва, може да хвърли светлина върху тази история. Хипотезата ми може да ви звучи неправдоподобно, но никой няма да тръгне да твърди, че е глупост.

Моята гледна точка е следната, а тя е възникнала, както се вижда от дневника, дълго преди моите лични зловещи приключения в цепнатината «Небесносиният Джон». Предполагам, че в тази част на Англия има огромно подземно езеро, а е възможно даже и море, което събира вода от множество рекички, проникващи в земните недра през варовика. Там, където има голямо количество вода, трябва да има и изпарения във вид на мъгла или дъжд, а последното предполага съществуването на растителен свят. Това на свой ред допуска възможност за наличието на животински свят, възникнал, както и подземният растителен свят, от същите видове, съществували в ранния период от историята на нашата планета, когато подземният и нашият свят са общували по-свободно.

Впоследствие в света на подземните глъбини се е развила собствена флора и фауна: промените са се отразили на всички подобни на чудовището същества.

То е могло да бъде пещерна мечка в древността, израснала невероятно и променила се в резултат на новите условия. Много милиони години земните и подземните обитатели са живели обособено и като са се развивали все повече, са се различавали помежду си. Но ето че в гъбината на планината се образувал отвор, който позволил на един от обитателите на земните недра да излиза през тунела на римляните на повърхността. Като всички обитаващи подземния свят, животното ослепява, но тази загуба води до развитието на другите органи. Животното можеше да намира пътя нагоре и да напада овцете, които пасат по склоновете на близките хълмове. Що се отнася до тъмните нощи, които чудовището избираше за своите набези, съгласно моята теория това може да се обясни с болезненото въздействие на светлината върху изпъкналите очи на животното, свикнало с мрака. Най-вероятно ярката светлина на лампата ми спаси живота, когато се оказах очи в очи с това чудовище.

Това е моето обяснение на тази загадка. Ще оставя тези факти на Вас. Ако можете да ги обясните, направете го, а ако не можете да повярвате — съмнявайте се. Вашето доверие или недоверие не могат нито да променят гореизложените факти, нито да оскърбят този, чиято мисъл на този свят е към края си.“

Така завършва странният разказ на д-р Джеймс Хардкастъл.

СУХОПЪТНИЯТ ПИРАТ ПРЕНАСИТЕНИЯТ ЧАС

Място — пустинен участък, обкръжен с храсталаци от калуна, по шосета Истбърн — Танбридж, недалече от Крос Инхенд. Час — единадесет и половина през нощта на един неделен ден в края на лятото.

По пътя се движеше бавно и безшумно запазен, дълъг ролс-ройс. В ярката светлина на фаровете преминаваха като на киноекран, разклатени от вятъра, връхчета на треви и шубраци и веднага се скриваха в мрака, който от контраста със светлината изглеждаше още по-гъст. Отзад на платното на пътя хвърляше отблясъци яркото петно на стоповете, но от тяхната матовочервена светлина не беше възможно да се различи номерът на колата. Това беше открита кола, туристически тип, но дори и в тъмнината на безлунната нощ наблюдателят не можеше да не забележи, че има нещо неестествено в очертанията ѝ. Всичко стана ясно, когато автомобилът пресече широкия поток светлина, който идваше от отворената врата на крайпътната къща. Каросерията на колата беше покрита с калъф от грубо платно. Дори дългият черен капак на автомобила беше внимателно покрит с някаква драпирана материя.

Странният автомобил се управляваше от сам шофьор — широкоплещест и пълен. Нахлупил ниско над очите си тиролска шапка, той седеше, прегърбен над кормилото. В сянката, която правеше встрани шапката, проблясваше светлината на запалена цигара. Яката на свободното широко палто от плат, приличащ на боброва кожа, беше вдигната. Човекът седеше, преместил се напред на седалката с протегнат врат и докато автомобилът, с работещ на празен ход мотор безшумно се плъзгаше по наклонения път, водачът, като че ли в някакво нетърпеливо очакване, напрегнато се взираше в тъмнината.

Отдалече, от южната страна, се чу приглушен от разстоянието шум на движеща се кола. В неделната нощ на такова място движението по пътя обикновено става преди всичко от юг на север — потокът

лондончани, почиващи на крайбрежието, се завръщаше в столицата. Човекът в колата изправи гръб и се заслуша. Шумът се повтори от същата страна. Той отново се наведе над кормилото, като все така напрегнато се вираше в тъмнината, после внезапно изплю угарката и дълбоко въздъхна. Далече отпред, на завоя на шосето, се показаха две малки жълти точки. Ето, те се скриха в падината на пътя, после отново се появиха и отново изчезнаха. Водачът на маскирания автомобил премина от пасивно очакване към действие. Той извади от джоба си черна маска, сложи я и я нагласи така на лицето си, че да не му пречи да вижда. За момент той изключи ръчното ацетиленово фенерче, бързо се огледа и сложи фенера на седалката до маузера. След това нахлупи още по-ниско шапката си и превключи колата на скорост. Потрепервайки и ръмжейки, черната кола като че ли подскочи и меко дишайки с мощния си мотор, се понесе по полегатия наклон. Шофьорът изключи фаровете и се притисна към кормилото. Само мътносивата ивица в тъмната калуна показваше линията на пътя. Отпред се чуваше тракането и бученето на отсрещната кола, изкачваща се по височината. Напрягайки старческите си сили, тя кашляше и пъшкаше, а моторът ѝ чукаше като болно сърце. Ярकोжълтите лъчи на светлините пак се скриха от очите — колата отново се спусна в падината, а когато се изкачи на хълма, между двата автомобила оставаха около тридесет ярда. Черната кола рязко застана така, че препречи пътя, и човекът с маската предупреждаващо размаха ацетиленовото фенерче. Старият автомобил отчаяно изскърца със спирачките и се спря като закован.

— Хей, вие! — чу се раздразнен глас. — За малко да стане катастрофа. Защо, дявол да ви вземе, не включвате фаровете? Едва не налетях на вас!

Лъчът на фенерчето освети крайно ядосан зачервен млад човек със сини очи и руси мустаци, самотно седящ зад кормилото на стария с дванадесет конски сили уолсли. Внезапно сърдитото изражение на неговото почервенияло лице се смени с недоумение. Водачът на маскирания автомобил вече стоеше на пътя, насочвайки срещу пътешественика тъмен дългоцевен пистолет, зад който се виждаше черната маска с мрачно гледащите през прореза очи.

— Горے ръцете! — чу се отсечена, рязка заповед. — Горے ръцете! Или...

Никой не би нарекъл водача на уолсли страхливец, но въпреки всичко той вдигна ръце.

— Излизайте!

Под дулото на пистолета, осветяван както преди от лъча на фенерчето, младият човек излезе на пътя. Той се опита да отпусне ръцете си, но суровият вик го накара да се откаже от своето намерение.

— Слушайте, не мислите ли, че всичко това е някак си остаряло, а? — заговори той. — Вие, май се шегувате?

— Дайте си часовника! — заповяда човекът с пистолета.

— Но какво ви е?

— Казах, часовника!

— Моля, вземете го, щом толкова ви е необходим. Между впрочем часовникът е само позлатен. Вие или сте закъснели около двеста години, или сте сгрешили с няколко хиляди мили. Би трябвало да бъдете в пустините на Австралия или в Америка. А тука, на пътя за Съсекс, за вас чисто и просто няма място.

— Портфейла! — продължи грабителят, чийто тон и държане изключваха всякаква мисъл за съпротива. Портфейлът веднага му беше даден.

— Пръстени?

— Не нося.

— Застани ей там. И не мърдай! — грабителят мина покрай жертвата си, вдигна капака на уолслието и мушна при мотора ръката си, в която държеше стоманени клещи с плоски краища. Чу се шум от прерязани проводници.

— Дявол да ви вземе! — изкрещя собственикът на уолслието. Не осакатявайте колата!

Той се обърна, възнамерявайки да се доближи до автомобила, но грабителят мълниеносно насочи пистолета към него. Обаче, както и бързо да действаше неизвестният, в момента, в който той се изправи над капака на колата, младият човек забеляза нещо, което го накара да трепне от учудване. Понечи да каже нещо, но се въздържа.

— Влезте в колата! — заповяда му крадецът.

Младият човек зае мястото си.

— Вашето име?

— Роналд Баркър. А вашето?

Човекът с маската се престори, че не забеляза тази дързост.

— Къде живеете?

— Моите визитни картички са в портфейла. Можете да вземете една от тях.

Крадецът скочи в ролс-ройса, чийто мотор през цялото време тихо работеше, като че ли акомпанираше на разговора между двамата, включи скоростта, рязко обърна и с голяма скорост заобиколи неподвижния уолсли. След минута вече беше на половин миля от мястото на произшествието и летеше със запалени фарове по пътя на юг. В това време мистър Роналд Баркър си светеше с фенерчето, трескаво ровеше в сандъчето с инструментите, като търсеше парче кабел, с който да поправи електрозахранването и да продължи пътя си.

Като се отдалечи на безопасно място, крадецът спря колата и извади от джоба отнетите от Баркър предмети: часовника върна обратно, после отвори портфейла и преброи парите. Цялата жалка плячка беше седем шилинга. Но незначителните резултати от напразно положените усилия явно не направиха никакво впечатление на грабителя, напротив, само го развеселиха; като погледна двете половин крона и флорин на светлината на фенерчето, той се засмя. Неочаквано неговото поведение се промени. Той пъкна в джоба бедния портфейл, освободи ръчната спирачка и със същия решителен израз на лицето, с който току-що проведе своята първа акция, се понесе по-нататък. В далечината отново се показаха фаровете на насрещна кола.

Сега грабителят действуваше по-смело. Придобитият опит несъмнено му вдъхна самоувереност. Без да изключва фаровете, той се доближи до насрещната кола, спря по средата на пътя и заповяда на пътешествениците да спрат. Те се подчиниха, защото това, което виждаха, им направи доста силно впечатление — два пламтящи диска от двете страни на черния радиатор, а над тях — лице с маска и зловещата фигура на шофьора. Златистият сноп светлина, хвърлян от пиратската кола, осветяваше в тъмнината елегантен открит хамбър с двадесет конски сили, на кормилото му, смутено мигайки, седеше явно стъписан нисък шофьор с униформена шапка. От двете страни на прозорците на колата се подаваха навън шапки с воалетки и под тях учудените лица на две хубавички млади дами. Едната изплашено пищеше все по-високо и по-високо. Другата се държеше по-спокойно и разсъдливо.

— Стегни се, Гилда! — шепнеше тя. — Млъкни, моля те, не бъди такава глупачка. Нас ни разиграва Берти или някой друг от момчетата.

— Не, не. Това е истинско нападение, Флоси! Това е истински бандит. О, Боже, какво да правим?

— Не, но каква реклама! Каква потресаваща реклама! Сутрешните вестници не, но във вечерните, разбира се, ще отпечатат.

— А какво ще ни струва тя на нас? — простена Гилда. — О, Флоси, Флоси, сега ще припадна! А може би ще е по-добре, ако закрепим? Ти само погледни колко е страшен с тази черна маска!... Боже мой, Боже мой! Той убива нещастния малък Алф!

Поведението на грабителя наистина вдъхваше тревога. Той изтича до колата и измъкна шофьора за яката. При вида на маузера дребният шофьор престана да протестира, послушно отвори капака на колата и извади свещите на мотора. След като лиши плячката си от възможността да се движи, маскираният бандит тръгна с фенерче в ръка и се спря до вратите на колата. Този път не прояви такава рязкост, с каквато се отнесе към мистър Роналд Баркър, и макар гласът и маниерите да бяха сурови, все пак се държеше учтиво.

— Съжалявам, госпожи, че трябва да ви обезпокоя — обърна се той към дамите, като свали шапката си и разговаряше със значително по-висок глас, отколкото с предишната си жертва. — Позволете да узная кои сте вие.

Мис Гилда не можа да каже нищо свързано, но мис Флоси се оказа особа с по-твърд характер.

— Няма що, хубава работа! — възкликна тя. — Иска ми се да зная какво право имате да ни спирате на пътя?

— Нямам време — отговори грабителят по-сухо — опитайте се да отговаряте.

— Кажи му, Флоси! За Бога, бъди мила с него! — прошепна Гилда.

— Ние сме актриси от театър „Гейети“ в Лондон. Може би сте чували за мис Флоси Торнтън и мис Гилда Манеринг? Миналата седмица ние играхме в „Роял“ в Истбърн, а в неделя решихме да си починем. Е, моят отговор удовлетворява ли ви?

— Длъжен съм да поискам вашите портмонета и скъпоценности.

Двете дами нададоха пронизващ вопъл, но както и мистър Роналд Баркър преди тях разбраха, че непреклонното спокойствие на непознатия изисква подчинение. Те бързо дадоха портмонетата си, а на предната седалка на колата скоро се образува купчина от блестящи пръстени, гривни, брошки и синджирчета. На светлината от фенерчето брилянтите блещукаха като електрически искрици. Грабителят претегли в ръката си блестящото кълбо.

— Има ли нещо, което да ви е особено скъпо? — попита той, но мис Флоси нямаше намерение да прави компромиси.

— Не си въобразявайте, че сте Клод Дювал! — каза тя. — Или вземайте всичко, или нищо. Нямаме намерение да приемаме по милост трошици от нашето собствено богатство.

— С изключение на огърлицата на Били! — бързо заяви Гилда и протегна ръка към късата низа от бисери. Грабителят с поклон ѝ върна огърлицата.

— Още нещо?

Храбрата Флоси, а след нея и Гилда неочаквано се разплакаха. Сълзите на жените предизвикаха съвсем неочакван ефект: крадецът бързо хвърли скъпоценностите на коленете на по-близо седящата дама.

— Ето вземете. Всичко това е само външен блясък. За вас това е ценно, за мене не представлява нищо.

Сълзите веднага се смениха с усмивки.

— А портмонетата ни можете да вземете. Рекламата ни е най-скъпа от всичко друго. Но какъв е този странен начин да си изкарвате прехраната — и то в наше време! Не се ли боите, че ще ви хванат? Всичко е толкова странно, като че ли е сцена от някаква комедия.

— Може би от трагедия — отбеляза бандитът.

— О, надяваме се, че не е, уверени сме, че не е! — едновременно възкликнаха и двете актриси.

Но крадецът нямаше време да продължи разговора. В далечината на пътя се показаха две малки светещи точки. Предстоеше нова работа и той трябваше да се заеме с нея. Бандитът обърна колата, вдигна шапката за сбогуване и забърза срещу поредната жертва, а мис Флоси и мис Гилда, излизайки от повредената кола и все още развълнувани от приключението си, гледаха червеното петно на стоповете, докато то се сля с тъмнината.

Този път грабителят можеше да разчита на по-богата плячка. Като осветяваше пътя с четири големи фара, по височината се изкачваше разкошен даймлер с шестдесет конски сили; неговото равномерно дълбоко боботене показваше, че моторът е много мощен, като стар испански галеон с висока кърма, натоварен със съкровища, автомобилът се движеше по пътя, но трябваше да спре, когато насрещната кола се обърна обратно пред самия му радиатор.

От отворения прозорец на лимузината се показва разярено, покрито с червени петна лице. Грабителят видя високо плешиво чело, увиснали бузи и малки зловни очички, които гледаха през мазни бръчки.

— Махай се от пътя ми! Веднага се махай! — с рязък, скърцащ глас извика пътешественикът. — Херн, карай върху него! Или отиди и го изхвърли от колата! Той е пиян, казвам ти, пиян е!

До този момент държанието на съвременния сухопътен пират можеше дори да се нарече учтиво. Сега то стана грубо. Когато шофьорът, дебел, силен човек, подстрекаван от виковете на своя спътник, излезе от колата и сграбчи разбойника за гърлото, той го удари по главата с дръжката на пистолета. Шофьорът падна на земята, стенойки. Като прекрачи проснатото тяло, непознатият дръпна силно вратата на автомобила, хвана дебелата за ухото и без да обръща внимание на виковете му, го измъкна на пътя. След това, като вдигна бавно ръката си, го удари два пъти през лицето. В нощната тишина плесниците прозвучаха като изстрели от пистолет. Побелелият като мъртвец и почти изгубил съзнание дебелак безсилен се смъкна на земята до колата. Грабителят разтвори палтото му, скъса масивното златно синджирче с всичко, което беше по него, извади от черната атлазена вратовръзка карфица с голям блестящ брилянт, свали от пръстите му четири пръстена, всеки от които би бил оценен с тризначна сума, и накрая измъкна от вътрешния му джоб пълен кожен портфейл. Всичко това той премести в джобовете на своето палто, като добави бисерните копчета на пътника, дори и копчето от якичката му. Като се убеди, че повече няма какво да пляккоса, грабителят освети с фенерчето проснатия шофьор и се увери, че е жив, макар и в безсъзнание. Непознатият се върна при господаря и започна яростно да смъква дрехите му; допускайки, че е дошъл краят на живота му, дебелакът затрепери и с ужас заскимтя.

Не беше ясно какво смяташе да прави бандитът, но му попречиха. Някакъв звук го накара да обърне главата си и видя немного далече светлините на бързо приближаваща се от север кола. Несъмнено тя вече беше срещнала ограбените и сега се движеше по следите му, пълна с полицаи от цялата околност.

На крадеца му оставаха броени минути. Той изостави въргалящия се на земята дебелак, скочи в колата и с пълна скорост полетя по шосето. След малко ролс-ройсът сви по тесен междуселски път и полетя по него, без да намалява скоростта. Едва когато между него и преследвачите имаше около пет мили, неизвестният рискува да спре. В уединеното място той пресметна плячката от цялата вечер: бедният портфейл на мистър Роналд Баркър, по-дебелите — четири фунта в двете — портмонета на актрисите и накрая великолепните скъпоценности и здраво натъпкания портфейл на плутократа от даймлера. Пет хартийки по петдесет фунта, четири по десет, петнадесет суверена^[1] и известно количество ценни книжа бяха солидна плячка. За една вечер напълно достатъчно. Пиратът скри ограбеното в джоба си, запали цигара и продължи пътя си като човек, чиято съвест е абсолютно чиста.

В понеделник сутринта, на следващия ден след пренаситената със събития вечер, сър Хенри Хейлуърти, стопанинът на Уолкот олд плейс, без да бърза закуси и влезе в кабинета си с намерение, преди да отиде в съда, да напише няколко писма. Сър Хенри беше заместник главен съдия на графството, имаше титла баронет, произходът му беше от древен род; вече десет години раздаваше правосъдие и освен това се славеше като собственик на конезавод, който е отгледал множество отлични коне, и още като най-смелият ездач в целия Уилд. Висок, строен, с енергично старателно избръснато лице, с гъсти черни вежди и квадратна брадичка, доказателство за решителен характер, той принадлежеше към тези, които е по-добре да са ти приятели, отколкото врагове. Беше на около петдесет години, но изглеждаше значително по-млад. Единственото нещо, което издаваше възрастта му, беше малкият бял кичур, с който природата, подчинявайки се на един от капризите си, беляза косата на сър Хенри над дясното му ухо, от което неговите гъсти черни къдрици изглеждаха още по-тъмни. През онази сутрин той беше разсеян и като разпалваше лулата си, седна на бюрото и дълбоко се замисли над чистия лист пощенска хартия.

Внезапно той се опомни. Зад скрития от дафинови храсти завой на пътната алея се чу далечен звън на метал, бързо прераснал в тракане и грохот на стар автомобил. По алеята се показва стар уолсли, на кормилото на който седеше румен млад човек с руси мустаци. Като го видя, сър Хенри скочи, но отново седна на стола. След минута прислужникът докладва за идването на мистър Роналд Баркър и сър Хенри стана да го посрещне. Визитата беше много ранна, но Баркър се числеше към близките приятели на сър Хенри. Всеки от тях заслужено се славеше като прекрасен стрелец, ездач и играч на билиард, близостта на интересите и вкусовете ги сблизиха и по-младият (и по-бедният) от приятелите обикновено прекарваше в Уолкот олд плейс поне две вечери в седмицата.

Сър Хенри с приятелски протегнатата ръка посрещна Баркър.

— А, много сте подрали! — пошегува се той. — Какво се е случило? Ако отивате в Люис, мога да ви направя компания.

Обаче младият човек се държеше някак си странно и неучтиво.

Без да обръща внимание на протегнатата ръка и като дърпаше дългите си мустаци, той стоеше загледал въпросително и раздражено съдията.

— Е, какво има? — поинтересува се съдията.

Младежът продължи да мълчи. Той явно искаше нещо да каже, но не се решаваше. Сър Хенри започна да губи търпение.

— Вие днес като че ли не сте на себе си. Какво има все пак? Нещо ви е разстроило ли?

— Да — многозначително отговори сър Роналд Баркър.

— Какво?

— Вие!

Сър Хенри се усмихна.

— Седнете, приятелю. Щом сте недоволен от мене — аз ви слушам.

Баркър седна. Той явно събираше сили, преди да отправи обвинението, и когато накрая се реши, то приличаше на изстрелян куршум от пистолет.

— Защо ме ограбихте вчера вечерта?

Съдията не прояви нито учудване, нито възмущение. На неговото спокойно, невъзмутимо лице не трепна нито мускул.

— Вие твърдите, че вчера вечерта аз съм ви ограбил?

— На Мейфилдския път ме спря висок, едър тип с кола. Той пъкна пистолет в лицето ми и ми открадна портфейла и часовника. Сър Хенри, това бяхте вие.

Съдията се усмихна.

— Нима у нас няма други високи, едри хора? Нима само аз имам автомобил?

— Мислите ли, че не мога да различа ролс-ройса от колите с други марки? И то аз, изкарал половината от живота си в кола, а другата половина — под нея?! Кой, освен вас тука има ролс-ройс?

— Мой скъпи Баркър, а вие не мислите ли, че подобен съвременен бандит, както вие го охарактеризирахте, по-скоро би действувал извън пределите на своя район? А колко ролс-ройсове може да си видят в Южна Англия?

— Не е убедително, сър Хенри, не е убедително! Дори познах гласа ви, макар и да се опитвахте да го промените. Но стига. Защо го направихте? Ето кое изобщо не мога да разбера. Да ограбите мене, един от най-близките си приятели, човека, който ви помага, както можеше, по време на изборите, заради някакъв евтин часовник и няколко шилинга... Не, това е просто невероятно!

— Просто е невероятно — повтори, усмихвайки се, съдията.

— А след това тези нещастни актриси, които са принудени сами да печелят, за да живеят. Пътувах след вас. Това е отвратително! Друг е въпросът с тази акула от Сити. Ако човек си изкарва прехраната от грабежи, да се ограбват такива типове е съвсем справедливо. Но своя приятел и тези момичета... Знаете ли, просто не мога да повярвам.

— Тогава защо вярвате?

— Затова, защото е така.

— Просто сте си внушили, че сте прав. Но за да убедите другите, нямате никакви доказателства.

— Готов съм под клетва да дам показания против вас в полицията. Когато късахте кабела в моята кола — каква възмутителна наглост! — видях излезлия изпод маската ето този бял кичур. Той ви издаде.

При тези думи внимателният наблюдател би забелязал върху лицето на баронета едва забележим признак на вълнение.

— Оказва се, че имате доста живо въображение — отбеляза той. Гостът почервения от гняв.

— Погледнете насам, Хейлуърти — каза той, като разтвори ръка и показа малък, с неизравнени краища триъгълник от черна материя. — Виждате ли? Това беше паднало на пътя до колата на младите жени. Сигурно сте скъсали парче плат, когато сте изскочили от автомобила. Изпратете да донесат черното палто, с което обикновено шофирате. Ако още сега не позвъните на прислужника, аз сам ще позвъня и ще го накарам да го донесе. Решил съм да разнищя тази работа до края и не си правете никакви илюзии.

Отговорът на баронета се оказа неочакван. Той стана, мина покрай креслото на Баркър, отиде до вратата, заключи я, а ключът пусна в джоба си.

— Вие ще трябва да разберете всичко до края — каза той. — Докато се ориентирате, аз заключвам вратата. А сега, Баркър, да поговорим открито, мъжки, при това от вас зависи нашият разговор да не завърши трагично.

С тези думи той отвори едно от чекмеджетата на бюрото си.

Неговият гост сърдито се намръщи.

— Заплахите няма да ви помогнат, Хейлуърти. Ще изпълня своя дълг, няма да ме изплашите.

— Аз и не мисля да ви заплашвам. Като говоря за трагедия, нямам предвид вас. Искях да кажа, че тази история не бива да се разгласява. Нямам роднини, но има фамилна чест и с това човек не може да не се съобразява.

— Твърде късно е да се мисли за това.

— Не е вярно. А сега трябва да ви разкажа много неща. Преди всичко вие сте прав — вчера вечерта аз ви спрях на Мейфилдския път.

— Но защо?

— Почакайте. Ще ви разкажа всичко. Ето погледнете! — Сър Хенри отвори чекмеджето на бюрото и извади от него два неголеми пакета. — Тази вечер се канех да ги изпратя по пощата в Лондон. Единият е адресиран до вас и аз, разбира се, мога сега да ви го дам. В него са вашият часовник и портфейлът. Както виждате, ако не се смята прерязаният кабел, нямате никакви загуби в резултат на вчерашното приключение. Другият пакет е адресиран до младите дами от театър „Гейети“ и в него са техните портмонета. Мисля, убедихте се, че още преди да дойдете да ме разобличите, имах намерение да възстановя щетите на всеки от потърпевшите.

— И какво? — попита Баркър.

— А сега да преминем към сър Джордж Уайлд. Сигурно не ви е известно, че той оглавява фирмата „Уайлд и Хугендорф“ — тази същата, която основа отвратителната „Ладгейтска банка“. Неговият шофьор е друго нещо. Честна дума, канех се да го възнаградя. Знаете, че аз не съм богат човек. Мисля, че това е известно на цялото графство. Твърде много загубих, когато „Черното лале“ не спечели в състезанията в Дерби. Имаше и други затруднения. После получих наследство — хиляда фунта. Тази проклета банка плати по седем процента на влоговете. Бях познат с Уайлд и когато го срещнах, попитах го може ли да поверя парите си на банката. Той отговори положително, вложих своите спестявания, а след две денонощия Уайлд банкрутира. В съда се изясни, че от три месеца вече е знаел за неизбежния крах. Знаел е, и въпреки всичко пое на своя потъващ кораб всичко, което имах. Дявол да го вземе, на него какво му е, той и без това си има достатъчно. А аз загубих всичко и никакъв закон не може да ми помогне. Той наистина ме ограби. При следващата среща се изхили в лицето ми. Посъветва ме да купя облигации и каза, че аз все пак евтино съм се отървал. Тогава се заклекх, каквото и да стане, да си разчистя сметките с него. Започнах да изучавам навиците му. Разбрах, че в неделя вечер се прибира от Истбърн. Разбрах, че винаги носи в себе си портфейл с много пари. И ето, този портфейл сега е мой. Вие искате да кажете, че постъпките ми не отговарят на изискванията на морала? Кълна се, ако ми беше стигнало времето, щях съвсем да съблека този дявол, както той постъпи с много вдовици и сираци.

— Всичко това ми е ясно. Но какво общо имам аз? И актрисите?

— Бъдете по-съобразителен, Баркър. Как мислите, можех ли да ограбя личния си враг и да не ме хванат? Безнадеждна мисъл. Трябваше да изиграя ролята на обикновен бандит, който случайно е срещнал Уайлд. И ето, появих се на шосето, като се доверих на случая. На мене не ми провървя! Първият, когото срещнах, бяхте вие. Какъв съм идиот! Да не позная вашия стар автомобил по пъшкането, с което изкачваше височината... Когато ви видях, едва можех да говоря от напушващия ме смях. Обаче ми се наложи да изиграя ролята си до края. Същото беше и с актрисите. Страхувам се, че тук се издадох, тъй като не можех да си присвоя женски дреболийки, но все пак продължих да разигравам комедията. След това се появи този, когото

очаквах. Тук вече не беше въпрос за комедия. Имах намерение да го ограбя напълно и го ограбих. Е, Баркър, какво ще кажете сега? Вчера аз държах пистолета до слепоочието ви, сега вие го държите до моето.

Младият човек стана бавно и с широка усмивка здраво стисна ръката на съдията.

— Повече не правете така — каза той. — Много е рисковано. Тази свиня Уайлд жестоко ще си разчисти сметките с вас, ако ви хванат.

— Добро момче сте, Баркър. Не, повече нямам намерение да се занимавам с това. Кой беше казал за „пренаситения час“^[2]? Честна дума, това е дяволски интересно! Истински живот! А ми говорят за лов на лисици! Не, аз вчерашното няма да го повтора никога, защото няма да мога да се спра.

На масата пронизително звънесе телефонът и баронетът вдигна слушалката. Той слушаше и едновременно се усмихваше на своя гост.

— Днес се забавих — обърна се той към него, — между впрочем в съда на графството ме чакат няколко дела за дребни кражби.

---

[1] Суверен — златна монета, равняваща се на един фунт стерлинги. — Б.р. ↑

[2] Пренаситения час — позоваване на редове от стихотворението на английския поет Т. О. Мордаунт (1730–1809): „... един пренаситен със славни резултати час струва повече от цял век бездействие“. — Б.р. ↑

Б 24

Разказах тази история, когато ме арестуваха, но никой не ми обърна тогава внимание. След това отново я разказвах в съда така, както си беше, без да добавя нищо от себе си. Кълна се в Бога, изложих всичко с най-големи подробности: онова, което беше говорила и правила лейди Манеринг и това, което аз бях говорил и правил, с една дума, цялата истина. И какво постигнах?

„Арестуваният направи несвързано, несериозно изказване, неправдоподобно по отношение на фактите и изобщо неподкрепено с доказателства.“ Ето какво написа един лондонски вестник, а останалите въобще не споменаха за моето изказване, като че ли не съм се защитавал. И въпреки всичко аз с очите си видях как убиха лорд Манеринг и с нищо не съм по-виновен от когото и да е от онези, които бяха седнали да ме съдят. Вашата работа, сър, е да получавате молби от затворници. Всичко зависи от вас. Моля ви за едно: да прочетете това, просто да го прочетете, после да направите справка коя е „лейди Манеринг“, ако тя е запазила още името, което носеше преди три години, когато за зло я срещнах. Поканете частен детектив и вие скоро ще узнаете достатъчно и ще разберете, че съм казал истината. Помислете само как ще се прославите, ако всичките вестници напишат, че единствено благодарение на вашата настойчивост и ум е било възможно да се предотврати ужасна грешка. Това ще бъде и вашата награда! Но ако не направите това, дано повече да не заспите спокойно в леглото си! И нека всяка нощ да ви преследва мисълта за човека, който гние в затвора заради това че не изпълнихте задълженията си, а нали за това ви плащат.

Но вие ще го направите, сър, аз зная. Просто направете една-две справки и скоро ще разберете къде е причината. И запомнете: единственият човек, за когото престъплението беше изгодно, е самата тя, защото от нещастна съпруга стана млада вдовица. Ето вече единият край на нишката е в ръцете ви и вие само трябва да вървите по нея по-нататък и да гледате накъде ви води.

Имайте предвид, сър, за кражбата с взлом нищо не казвам, щом така съм осъден, не хленча, получил съм това, което заслужавам. Вярно, кражба с взлом имаше и с тези три години съм наказан за нея. В съда излезе наяве, че съм бил замесен в Меркънкроското дело, заради което излежах една година в затвора. И не обърнаха голямо внимание на моя разказ. Ако човек е бил в затвора, никога вече не го съдят справедливо. Що се отнася до кражбата с взлом, признавам си: виновен съм, но когато те обвиняват в убийство и те затварят на доживотен затвор и всеки съдия, освен сър Джеймс, би ме пратил на бесилката, аз ви заявявам, че никого не съм убивал и нямам никаква вина. А сега ще разкажа, без да скривам нищо, какво се случи в онази нощ на тринадесети септември, хиляда осемстотин деветдесет и четвърта година и нека Господ да ме убие, ако излъжа или дори и малко се отклоня от истината.

През лятото бях в Бристол, търсех работа, а след това разбрах, че мога да намеря нещо в Портсмут, бях добър механик и тръгнах пеша през Южна Англия, припечелвайки по пътя, от каквата работа ми падне. По всякакъв начин се стараех да избягвам неприятностите, защото вече бях в Ексетерския затвор и преситен от гостоприемството на кралица Виктория. Но дяволски трудно е да намериш работа, ако на името ти има петно и аз едва-едва се справях. Десет дни за грошове сякох дърва и троших камъни и накрая се озовах около Солсбъри; в джоба си имах всичко на всичко два шилинга, а на обувките вече им беше дошъл краят. По пътя между Блендфърд и Солсбъри има хан. Казва се „Бодър дух“. Там наех легло за една нощ. Преди да затворят, бях останал сам и собственикът на хана — казваше се Ален — седна при мене и започна да разказва за съседите си. Този човек обичаше да говори и да го слушат; седях, пушех, пийвах си ейл^[1], който той ми беше донесъл, и не се интересувах много за какво говори, докато за зла врага не заговори за богатствата на Манеринг хол.

— Това онзи голям дом ли е, от дясната страна, като отиваш към селото? — попитах аз. — Този, който е в парка?

— Този същият — отговори стопанинът (предавам ви целия разговор, за да знаете, че говоря истината и нищо не крия). — Дългата бяла къща с колоните — продължи той, — встрани от Блендфърдския път.

Загледах се в този дом, когато минавах покрай него, и ми дойде наум — да се мисли не е забранено — че не е трудно да влезе човек в него: имаше прекалено много големи прозорци и стъклени врати. Изхвърлих от главата си тези мисли, а ето че сега собственикът на хана ме върна отново към тях със своите разкази за богатствата, които има в тази къща.

Мълчах и слушах, а той, за беда, отново и отново насочваше разговора към това.

— Лорд Манеринг и като млад беше скъперник, така че можете да си представите какъв е сега — каза ханджията. — И все пак имаше някаква полза от тези пари!

— Каква полза, ако човек не ги харчи?

— Купи си за тях жена — първата красавица в Англия — ето какъв е смисълът. Тя май си е мислела, че ще може да пилее парите му, но не излезе така.

— А каква е била преди?

— Никаква, докато старият лорд не я направи своя лейди — каза той. — Самата тя е от Лондон. Казваха, че била актриса, но никой не знае нищо повече. Старият лорд отсъства една година и се върна с млада жена. Оттогава тя живее тук. Стивънс, старшият слуга, ми казваше, че целият дом като че ли се съживил, когато тя пристигнала, но от скъперничеството и грубостта на мъжа си, пък и от самотата — той не може да търпи гости — и от жлъчния му език, а езикът му е като жило на оса, цялата ѝ живост изчезнала, тя станала бледа, мълчалива, тъжна, само броди по междуселските пътеки. Казват, че обичала друг, но изменила на любимия си, защото се поблазнила от богатството на стария лорд и сега се измъчва — едното загубила, а другото не намерила: ако погледнеш колко пари и какви приходи има, по-бедна жена от нея няма.

Сам разбирате, сър, на мене не ми беше много интересно да слушам за раздорите между лорда и лейди. Какво ме интересува мене, че тя не понася гласа му, а той нея постоянно я оскърбява, надява се, че ще прекърши характера ѝ и разговаря с нея така, както никога не би си позволил да разговаря със слугите! Ханджията ми разказа, освен за това и за много други подобни неща, но всичко ми минаваше покрай ушите, защото не ме интересуваше. Обаче какви са богатствата на лорд Манеринг — това вече живо ме интересуваше; документи за

недвижима собственост и борсови сертификати — е само хартия и за този, който ги вземе са по-малко изгодни, отколкото опасни. Затова пък за златото и скъпоценните камъни си струва да рискува човек. И тогава, като че ли отгатнал тайните ми мисли, собственикът ми разказа за огромната колекция от златни медали на лорд Манеринг, най-ценната в света, и че ако се съберат всичките на едно място, доходите и на най-богатия човек не могат да се сравнят с тях.

Жена му го извика и ние се разотидохме да спим.

Не се оправдавам, но ви умолявам, сър, припомнете си всички факти и си задайте въпроса, може ли човек да устои на такова изкушение. Осмелявам се да кажа, че не биха били много тези, които да устоят. Лежах на леглото през нощта в пълно отчаяние, без надежда, без работа, с последния шилинг в джоба. Стараех се да бъда честен, а честните хора ми обръщаха гръб. Когато крадах, те ми се надсмиваха и ме тласкаха към нова кражба. Течението ме носеше и все не можех да се добера до брега. А тук се открива такава възможност: огромен дом с големи прозорци, златни медали, които лесно могат да се разтопят. Това е все едно да поставиш хляб пред умирация от глад човек и да мислиш, че той няма да го грабне... Известно време се опитвах да се боря със съблазънта, но напразно. Накрая седнах на леглото и се захлех, че тази нощ или ще стана богат, или отново ще вляза в затвора. След това се облякох, оставих на масата шилинга, защото съдържателят се отнесе с мене добре и аз не исках да го мамя. След това излязох през прозореца в градината около хана.

Но тя беше оградена с висока стена и се измъчих, докато се прехвърля през нея, но по-нататък всичко потръгна по мед и масло. По пътя не срещнах жива душа, желязната врата на парка беше отворена. В къщичката на пазача беше тихо. Луната светеше и видях огромната къща, смътно белееща се под сводовете на дърветата. Изминах около четвърт миля по входната алея и се озовах на широка, посипана с дребен чакъл площадка пред парадната врата. Застанах в сянката и започнах да оглеждам дългото здание, в чиито прозорци се отразяваше пълната луна, посребряваща високата каменна фасада. Стоях известно време неподвижно и мислех откъде е най-лесно да се проникне вътре. Ъгловият прозорец отстрани се виждаше най-малко и беше закрит с тежка завеса от плюш. Очевидно там трябваше да си опитам късмета. Промъкнах се под дърветата към задната стена и бавно тръгнах в

черната сянка на дома. Кучето заджавка и задрънка със синджира; почаках, докато се успокои, отново започнах да се прокрадвам и накрая се добрах до избория от мене прозорец.

Чудно, колко са безгрижни хората на село, далече от големите градове, мисълта за крадци никога не им идва в главите. А ако беден човек без всякаква зла умисъл хване дръжката на вратата и тя се отвори, какво изкушение е това за него! Тук не беше точно така, но все пак прозорецът беше затворен просто с една кука, която вдигнах с острието на ножа. С рязко дръпване повдигнах рамката, мушнах ножа в процепа между капаците и ги разтворих. Те бяха двукрили. Блъснах ги и влязох в стаята.

— Добър вечер, сър! Добре дошли! — каза някакъв глас.

В живота ми се е случвало да се плаша, но това, което преживях тогава, с нищо не може да се сравни. Пред мен стоеше жена с парче восъчна свещ в ръка. Тя беше висока, стройна и слаба, с красиво бледо лице, като че ли изсечено от бял мрамор, а косата и очите ѝ бяха черни като нощта. Беше облечена в нещо като дълъг бял халат и с това облекло и лице приличаше на слязъл от небето ангел. Коленете ми се разтрепериха и аз се хванах за капака на прозореца, за да не падна. Бих се върнал и избягал, но съвсем изгубих сили и можех само да стоя и да я гледам.

Тя бързо ме върна към действителността.

— Не се плашете! (Странно беше крадецът да чува такива думи от стопанката на дома, който имаше намерение да ограби.) — Видях ви от прозореца на моята спалня, когато се криехте под дърветата, слязох долу и чух стъпките ви под прозореца. Щях да го отворя, ако бяхте изчакали, но вие сам се справихте точно когато влязох.

Аз все още държах в ръката си дългия сгъваем нож, с който отворих капаците на прозореца. За седмицата, през която бродих по пътищата, бях брадясал и целият покрит с прах. Накратко казано, малко са тези, които биха искали да се срещнат с мен в един часа през нощта, но тази жена ме гледаше така приветливо, като че ли ѝ бях любовник, дошъл на среща. Тя ме хвана за ръкава и ме повлече в стаята.

— Какво има, мисис? Не се опитвайте да ме измамите! — казах с груб тон, а аз умея да говоря грубо, когато искам. — Ако сте решили да

се надсмеете над мене, ще ви се случи нещо лошо — добавих, показвайки ѝ ножа.

— И не мисля да се шегувам с вас — каза тя. — Напротив, аз съм ваша приятелка и искам да ви помогна.

— Простете ми, мисис, но ми е трудно да повярвам в това. Защо искате да ми помогнете?

— Имам за това свои причини. — Черните ѝ очи блеснаха на бялото лице. — Защото го ненавиждам, ненавиждам го, ненавиждам го. Сега разбирате ли?

Спомних си какво говори собственикът на хана и всичко разбрах. Погледнах лицето на нейна светлост и ми стана ясно, че мога да ѝ се доверя. Тя искаше да отмъсти на мъжа си. Искаше да го удари по най-болезненото място — по джоба. Така го ненавиждаше, че се съгласи дори да се унижи и да разкрие тайната си на такъв човек като мене, само и само да постигне целта си. Случвало се е аз също да съм ненавиждал някого, но не съм знаел какво е това ненавист, докато не видях лицето на тази жена в светлината на свещта.

— Сега вярвате ли ми? — попита тя, като отново докосна ръкава ми.

— Да, ваша светлост.

— Значи знаете коя съм аз?

— Мога да се сетя.

— Сигурно цялото графство говори за обидите, които търпя. Но нима това го интересува? Интересува го единствено само едно и вие можете да го вземете днес през нощта. Имате ли чувал?

— Не, ваша светлост.

— Затворете капациите. Тогава никой няма да види светлината. Вие сте в пълна безопасност. Слугите спят в другото крило. Аз ще ви покажа къде се намират най-ценните вещи. Няма да можете да отнесете всичко, затова трябва да се изберат най-хубавите.

Стаята, в която се озовах, беше дълга и ниска, с много килими и животински кожи, разхвърляни по излъскания паркетен под. Навсякъде имаше малки сандъчета, стените бяха украсени с копия, мечове, весла и други предмети, които обикновено се срещат в музеите. Тук имаше и някакви странни дрехи от далечни страни и лейди измъкна изпод тях голям кожен чувал.

— Този спален чувал ще свърши работа — каза тя. — Сега вървете след мен и ще ви покажа къде са медалите.

Помислете си само, тази висока бледа жена — стопанката на дома, ми помага да ограбвам собственото ѝ жилище. Не, това приличаше на сън. Едва не се разсмях, но в нейното бледо лице имаше нещо, от което не само не ми стана смешно, но дори потръпнах. Мина покрай мене като привидение със запалена свещ в ръка, вървах след нея с чувала и ето ние се спряхме до вратата в края на музея. Тя беше затворена, но ключът стърчеше в бравата и лейди ми стори път да вляза.

Зад вратата имаше малка стаичка, чиито стени бяха целите покрити със завеси с рисунки. На тях беше изобразен лов на елени и при треперещата светлина на свещта, ей Богу струваше ми се, че кучетата и конете препускат по стените. В стаята имаше още ракли от орехово дърво с бронзови украшения. Те бяха остъклени и зад стъклото видях наредени златни медали, някои големи като чинии и с дебелина половин дюйм; всички те бяха положени върху червено кадифе и проблясваха в тъмнината. Засърбяха ме ръцете и аз пъхнах ножа под капака на единия сандък, за да счупя ключалката.

— Почакайте — каза лейди, като ме хвана за ръката. — Може да се намери и нещо по-добро.

— Какво по-добро, мисис! — казах аз. — Премного съм благодарен на ваша светлост за помощта.

— Може да се намери и по-добро — повтори тя. — Мисля, че златните суверени ще ви допаднат повече, отколкото тези предмети.

— И още как! Това би било най-доброто.

— Ето какво, той спи точно над главите ни. Всичко на всичко няколко стъпала нагоре. И при него под леглото има оловен сандък с пари, толкова, че този чувал ще се напълни.

— А как ще ги взема? Той ще се събуди!

— Е, и какво? — Тя ме погледна напрегнато. — Вие не бихте допуснали да извика за помощ.

— Не, не, мисис, аз такова нещо няма да направя.

— Както искате. Отначало ми се стори, че сте смел човек, но явно, заблудила съм се. Ако се боите от някакъв старик, тогава няма защо да разчитате на златото, което е при него под леглото. Разбира се,

това е ваша работа, но според мен по-добре е да се заемете с нещо друго.

— Няма да взема грях на душата си с убийство.

— Вие бихте могли да се справите с него, без да му причинявате нещо. Не съм казала нито дума за убийство. Парите са под леглото. Но ако сте страхливец, тогава няма защо и да опитвате.

Тя така ме раздразни и ядоса и със злобните подигравки, и с тези пари, които като че ли държеше пред очите ми, че навярно щях да отстъпя и да тръгна нагоре да опитам късмета си, ако не бяха очите ѝ — тя така хитро и злобно ме поглеждаше, следеше каква борба водя със себе си. И съобразих, че иска да ме направи оръдие на своята мъст, за мене да остане или да довърша стареца, или да попадна в ръцете му. Тя изведнъж разбра, че се издаде, и веднага се усмихна с приветлива, дружелюбна усмивка, но беше късно: вече бях получил предупреждението.

— Няма да отида горе — казах аз. — Всичко, което ми е нужно, го има и тука.

Тя ме погледна с презрение: никой не би могъл да го направи поткровено.

— Много добре. Можете да вземете тези медали. Аз само бих ви помолила да започнете от този край. Мисля, че ви е все едно, нали, когато ги разтопите, ще се оценяват по теглото, но ето тези са най-редки и затова той повече ги цени. Няма нужда да чупите ключалката. Натиснете тази медна топчица. Там има тайна пружина. Така! Вземете отначало малкия медал. Той го пази като зеницата на очите си.

Отвори сандъка и всичките тези прекрасни неща се оказаха пред мене, аз вече бях протегнал ръка към онзи медал, който тя ми посочи, когато изведнъж лицето ѝ се промени и тя предупредително вдигна пръст.

— Шт-т! — прошепна тя. — Какво е това?

В тишината на дома ние чухме слаб проточен звук, след това нечии влачеци се крака. Тя мигновено затвори и заключи сандъка.

— Това е мъжът ми! Нищо. Не се тревожете. Ще оправя всичко. Насам! Бързо, застанете зад гоблена!

Тя ме блъсна зад нарисуваната завеса на стената. Скрих се, все още държейки в ръка празния чувал. Самата тя взе свещта и побърза да

влезе в стаята, от която дойдохме. От мястото, където стоях, я виждах през отворената врата.

— Вие ли сте, Роберт?

Пламъкът на свещта освети вратата на музея; влаченето на краката се чуваше все по-близо и по-близо. После видях на вратата огромно, тежко лице, цялото в бръчки, с голям гърбав нос, с очила със златни рамки. Старецът отмяташе главата си назад, за да вижда през очилата, и тогава носът му особено се вирваше нагоре и стърчеше като клюн на странна сова. Той беше едър, много висок и набит човек, така че неговата фигура в широк халат закри цялата врата. Имаше гъста, побеляла къдрава коса, но мустаците и брадата бяха обръснати. Под едрия, властен нос се криеше тънка, малка, стегната уста. Стоеше, като държеше пред себе си свещта, и гледаше жена си със странен, злобен блясък в очите. Достатъчно ми беше да ги видя заедно, за да разбере веднага, че той я обича точно толкова, колкото и тя него.

— Какво има? — попита той. — Що за нов каприз? От къде на къде бродите из къщата? И защо не си лягате?

— Не ми се спи — отговори тя с отпаднал, изморен глас. Ако някога е била актриса, не е забравила професията си.

— Мога ли да ви дам един съвет? — каза той с все същия подигравателен тон. — Чистата съвест е чудесно приспивателно.

— Това не е вярно — нали вие спите прекрасно.

— Аз се срамувам само от едно нещо в моя живот — от гняв косата му щръкна и той заприлича на старо какаду. — И вие прекрасно знаете кое е то. За тази своя грешка сега понасям наказанието.

— Не само вие, но и аз също, имайте това предвид!

— Е, а вие за какво съжालявате. Аз бях този, който се унижи, а вие се издигнахте.

— Издигнах ли се?

— Да, издигнахте се. Предполагам, няма да отречете, че да смените мюзикхола с Манеринг хол — това все пак е издигане. Какъв глупак бях, че ви измъкнах от вашата истинска стихия.

— Ако мислите така, защо не искате да се разведете?

— Защото тайното нещастие е по-добро от публичния позор. Защото по-леко е да се страда от грешката, отколкото да се признае. И още, защото ми харесва да ви държа в полезрението си и да зная, че не можете да се върнете при него...

— Вие сте негодник! Страхлив негодник!

— Да, да, миледи. Зная вашето тайно желание, но то никога няма да се сбъдне, докато съм жив, а ако стане след моята смърт, ще се погрижа вие да отидете при него бедна. Вие с вашия скъп Едуард никога няма да имате удоволствието да пилеете моите пари, имайте това предвид, миледи. Защо капациите и прозорецът са отворени?

— Нощта е много задушна.

— Това не е безопасно. Откъде знаете, че отвън не стои някой скитник? Давате ли си сметка, че моята колекция от медали е най-ценната в цял свят? Оставили сте и вратата отворена. Който иска, да заповяда и да обира всички ракли!

— Но аз бях тук.

— Зная. Чувах как се разхождахте из стаята, затова и слязох. Какво правехте тук?

— Гледах медалите. Какво друго можех да правя?

— Такава любознателност — това е нещо ново.

Той я погледна подозрително и тръгна към вътрешната стая, тя тръгна заедно с него.

В същата тази минута видях нещо и страшно се изплаших. Бях оставил своя сгъваем нож отворен върху капака на едната ракла и той лежеше там на съвсем видно място. Тя забеляза това по-напред от него и с женска хитрост така протегна ръка към свещта, че пламъкът се оказа пред очите на лорд Манеринг и закри ножа от него. След това го покри с лявата си ръка и го притисна към халата, така че мъжът ѝ да не види. Той оглеждаше ракла след ракла — в даден момент аз бих могъл дори да го хвана за дългия нос, но като установи, че никой не беше докосвал медалите, все още мърморейки и ръмжейки, се затътри навън.

Сега повече ще говоря за това, което чувах, а не за това, което виждах, но се заклевам, то е толкова вярно, колкото е вярно, че ще дойде денят, когато аз ще се явя пред Създателя.

Когато преминаха в другата стая, лордът постави свещта на ъгъла на една от масичките и седна, но така, че аз не го виждах. Тя явно беше застанала зад него, защото пламъкът на свещта хвърляше на пода пред него дълга неравна сянка. Той заговори за този човек, когото наричаше Едуард, и всяка негова дума изгаряше като киселина. Говореше тихо и не чувах добре, но от чутото можеше да се разбере, че

тя по-лесно би понесла ударите на жилава пръчка. Отначало му отговаряше раздражено, после млъкна, а той все говореше ли, говореше със своя студен, подигравателен глас, гавреше се, оскърбяваше я и така я мъчеше, че започнах да се чудя как има търпение да стои мълчаливо толкова време и да слуша всичко това. Изведнъж той извика:

— Не ми стойте зад гърба! Пуснете яката ми! Какво? Вие се осмелявате да вдигнете ръка срещу мене?

Долових някакъв звук, подобен на удар, глух шум от падане и аз чух как той извика:

— Боже мой, та това е кръв!

Той затътри с крака, като че ли искаше да стане, след това последва още един удар, старецът извика: „Ах, проклетнице!“ — и всичко утихна, чуваше се само как нещо капе по пода.

Тогава изскочих и разтреперан от ужас, се втурнах в съседната стая. Лордът се беше смъкнал от креслото, халатът му се беше вдигнал на гърба и насъбрал като огромна гърбица. Главата му беше паднала встрани, очилата със златните рамки все още стърчаха на носа му, а малката уста беше отворена като у умряла риба. Не виждах откъде идва кръвта, но още се чуваше как тя барабани по пода. Лейди стоеше зад него със свещ, която осветяваше лицето ѝ. Устата ѝ беше стисната, очите святкаха, по бузите ѝ бяха избили червени петна. Сега приличаше на истинска красавица — по-красива жена не съм виждал.

— Вие постигнахте своето! — казах аз.

— Да — отговори с равен глас, — аз го постигнах.

— Какво ще правите сега? Ще ви дадат под съд за убийство като две и две четири.

— Не се безпокойте за мене. Няма за какво да живея и всичко това е без значение. Помогнете да го изправим. Страшно е да се гледа в такава поза! — Аз изпълних молбата ѝ, макар и целият да се сковах от ужас, когато го докоснах. На ръката ми попадна кръв и ми прилоша.

— Сега е по-добре тези медали да ги вземете вие, отколкото някой друг. Вземете ги и си вървете.

— Не са ми нужни. Искам само да се махна оттук. В такива работи още не съм се забърквал.

— Глупости! — каза тя. — Вие дойдохте за медалите и те са ваши. Защо да не ги вземете? Никой няма да ви попречи.

Все още държах чувала в ръката. Тя отвори раклата и сложихме в чувала около сто медала. Те всичките бяха от една ракла, но нямах друг избор: не можех повече да стоя там.

Втурнах се към прозореца, защото самият въздух на този дом ми се струваше отровен след всичко, което видях и чух. Огледах се; тя стоеше висока, красива, със свещ в ръката — съвсем такава, каквато я видях за първи път. Махна ми с ръка на раздяла, аз отвърнах и скочих на чакълестата пътечка.

Слава Богу, мога с чиста съвест да кажа, че никого не съм убивал, но можеше да бъде и по-различно, ако бях успял да прочета мислите на тази жена. В стаята щеше да има два трупа вместо един, ако бях разбрал какво се крие зад нейната прощална усмивка. Но аз мислех само как да избягам и въобще не ми и идваше наум, че тя затяга примката около врата ми. Промъквах се в сянката на дома по същия път, по който дойдох, но не бях успял да се отдалеча на пет крачки от прозореца, когато чух див вик, който вдигна цялата енория на крака, а след това отново и отново.

— Помощ! — викаше тя. — Убиец! Убиец! Помощ! — И нейният глас ехтеше далеч наоколо в нощната тишина. От този ужасен вик направо се смаях. Веднага се появиха светлини, разтвориха се прозорците не само в дома зад мене, а и в къщичката на пазача, и в конюшните отпред.

Втурнах се по пътя като подплашен заек, но не успях да стигна до вратата и чух как тя се затвори със скърцане. Тогава скрих чувала с медалите в сухия храсталак и се опитах да се измъкна през парка, но някой ме видя на лунната светлина и половин дузина души с кучета вече ме следваха по петите. Притиснах се към земята зад къпините, но кучетата ме усетиха и добре, че дойдоха хора, та им попречиха да ме разкъсат на парчета. Хванаха ме и ме замъкнаха обратно в стаята, от която току-що бях излязъл.

— Това ли е човекът, ваша светлост? — попита старшият слуга.

Тя стоеше, навадена над трупа, и притискаше носна кърпа към очите си. Изведнъж като фурия се обърна към мене. Ох, каква актриса беше.

— Да, да, той е, същият! — закрещя тя. — О, злодей, жесток злодей, така да се отървеш от стареца!

Там имаше някакъв човек, който приличаше на селския конетабъл^[2]. Той сложи ръка на рамото ми.

— Какво ще кажеш за това? — попита той.

— Тя го направи! — завиках аз, като сочех жената, но тя дори не наведе поглед.

— Да, да! Измисли още нещо — каза конетабълът.

— Казвам ви, видях как го направи. Два пъти го промуши с ножа. Отначало ми помогна да го ограбя, а после го уби.

Слугата посегна отново да ме удари, но тя го хвана за ръката.

— Не го бийте. Може да не се съмнявате, че законът ще го накаже.

— За това аз ще се погрижа, ваша светлост — каза конетабълът. — Ваша светлост, видя ли как беше извършено престъплението?

— Да, да, с очите си видях. Това беше ужасно. Ние чухме шум и слязохме долу. Моят нещастен мъж вървеше отпред. Този човек беше отворил една от раклите и изсипваше медалите в черния кожен чувал, който държеше в ръцете си. Втурна се да бяга, но мъжът ми го хвана. Започна борба и той два пъти го рани. Ако не се лъжа, ножът му е все още там, в тялото на лорд Манеринг.

— Погледнете, нейните ръце са в кръв! — закрещях аз...

— Тя вдигаше главата на негова светлост, подъл лъжец! — каза старши слугата.

— А ето и чувала, за който говореше нейна светлост — каза конетабълът, когато конярят влезе с чувала, който аз хвърлих по време на бягството. — А ето и медалите в него. Според мен всичко това е напълно достатъчно. През нощта ще го пазим тук, а утре с инспектора ще го отведем в Солсбъри.

— Горкият! — каза тя. — Що се отнася до мене, аз му прощавам всички оскърбления, които ми нанесе. Кой знае какви съблазни са го тласнали към това престъпление! Съвестта и законът ще го накажат достатъчно сурово, за какво ми е да го упреквам и да правя наказанието му още по-тежко.

Не можах да продумам нищо — разбирате ли, сър, не можах, толкова ме беше стъписало спокойствието на тази жена. И приемайки

моето мълчание за съгласие с всичко, което тя каза, старшият слуга и конетабълът ме замъкнаха в мазето и ме затвориха там за през нощта.

Ето, сър, разказах ви всички събития и как лорд Манеринг беше убит от жена си в нощта на четирнадесети септември хиляда осемстотин деветдесет и четвърта година. Може би ще оставите всичко това без внимание, както конетабълът в Манеринг хол, а след това и съдията в съда на съдебните заседатели. Или ще видите трохичка истина в това, което ви разказах, ще доведете делото до края и завинаги ще заслужите името на човек, който не щади силите си за тържеството на правосъдието. Няма на кого да се надявам, освен на вас, сър, и ако вие премахнете от моето име лъжливото обвинение, ще се моля за вас, както още никой досега не се е молил за друг човек. Но ако не го направите, кълна се, че след месец ще се обеся на решетката на прозореца и ще ви се явявам насън през нощите, ако само е възможно човек да се явява от оня свят и да тревожи другиго. Това, за което ви моля, е много просто. Направете справка за тази жена, проследете я, узнайте, проучете миналото ѝ, какво е направила с парите, които наследи, и съществува ли този Едуард, за когото аз ви говорих. И ако нещо разкрие нейното истинско лице или потвърди моя разказ, тогава ще разчитам на вашето добро сърце и вие ще спасите един несправедливо осъден.

---

[1] Ейл — английска бира. — Б.р. ↑

[2] Конетабъл — полицаи. — Б.р. ↑

ИЗЧЕЗНАЛИЯТ ИЗВЪНРЕДЕН ВЛАК

Признанието на Ербер дьо Лернак, осъден на смърт в Марсилия, осветли едно от най-загадъчните престъпления на нашия век. Друго такова според мен не би могло да се открие в хрониките на престъпленията на нито една страна.

Независимо че официалните среди предпочитат да мълчат, а и пресата разполага с твърде оскъдна информация, изявлението на закоравелия престъпник се потвърждава от фактите и ние най-сетне разбрахме истината за това смайващо произшествие. Тъй като тези събития станаха преди осем години и по това време поредната политическа криза отклоняваше вниманието на публиката, недооценила важността на случилото се, явно най-добре ще бъде да изложим фактите, които бяха установени. Те са сверени със съобщенията на ливърпулските вестници от онова време, с протоколите от разследването около машиниста Джон Слейтър и с отчетите на железопътните компании на Лондон и Западното крайбрежие, които ми бяха любезно предоставени. Ето фактите, изложени накратко.

На 3 юни 1890 година някакъв господин, представил се като мосю Луи Каратал, пожелал да се срещне с мистър Джеймс Бланд — директор на ливърпулската гара по линията Лондон — Западно крайбрежие. Каратал не бил висок, на средна възраст, brunet, толкова силно приведен, че изглеждал гърбав. Придружавал го приятел — явно много силен мъж, чието уважение и услужливост към мосю Каратал показвало, че му е подчинен. Този приятел или спътник на Каратал, името му остана неизвестно, явно е бил чужденец — ако не испанец, вероятно латиноамериканец, съдейки по мургавия цвят на кожата му. Той привличал вниманието и с една друга особеност. В лявата си ръка държал малка пътна чанта от черна кожа и наблюдателният чиновник от ливърпулската гара забелязал, че чантата е закачена с каишка за китката му. Тогава не обърнали достатъчно внимание на този детайл, но след последвалите събития той придобил известно значение. Мосю

Каратал бил поканен в кабинета на мистър Бланд, а неговият придружител останал в приемната.

Проблемът на мосю Каратал не отнел много време. Той току-що бил пристигнал от Централна Америка. Изключително важни причини го принуждавали да стигне в Париж колкото се може по-бързо. Закъснял за лондонския експрес, затова искал да поръча извънреден влак. Разходите нямали значение, главното е времето. Готов бил да плати сумата, която поиска компанията, само и само веднага да потегли.

Мистър Бланд натиснал копчето на електрическия звънец, извикал началник движение мистър Потър Худ и за пет минути всичко се уредило. Влакът щял да тръгне след 45 минути, когато линията се освободи. Към мощния локомотив „Рочдейл“ (в списъка на компанията под номер 247) прикачили два пътнически вагона и един за багаж. Първият вагон бил необходим само за да намали неприятната вибрация — неизбежна при висока скорост. Вторият, както обикновено, бил разделен на купета: първа класа, първа класа за пушачи, втора класа и втора класа за пушачи. Първото купе, най-близкото до локомотива, било за пътниците. Другите три останали празни. Кондуктор на извънредния влак бил Джеймс Макферсън, вече от няколко години на работа в компанията. Огнярят Уилям Смит бил нов.

Излизайки от кабинета на директора, мосю Каратал отишъл при спътника си и по всичко личало, че изгарят от нетърпение да заминат колкото се може по-бързо. След като платили колкото било нужно — а именно петдесет фунта и пет шилинга (обичайната такса за извънредните влакове — пет шилинга на миля), поискали да ги заведат до вагона и останали вътре въпреки уверенията, че има още половин час, докато се освободи линията. В същото време в кабинета, току-що напуснат от мосю Каратал, се случило нещо странно.

В богатите търговски центрове често поръчват извънредни влакове, но две такива поръчки за един ден, са извънредно рядко явление. И още повече, едва мистър Бланд изпратил първия пътник към него със същата молба се обърнал втори. Той бил някой си мистър Хорес Мур, доста почтен човек с вид на военен. След като съобщил, че внезапно жена му се разболяла много тежко в Лондон, заявил, че трябва, без да се бави нито минута, да тръгне за столицата. Тревогата и мъката му били толкова очевидни, че мистър Бланд направил всичко

възможно, за да му помогне. За втори извънреден влак не можело и дума да става: движението на местните влакове бездруго частично било нарушено заради първия. Но мистър Мур можел да плати част от разходите за извънредния влак на мосю Каратал и да пътува в празното второ купе на първа класа, ако мосю Каратал не се съгласи да го вземе в неговото купе. Едва ли такъв вариант би трябвало да срещне съпротива, но... щом мистър Потър Худ го предложил, мосю Каратал категорично го отхвърлил.

Мосю Каратал заявил, че този влак е негов и само той ще го ползва. Никакви уговорки не помогнали, мосю Каратал отказвал рязко и в края на краищата трябвало да отстъпят.

Мистър Хорес Мур, безкрайно огорчен от съобщението, че ще може да тръгне от Ливърпул чак с редовния влак в шест часа вечерта, напуснал гарата. Точно в четири и трийсет и една минути по часовника на гарата извънредният влак с гърбавия мосю Каратал и неговия спътник великан потеглил от ливърпулската гара. Линията била вече освободена и до Манчестър не се предвиждала нито една спирка.

Влаковете на компанията Лондон — Западно крайбрежие до този град се движат по линия, принадлежаща на друга компания, и затова извънредният влак трябвало да бъде там доста преди шест. В шест и петнайсет за голямо учудване и ужас на администрацията на ливърпулската гара извънредният влак още не бил пристигнал там. На запитването, изпратено до гара Сент Хелънс — третата по пътя на влака — получили следния отговор:

„Ливърпул, до Джеймс Бланд, директор на компанията Лондон — Западно крайбрежие. Извънредният мина оттук в 4:52 без закъснение. Даузер, Сент Хелънс.“

Тази телеграма била получена в 6:40. В 6:50 от Манчестър пристигнало второ съобщение:

„Никаква следа от извънредния, за който ни известихте.“

А само след 10 минути донесли трета телеграма, още по-тревожна:

„Навярно не сте разбрали как ще се движи извънредният влак. Местният от Сент Хелънс, който трябваше да мине след него, току-що пристигна и не е забелязал никакъв извънреден. Бъдете така добри да телеграфирате какво да предприемем. Манчестър.“

Цялата работа вземала учудващ обрат, макар че последната телеграма отчасти успокоила ливърпулското началство. Ако извънредният е катастрофирал, местният, движейки се по същата линия, би трябвало да го забележи. Но какво е станало тогава? Къде е сега този влак? Може би по някакви причини са го прехвърлили на резервна линия, за да пропуснат местния влак? Това наистина би могло да се случи, ако изведнъж се е наложило да се отстрани някаква повреда.

На всяка от гарите между Сент Хелънс и Манчестър изпратили запитване и директорът заедно с началника на движението, силно обезпокоени, зачакали до апарата телеграмите, които трябвало да обяснят какво е станало с изчезналия влак. Отговорите дошли един след друг — гарите отговаряли в същия ред, в който им задали въпросите, започвайки от Сент Хелънс:

„Извънредният мина в 5:00. Колинс Грин.“
„Извънредният мина в 5:06. Ерлстаун.“
„Извънредният мина в 5:10. Нютон.“
„Извънредният мина в 5:20. Кенън.“
„Извънредният не е минавал. Бартън Мос.“

Двете длъжностни лица изумено се спогледали.

— За трийсет години служба такова нещо не ми се е случвало — казал мистър Бланд.

— Безпрецедентно и абсолютно необяснимо, господине. Между Кенъон и Бартън Мос с извънредния е станало нещо.

— Но ако не ме лъже паметта, между тези гари няма резервен път. Значи извънредният е излязъл от релсите.

— Но как е могъл да мине в 6:50 по тази линия влак и нищо да не забележи?

— Всичко друго е изключено, мистър Худ. Могло е да се случи само това. От местния влак трябва да са забелязали нещо и това може да хвърли светлина върху случая. Ще попитаме Манчестър, дали няма някакви сведения, а в Кенъон ще телеграфираме да се провери незабавно линията до самия Бартън Мос.

Отговорът от Манчестър бил получен след няколко минути.

„Нищо ново за изгубения извънреден. Машинистът и кондукторът на местния влак са сигурни, че между Кенъон и Бартън Мос не е станала никаква катастрофа. Линията била напълно свободна и нямало следи от нещо необичайно. Манчестър.“

— Ще се наложи да уволня този машинист и кондуктора — мрачно казал мистър Бланд. — Явна катастрофа, а те нищо да не забележат. Ясно е, че извънредният се е обърнал по наклона, без да повреди линията. Не разбирам как, но се е случило тъкмо това и скоро ще получим телеграма от Кенъон или от Бартън Мос, че са открили влака под насипа.

Но предсказанието на мистър Бланд не се сбъднало. След половин час от началника на гарата в Кенъон пристигнало следното съобщение:

„Никакви следи от изгубения извънреден. Очевидно е, че е минал отгук и не е стигнал до Бартън Мос. Откачихме локомотив от товарна композиция и аз лично минах по линията, но всичко беше наред, никакви следи от катастрофа.“

Слисаният мистър Бланд си скубел косите.

— Не може да бъде, Худ — крещял той. — Как така в Англия посред бял ден при ясно време ще изчезне влак? Чиста нелепост! Локомотив, тендер, два пътнически вагона, вагон за багаж, петима души — и всичко това изчезва на права железопътна линия! Ако до един час не разберем нищо определено, вземам инспектор Колинс и лично отивам там.

Най-сетне се случило нещо определено. От Кенън пристигнала нова телеграма:

„С прискърбие съобщаваме, че сред храстите на две мили и четвърт от гарата е намерен трупът на Джон Слейтър — машинист на извънредния влак. Паднал от локомотива и се свлякъл по насипа в храстите. Видимо причината за смъртта е нараняване на главата при падането. Всичко наоколо е прегледано старателно, никакви следи от изчезналия влак.“

Както вече споменахме, Англия се разтърсваше от политическа криза, а освен това публиката се занимаваше с важни и сензационни събития в Париж, където грандиозен скандал заплашваше да стане причина за свалянето на правителството и мнозина видни политически дейци да загубят доброто си име. Вестниците пишеха само за това и необичайното изчезване на извънредния влак привлече доста по-малко внимание, отколкото, ако това се беше случило в по-спокойно време. А и абсурдността на самото произшествие намаляваше важността му, вестниците просто не повярваха на съобщените им факти. Два-три английски вестника сметнаха това просто за умела мистификация и само разследването около смъртта на нещастния машинист (то не установи нищо съществено) ги убеди в достоверността и трагизма на случилото се.

Мистър Бланд заедно с Колинс — инспектор на железопътната полиция, същия ден вечерта тръгнаха за Кенън, а на другия ден извършиха разследване, което не даде никакви резултати. Не само че не бяха открити никакви следи от изчезналия влак, но дори не се изказаха и предположения, които да обяснят случилото се. В същото

време рапортът на инспектор Колинс (той е пред очите ми сега, когато пиша) показва, че вариантите са били много повече, отколкото се очакваше.

„Между тези два пункта — се казва в рапорта — железопътната линия минава през местност, в която има много заводи за леене на чугун и каменовъглени мини... Последните частично са изоставени. От тях не по-малко от дванайсет имат теснолинейки, по които вагонетките с въглища стигат до железопътната линия. Тези железопътни разклонения, разбира се, не влизат в сметката. Освен тях обаче има още седем шахти, които са свързани или са били свързани с главната линия чрез странични разклонения, за да може въглищата бързо да се доставят на потребителя. Но дължината на тези линии е не повече от няколко мили. От тези седем разклонения четири водят до изоставени изработки^[1] или до шахти, в които вече не се добиват въглища. Това са шахтите «Червената ръкавица», «Герой», «Ров на отчаянието» и «Радост на сърцето». Последната преди десет години беше една от основните в Ланкашир. Тези четири жп разклонения не представляват интерес за нас, тъй като за избягване на нещастни случаи те не са съединени с линията — стрелките са свалени и релсите са махнати. Остават само страничните разклонения, които стигат до:

- а) чугунолеярния завод на Карнсток;
- б) мина «Големият Бен»;
- в) мина «Упоритост».

От тях разклонението «Големият Бен» с дължина едва четвърт миля опира в куп въглища, които се извозват от входа на мината. Там не видели нищо и не чули нищо необичайно. На разклонението за чугунолеярния завод през целия ден на 3 юни имало 16 скачени вагона с руда. Това е единична линия и никой не може да мине по нея. Разклонението, водещо към «Упоритост», е от двойна линия и движението по него е голямо, тъй като добивът на руда е много висок. На 3 юни движението на влаковете било както обикновено — стотици хора, в това число и бригада, която нареждала траверси, по цялата ѝ дължина — 2 мили и половина. Ето защо непознат влак по никакъв начин не можел да мине и да остане незабелязан. В заключение трябва да се отбележи, че това разклонение е по-близо до Сент Хелънс, отколкото до мястото, където е намерен трупът на машиниста. Затова

имаме всички основания да предположим, че нещастieto с влака се е случило, след като е минал този пункт.

Що се отнася за Джон Слейтър, нито видът му, нито уврежданията по тялото дават възможност да се разгадае случилото се. Може само да сметнем, че е умрял, след като е паднал от локомотива, макар че не мога да обясня защо е паднал и какво е станало с влака след неговото падане.“

В заключение инспекторът искаше управлението да приеме оставката му, тъй като се чувстваше силно засегнат от обвиненията на лондонските вестници в некомпетентност.

Измина един месец, през който полицията и компанията продължиха разследването, но напразно. Бе обещана награда, опрощаване на вината, в случай че е извършено престъпление, но и това не даде резултат. Всеки ден читателите разгръщаха вестниците си, уверени, че тази нелепа тайна най-накрая е разкрита, но минаваха седмици, а до разгадаването ѝ бе все така далече.

През деня в един от най-населените райони на Англия влак с пътници изчезва без следа, като че ли някой гениален химик го превръща в газообразно вещество. И наистина, сред догадките, направени във вестниците, имаше и съвсем сериозни предположения за свръхестествени или в краен случай неестествени сили, предположения, че гърбавият мосю Каратал по всяка вероятност е по-известен под по-малко благозвучно име. Други твърдяха, че всичко това е извършено от мургавия му спътник, но какво точно е направил той, така и не можаха да обяснят.

Сред множеството предположения, изказани от различни вестници и частни лица, две-три бяха доста вероятни и привлякоха вниманието на публиката. В писмото, появило се в „Таймс“, подписано от доста известен по онова време дилетант логик, станалото се разглеждаше от критични и полунаучни позиции. Достатъчно е само да се приведе един малък цитат от това писмо, а този, който се заинтересува, може да го прочете цялото в броя от 3 юли.

„Един от основните принципи на практическата логика се свежда до това — отбелязва авторът на писмото, — че след като се изключи невъзможното, останалото, колкото и неправдоподобно да изглежда, трябва да е истина. Несъмнено влакът е потеглил от Кеньон. Със сигурност не е стигнал до Бартън Мос. Съвсем невероятно, обаче

напълно възможно е да се е отклонил по едно от седемте разклонения. Тъй като влакът не може да мине там, където няма релси, няколко от тях се изключват. Следователно невероятното трябва да се търси в трите действащи разклонения, водещи до завода на Карнсток, до «Големия Бен» и до «Упоритост». Съществува ли тайна организация на въглекопачите, английска камора, която е способна да унищожи влака и пътниците? Това е неправдоподобно, но не невероятно. Признавам, че не мога да предложа друго решение на загадката. Във всеки случай бих препоръчал на железопътната компания да се заеме с трите линии и с тези, които работят там. Внимателното наблюдаване на заложните къщи в този район може да разкрие някои небезинтересни факти.“

Предположението, направено от признат авторитет по тези въпроси, предизвика голям интерес и рязка опозиция от страна на хората, които сметнаха подобно заявление за нелепо оклеветяване на честни и достойни хора. Единственият отговор на автора бе едно предизвикателство, отправено към противниците — да предложат друго, по-правдоподобно обяснение. Те бяха дори две („Таймс“ от 7 и 9 юли).

Първо, бе предположено, че влакът е излязъл от релсите и сега е на дъното на стафордширския канал, който в продължение на неколкостотин ярда върви успоредно на железопътното платно. В отговор се появи съобщение, че каналът е много плитък и вагоните щяха да се видят.

Във второто писмо се посочваше, че в малката чанта, която навярно е била единственият багаж на пътешествениците, е могло да се крие взривно вещество с невероятна сила. Но пълната абсурдност на подобно предположение предизвикваше само усмивка, тъй като това означаваше, че целият влак се е превърнал в прах, а релсите при това изобщо не са пострадали.

По такъв начин разследването като че ли отиде в глуха линия, но изведнъж се случи нещо съвсем неочаквано.

А именно: мисис Макферсън получи писмо от мъжа си, Джеймс Макферсън — кондуктор на изчезналия влак. Писмото с дата 5 юли 1890 година било пуснато в Ню Йорк и пристигнало на 14 юли. Появиха се съмнения, доколко е автентично, но мисис Макферсън твърдеше, че това е почеркът на нейния мъж, а фактът, че към писмото бяха приложени 100 долара в петдоларови банкноти, изключваше

възможността за мистификация. Обратен адрес в писмото не бе посочен. Ето неговото съдържание.

„Мила жено, дълго мислих за всичко и ми е много тежко да се разделя с теб завинаги. Както и с Лизи. Мъча се да не мисля за вас, но не мога. Изпращам ви малко пари, около 20 английски лири. Достатъчни са, за да стигнете до Америка, а хамбургските параходи, минаващи през Саутхептън, са много хубави и са по-евтини от ливърпулските. Ако успеете да пристигнете тук и да отседнете в Джонстън Хаус, ще се постарая да ви съобщя къде можем да се видим, но сега съм в много трудно положение и не съм особено щастлив — тежко ми е да ви изгубя и двете. Засега това е всичко. Твой любещ съпруг Джеймс Макферсън.“

Това писмо пробуди надеждата, че скоро всичко ще излезе наяве, тъй като бе установено, че на седми юни в Саутхемптън в парахода „Вистула“ (по линията Хамбург — Ню Йорк) се е качил пътник, който се представил като Самерсън, но много приличал на изчезналия кондуктор. Мисис Макферсън и сестра ѝ Лизи Долтън тръгнали за Ню Йорк и 3 седмици живели в Джонстън Хаус, но не получили повече никакви вести от Макферсън. Навярно непредпазливите вестникарски коментари са му подсказали, че полицията е решила да му направи клопка. Но както и да е, Макферсън нито писал, нито се появил, така че в края на краищата двете жени се върнали в Ливърпул.

Положението остана такова чак до сегашната 1898 година. Колкото и да е невероятно, но през тези осем години не беше открито нищо, което да хвърли светлина върху необичайното изчезване на извънредния влак, нает от мосю Каратал и неговия спътник. Усърдното разследване на миналото на двамата пътешественици само установи, че мосю Каратал е бил доста известен финансист и политик в Централна Америка и на тръгване за Европа се е стремил колкото може по-бързо да попадне в Париж. Неговият спътник, записан в списъка на пътниците с името Едуардо Гомес, бил човек с мрачната слава на наемен убиец и негодник. Но има доказателства, че е бил

истински предан на мосю Каратал и последният, бидейки физически слаб, е наел Гомес за телохранител. Може още да се добави, че от Париж не са постъпили никакви сведения за причините, поради които мосю Каратал толкова е бързал да отиде там. Това е всичко, известно за случая до публикуването в марсилските вестници на признанието на Ербер дьо Лернак, сега осъден на смърт заради убийството на търговец по фамилия Бонвало. По-нататък следва превод на неговото заявление.

„Съобщавам това не просто за да се похваля — можех да разкажа за дузина други, не по-малко блестящи операции: правя го, за да разберат някои господа в Париж, че след като мога да разкажа за съдбата на мосю Каратал, то мога да съобщя и в чии интереси и по чия заповед беше извършено това — и ще го сторя, ако в най-кратко време, както очаквам, не бъде отменена смъртната ми присъда. Предупреждавам ви, господа, докато още не е късно! Познават Ербер дьо Лернак — думите му не се разминават с делата. Побързайте или сте изгубени!

Докато не съм започнал да назовавам имена — ако можехте да чуете тези имена! — просто ще разкажа колко умело извърших всичко. Бях верен на тези, които ме наеха, и те, разбира се, ще ми бъдат верни сега. Надявам се на това и докато не се убедя, че са ме предали, имената, способни да разтърсят цяла Европа, няма да бъдат огласени. Но тогава... впрочем, засега достатъчно.

Накратко казано, тогава, през 1890 година, в Париж се провеждаше шумен процес, свързан с грандиозен скандал в политическите и финансовите среди. Доколко беше грандиозен, знаят само тайните агенти като мен. Честта и кариерата на много известни хора във Франция бяха поставени на карта. Виждали сте как стоят кегли — важни, непреклонни, високомерни. И ето че отдалече се появява топка. «Трак, трак, трак» — и всички кегли падат на земята. Ето, представете си, че някои от най-великите хора във Франция са кегли, а мосю Каратал — топка, и още отдалеч се вижда как той се приближава. Ако беше

пристигнал, тогава «трак, трак, трак» — с тях щеше да бъде свършено. Ето защо не биваше да стигне в Париж.

Не твърдя, че всички тези хора ясно са разбирали какво е трябвало да стане. Както вече казах, на карта бяха поставени значителни финансови и политически интереси и за да се изведе работата до благополучен край, беше създаден синдикат. Много от тези, които станаха членове на този синдикат, едва ли си даваха сметка, какви бяха неговите цели. Но всички останали отлично разбираха и не бива да се съмняват, че не съм забравил имената им. Те знаеха за пътуването на мосю Каратал много преди да напусне Америка, както и това, че доказателствата, които той притежаваше, означават гибел за всички тях. Синдикатът разполагаше с неограничени средства, абсолютно неограничени. Беше им нужен агент, който да приложи тази гигантска сила. Този човек трябваше да бъде изобретателен, решителен, находчив — един на милиони. Изборът падна върху Ербер дьо Лернак и трябва да призная, те постъпиха правилно.

Възложиха ми да си потърся помощници и да пусна в ход всичко, което могат да направят парите, за да не пристигне мосю Каратал в Париж. С присъщата ми енергия пристъпих към изпълнение на задачата, след като получих инструкциите. И стъпките, които предприех, бяха най-добрите от всички възможни за осъществяване на набелязаното.

Мой доверен човек незабавно замина за Америка, за да се върне обратно с мосю Каратал. Ако беше стигнал навреме, параходът нямаше да доплава до Ливърпул, но уви! — параходът излезе в открито море, преди моят агент да се добере до него. Снабдих с всичко необходимо малък въоръжен бриг^[2], който да спре парахода, но отново претърпях неуспех. Обаче като всички велики организатори бях готов за провал и имах в резерв няколко плана, един от които трябваше да се увенчае с успех. Не бива да пренебрегвате трудностите в това начинание или да си въобразявате, че е било достатъчно да се ограничим с

обикновено убийство. Трябваше да се унищожи не само мосю Каратал, но и документите, а също така и спътниците му, защото имахме основания да предполагаме, че им е поверил своите тайни. И не забравяйте, те бяха нащрек и предприемаха предпазни мерки. Това беше задача, достойна за мен, тъй като в случаи, в които други се объркват, аз действам майсторски.

В пълна бойна готовност очаквах пристигането на мосю Каратал в Ливърпул и още повече бях нетърпелив, защото по мои сведения в Лондон той вече щеше да бъде под силна охрана.

Замисленото трябваше да се случи между момента, когато стъпва на ливърпулския кей, и преди да стигне до гарата в Лондон.

Разработихме шест плана, кой от кой по-хубав: окончателният избор зависеше от действията на мосю Каратал. Но каквото и да предприемеше, бяхме готови за всичко. Имахме варианти и ако решеше да пътува с обикновен влак, с експрес или с извънреден. Всичко бе предвидено и предугадено.

Вероятно си мислите, че не бих могъл да извърша всичко това сам. Какво знаех аз за английските железопътни линии?

Но парите навсякъде по света ти осигуряват ревностни помощници и скоро вече ми помагаше един от най-известните умове на Англия. Имена няма да назовавам, но би било несправедливо да си приписвам всички заслуги. Английският ми съюзник беше достоен да работи с мен. Той подробно познаваше линията Лондон — Западно крайбрежие и имаше на разположение няколко умни и предани работници. Идеята за акцията бе негова. С мен се посъветвах само по някои особености. Подкупихме служители от компанията, в това число — което е най-важно — Джеймс Макферсън, който, както установихме, обикновено съпровождал извънредните влакове. Подкупихме също и огняря Смит. Опитахме се да се спазарим с Джон Слейтър — машиниста, но той се оказа

упорит и опасен и след първия опит решихме да не се занимаваме с него.

Не бяхме напълно сигурни, че мосю Каратал ще поръча извънреден влак, но това ни се струваше доста вероятно, тъй като трябваше да стигне в Париж, без ни най-малко да се бави. Поради това се бяхме подготвили добре. Приготовленията ни привършиха много преди корабът на мосю Каратал да навлезе в английски води. Ще ви се стори смешно като разберете, че в лоцманския катер, който посрещна парахода, имаше един мой агент.

Едва Каратал пристигна в Ливърпул, когато се досетихме, че е надушил опасността и е нащрек. Затова е взел със себе си отчаяния главорез на име Гомес — човек, който носи оръжие и е готов да го използва при необходимост. Гомес пазеше тайните документи на Каратал и беше готов да защитава и тях, и притежателя им. Предполагахме, че Каратал му е разказал всичко и да арестуваме Каратал, без да приберем и Гомес, щеше да бъде просто загуба на време и сили. Трябваше да ги постигне една съдба и поръчвайки извънреден влак, те ни паднаха в ръцете.

В този влак двама от тримата служители на компанията изпълняваха нашите инструкции срещу сума, която щеше да ги осигури до края на живота им. Не се наемам да твърдя, че англичаните са най-честната нация, но забелязах, че подкупването на англичани излиза доста скъпо.

Говорих вече за моя английски агент: този човек имаше блестящо бъдеще, ако болното му гърло преждевременно не го изпрати в гроба. Той отговаряше за всички приготовления в Ливърпул, докато аз отседнах в хотела в Кенън, където очаквах да се подаде зашифрваният сигнал за действие. Тъкмо извънредният влак бе поръчан и моят агент незабавно ми телеграфира и предупреди докога всичко трябва да е готово. Той самият под името Хорес Мур веднага се опита да поръча извънреден влак с надеждата, че ще му разрешат да пътува

до Лондон с господин Каратал. Това при определени условия можеше да ни помогне. Ако например нашият главен удар пропадне, моят агент щеше да застреля и двамата и да унищожи документите. Каратал обаче беше нащрек и отказа да допусне във влака страничен пътник. Тогава моят агент напусна гарата, върна се от друг вход, влезе във вагона за багаж от страната на противоположната железопътна платформа и потегли заедно с кондуктора Макферсън.

Вас естествено не ви интересува какво правех аз през това време. Всичко беше готово още преди няколко дни, оставаха само последните щрихи. Изоставеното разклонение, което избрахме, по-рано се е съединявало с главната линия. Трябваше само да се поставят няколко релси, за да се свържат отново. Релсите бяха вече почти наместени, но за да не привличаме вниманието върху нашата работа, решихме да я довършим в последния момент — да поставим останалите релси и да възстановим стрелките. Траверсите останаха недокоснати, а релсите, съединителните накладки и гайките ни бяха под ръка — взехме ги от съседното занемарено разклонение. Моята неголяма, но сръчна група работници завърши всичко много преди да дойде извънредният влак. А когато наближи, той така плавно зави по разклонението, че двамата пътници едва ли са усетили тласъка на стрелките.

Според нашия план огнярят Смит трябваше да халоса машиниста Джон Слейтър, за да изчезне и той заедно с останалите. И само тук, в тази част, плановете ни пропаднаха, ако не смятаме, разбира се, престъпната глупост на Макферсън, който писа на жена си. Огнярят толкова нескопосно изпълни даденото му поръчение, че докато се бореха, Слейтър падна от локомотива. Добре, че съдбата беше благосклонна към нас, защото, падайки, той си счупи врата, но това си остава петно върху операцията, която, ако не се беше случило това, щеше да бъде от онези свършени шедьоври, на които се наслаждаваме с мълчаливо възхищение.

Сериозният експерт криминалист веднага ще забележи, че Джон Слейтър е единственият пробив в нашите великолепно комбинации. Човек с толкова триумфи, колкото мен, може да си позволи да бъде откровен и направо заявявам, че Джон Слейтър е наше недоглеждане.

Но ето че извънредният влак зави по малкото разклонение с дължина 2 километра или по-точно, малко повече от миля, което води (т.е. някога е водело) до изоставената сега мина «Радост на сърцето», преди една от най-големите в Англия. Ще попитате как така се случи никой да не забележи как е минал влакът по тази изоставена линия. Работата е там, че по цялото си протежение тя минава по дълбока вдлъбнатина и влакът можеше да бъде видян само от човек, стоящ на края на ямата. И там стоеше някой. Това бях аз. А сега ще ви разкажа какво видях.

Моят помощник остана при стрелките, за да насочи влака по друг път. С него бяха още четирима въоръжени лица, ако случайно влакът излезе от релсите — смятахме това за възможно, тъй като стрелките бяха доста ръждясали. Когато помощникът ми се увери, че влакът благополучно е завил по страничното разклонение, неговата мисия приключи. Оттук нататък за всичко отговарях аз. Чаках на място, от което се виждаше входът на мината. Аз и двамата ми подчинени, чакащи заедно с мен, бяхме въоръжени. Това би трябвало да ви убеди, че наистина бях предвидил всичко.

В момента, в който влакът тръгна по разклонението, огнярят Смит забави хода, след това нагласи регулатора на максимална скорост и заедно с моя английски помощник и Макферсън скочи от влака, докато не беше станало още късно. Може би именно това забавяне на движението привлече вниманието на пътниците, но когато главите им се показаха на отворения прозорец, влакът отново се движеше с пълна скорост. Усмивам се, като си помисля как са се слисали. Представете си как ще се почувствате,

ако погледнете от своето разкошно купе навън и изведнъж видите, че релсите, по които се носите, са ръждясали и са се огънали — нали това разклонение отдавна е изоставено. Сигурно дъхът им е спрял, когато са разбрали, че не Манчестър, а самата смърт ги чака в края на тази зловеща линия. Но влакът летеше с бясна скорост, подскачаше и се клатеше по разместените траверси и колелетата му ужасяващо скърцаха по ръждясалите релси. Стоях наблизко и успях да разгледам лицата им. Каратал се молеше, а с едната си ръка прехвърляше броеница. Гомес ревеше като бик, подушил миризмата на кръв и кланица. Видях ни, че сме на насипа, и замаха с ръка като луд. После скъса от китката на ръката си пътната чанта и я метна през прозореца към нас. Смисълът на това беше ясен: това бяха доказателства и те обещаваха да мълчат, ако им подарят живота. Разбира се, това би било много хубаво, но работата си е работа. Освен това ние, както и те, вече не можехме да спрем влака.

Гомес престана да вие, когато влакът проскърца на завоя. И те видяха как пред тях зейва отворът на шахтата. Ние предварително бяхме махнали дъските, които го закриваха, и бяхме разчистили квадратния вход. Линията беше доста близо до входа на шахтата, за да е по-удобно при товаренето на въглищата. Оставаше само да сложим две-три релси, за да стигне до самия отвор. Честно казано, последните две релси не бяха даже добре наместени и стърчаха над входа около три фута. На прозореца видяхме две глави: отдолу на Каратал, а отгоре на Гомес. Открилото се зрелище ги накара да онемееят. И въпреки това нямаха сили да се отдръпнат от прозореца — като че ли бяха парализирани.

Занимаваше ме въпросът, как точно летящият с невероятна скорост влак ще падне в шахтата, в която го насочих, и ми беше много интересно да проследя всичко това. Един от моите помощници предполагаше, че ще прескочи отвора и наистина това за малко не се случи. За щастие инерцията се оказа недостатъчна и буферът на

локомотива с невероятен трясък се блъсна в противоположната страна на шахтата. Тръбата излетя във въздуха. Тендерът и вагоните се превърнаха в една безформена маса, която заедно с остатъците от локомотива за миг задръсти отвора на шахтата. После нещо поддаде в средата и цялата купчина от зелено желязо, димящи въглища, медни ръчки, колела, дървени ламперии и възглавници се понесе и се свлече в дълбочината на шахтата. Чувахме как отломките се удряха в стените, а после след дълъг промеждутък от време от дълбочината долетя ехо — остатъците от влака се стовариха в дъното на шахтата. Навярно се е взривила пещта, тъй като след ехтежа се чу рязък грохот и от черните недра излезе гъст облак дим и пара и около нас паднаха капки, големи като дъждовните. След това парата се разкъса и се разсея сред слънчевото сияние на летния ден. В шахтата «Радост на сърцето» отново се възцари тишина.

Сега след успешния край на нашия план трябваше да се заличат всички следи. Работниците на другия край на линията махнаха релсите, съединяващи разклонението с главната линия, и ги сложиха на предишното място. Ние бяхме заети със същото, само че при шахтата. Тръбата и другите останки хвърлихме долу, отново заградихме входа с дъски, а релсите, водещи към шахтата, махнахме и прибрахме. След това без излишно бързане, но и без да се бавим напуснахме Англия — повечето отидохме в Париж, моят английски колега — в Манчестър, а Макферсън — в Саутхемптън, откъдето емигрира в Америка. Нека английските вестници от това време да ви разкажат колко старателно извършихме тази работа и как насочихме в глуха линия най-умните детективи.

Не забравяйте, че Гомес изхвърли от прозореца чантата с документите. Естествено аз я запазих и я дадох на тези, които ме наеха. Може би няма да им е безинтересно да разберат, че аз предварително си взех от тази чанта два-три малки документа — за спомен от случилото се. Нямам никакво желание да публикувам тези

книжа, но всеки най-напред мисли за своя живот. Какво ми остава да направя, ако моите приятели не ми се притекат на помощ, когато имам нужда от тях? Повярвайте ми, господа, Ербер дьо Лернак е еднакво страшен и когато е против вас, и когато е с вас, и че той не е този, който ще отиде на гилотината, без да ви е изпратил всички в Нова Каледония^[3]. Заради вашето спасение, ако не заради моето, побързайте, мосю дьо... генерал... и барон... Четейки, вие сами ще запълните пропуските. Обещавам ви, че в следващия брой на вестника пропуските ще бъдат попълнени.

P.S. Като прегледах изявлението си, открих само едно неясно нещо: то се отнася за злощастния Макферсън, който от глупост написа на жена си писмо и ѝ определи среща в Ню Йорк. Не е трудно да се разбере, че когато са поставени на карта интереси като нашите, не може да разчитаме на случая и да зависим от това, ще издаде ли простонароден човек като Макферсън нашата тайна на жена си, или не. Щом като наруши дадената клетва и писа на жена си, не можем повече да му се доверяваме. Ето защо предприехме мерки, да не види повече жена си. Понякога си мислех, че би било добре да съобщим на жената, че нищо не ѝ пречи отново да сключи брак.“

---

[1] Изработки — открито място за добиване на въглища. — Б.р. ↑

[2] Бриг — старинна двумачтова платноходка. — Б.р. ↑

[3] Нова Каледония — френска колония, където са изпращали на каторжна работа. — Б.р. ↑

СЪОБЩЕНИЕТО НА ХЕБЕКУК ДЖЕФСЪН

През декември 1873 година английският кораб „Божия благодат“ навлезе в Гибралтар, влачейки на буксир бригантината „Света дева“. Изоставената от екипажа бригантина беше открита на 38°40' северна ширина и 17°15' западна дължина. Този случай предизвика на времето немалко и различни слухове, възбуди всеобщото любопитство, което така и остана неудовлетворено. Подробности за това произшествие бяха изложени в статия, публикувана в „Гибралтарски вестник“. Желаещите могат да се запознаят с нея в броя от 4 януари 1874 година, ако не ми изневерява паметта, а за тези, които нямат тази възможност, аз ще приведа най-съществените цитати от нея.

„Ние посетихме изоставения кораб «Света дева» — пише анонимен автор — и подробно разпитахме офицерите от «Божия благодат», като се надявахме да получим от тях някакви сведения, които да хвърлят светлина върху тази загадка. Всички разпитани бяха на мнение, че «Света дева» е била изоставена от екипажа няколко дни, а може би и седмица, преди да бъде открита. В корабния дневник пише, че бригантината е отплавала от Бостън за Лисабон на 16 октомври. Дневникът обаче е воден от време на време и съдържа твърде оскъдни сведения. В записките не се споменава за лошо време, боята на кораба има свеж вид, такелажът^[1] съвсем не е пострадал и се налага да се отхвърли предположението, че корабът е напуснат поради получени повреди. Корпусът изобщо не е пропускал вода. Не са открити следи от борба или насилие над екипажа и е необяснимо кое е предизвикало изчезването му.

На бригантината е имало жена: в каютата са намерени шевна машина и някои предмети от женския

тоалет. По всяка вероятност те са принадлежали на съпругата на капитана — в корабния дневник се споменава, че тя е съпровождала съпруга си. Доказателство за това, че времето е било благоприятно за плаването на бригантината, е и следната подробност: на шевната машина имаше макара с копринени конци, която дори при най-малкото поклащане би паднала на пода.

Всички лодки се оказаха здрави и висяха на своите места, на лодбалките^[2], а товарът — лой за свещи и американски часовници, е запазен непокътнат.

На бака^[3] сред най-различни стари вещи е намерен старинен меч, изящна изработка. По неговото стоманено острие личат някакви надлъжни ивици, като че ли наскоро е бил почистван. Оръжието било доставено в полицията, която го предала за изследване на доктор Монеген. Резултатите засега са неизвестни.

В заключение ще отбележим, че според капитана на «Божия благодат» Далтон — опитен и вещ моряк — «Света дева» е била изоставена от екипажа много по-далече от мястото, където е била открита, тъй като в тези ширини преминава мощно течение, което се заражда от бреговете на Африка. Заедно с това той призна, че е объркан в предположенията си и не е в състояние да даде някакво щогоде приемливо обяснение на тази история. Липсата на каквито и да са точни данни ни кара да се опасяваме, че съдбата на екипажа на «Света дева» ще остане една от онези многобройни тайни, пазени от морските бездни, които няма да бъдат разгадани до онзи страшен ден, когато морето ще върне своите мъртъвци. Ако е извършено престъпление, както може да се предполага, трудно е да се надяваме, че виновните ще получат заслужено наказание.“

Към този цитат от „Гибралтарски вестник“ ще добавя телеграмата от Бостън. Тя обиколи всички английски вестници и съдържа всичко, което се знаеше за „Света дева“. Ето нейния текст.

„Света дева“, бригантина с водоизместимост 170 тона, е била собственост на фирма на бостънски износители на вина „Уайт, Ръсел и Уайт“. Капитан Д. У. Тибс — дългогодишен служител във фирмата, е човек с доказана честност и опитен моряк. С него са били тридесетгодишната му жена и по-малкият му син — на три години. Екипажът се е състоял от седем матроси, двама от които са били негри, и юнги.

На бригантината е имало трима пътници, сред тях и големият бруклински специалист по туберкулоза на белите дробове доктор Хебекук Джефсън. Той е известен и като борец за освобождение на негрите, особено в първия етап от дейността на аболиционистите. Неговият памфлет „Къде е твоят брат?“, публикуван, преди да започне гражданската война, оказва силно въздействие върху общественото мнение. Други пътници са били счетоводителят на фирмата мистър Д. Хъртън и мистър Септимиус Горинг, мулат от Ню Орлеан.

Разследването не успя да внесе яснота за съдбата на тези четиринадесет души. Смъртта на доктор Джефсън няма да отmine незабелязано в политическите и научните среди.

Дотук предадох за читателите всичко, което беше известно до този момент за съдбата на „Света дева“ и на нейния екипаж, тъй като за изминалите десет години никой не успя да разгадае тази тайна. Сега хващам писалката, за да разкажа всичко, което зная за злополучното плаване на бригантината.

Смятам за свой дълг да изляза с това съобщение и бързам да го направя, защото, както върви, скоро няма да имам сили да пиша: забелязвам в себе си зловещи симптоми, които добре съм изучил у други. Като предисловие към моя разказ позволете ми да отбележа, че аз — Джоузеф Хебекук Джефсън, съм доктор по медицина в Харвардския университет и бивш консултант в Самаритянската клиника в Бостън.

Мнозина, разбира се, ще се учудят защо досега съм мълчал и защо въобще не реагирах при появяването на различни догадки и предположения. Ако огласяването на известните ми факти в някаква степен щеше да помогне на правосъдието, бих се решил на това без колебание. Но не бях сигурен. Опитах да разкажа всичко на един английски чиновник, но срещнах такова оскърбително недоверие, че реших повече да не се излагам на подобно унижение.

И все пак мога да извиня неучтивостта на ливърпулския мирови съдия, като си спомня как се отнесоха към моя разказ близките ми. Те добре познаваха моята безупречна честност, но ме изслушваха със снизходителната усмивка на хора, решили да не противоречат на един луд. Скарах се със своя шурей Джон Уанбургър, който се усъмни в истинността на това, което казвам, и аз твърдо реших да забравя всичко. Само настойчивите молби на моя син ме накараха да променя решението си.

Моят разказ ще стане по-ясен, ако накратко се спра на своето минало и посоча няколко факта, полезни за обяснение на следващите събития.

Моят баща, Уилям К. Джефсън, един от най-уважаваните жители на Лоуел, беше проповедник на сектата „Плимутски братя“. Както повечето пуритани на Нова Англия, и той беше решителен противник на робството. Именно той ми внуши отвращение към робството, което запазих за цял живот. Още като студент в медицинския факултет на Харвардския университет станах известен като привърженик на каузата за освобождаването на негрите. По-късно, след като получих научна степен и купих една трета от практиката на доктор Уилис в Бруклин, аз, въпреки своята заетост, отделях много време на скъпото за мене дело. Моят памфлет „Къде е твоят брат?“ (Свербург, Листер и К°, 1859) предизвика голям интерес.

Когато започна гражданската война, напуснах Бруклин и се включих в редовете на 113 нюйоркски полк. Взех участие във втората битка при Бул Ран и в сражението при Гетисбърг. След това в боя при Антиетам бях тежко ранен и сигурно щях да умра на бойното поле, ако не беше великодушието на един джентълмен с фамилия Мюри, по чиято заповед са ме пренесли в дома му и са ме обкръжили с внимание и грижи. Благодарение на неговото милосърдие и положените грижи от

черните му слуги аз бързо започнах да се движа из територията на плантацията, опирайки се на бастун.

Именно в дните на моето оздравяване се случи нещо, непосредствено свързано с моя разказ по-нататък.

По време на болестта ми за мене особено внимателно се грижеше една стара негърка. По всичко личеше, че се ползваше с голям авторитет сред другите негри. Към мене тя се отнасяше с изключително внимание. В разговор старата негърка промълви няколко думи, от които разбрах, че е чувала за мене и е признателна за това, че защитавам нейния потиснат народ.

Веднъж, когато седях сам на верандата и се припичах на слънцето, си мислех дали не трябва да се върна в армията на Грант, с учудване видях, че към мене се приближава тази старица. Негърката внимателно се огледа, проверявайки дали няма някой наблизо, порови в пазвата си и извади велурено портмоне, което висеше на врата ѝ на бял шнур.

— Масса — каза тя с дрезгав шепот, като се наведе към ухото ми, — скоро ще умра. Аз съм много стара жена. Скоро мене няма да ме има в плантацията на масса Мюри.

— Вие можете още дълго да живеете, Марта — отговорих аз. — Знаете, че аз съм лекар. Ако се чувствате зле, кажете какво ви боли и ще се постарая да ви излекувам.

— Не искам да живея, искам да умра. Скоро ще бъда при небесния повелител... — И тя се впусна в една от онези полуезически високопарни тиради, към които са склонни негрите. — Но, масса, аз имам един предмет, който трябва да оставя на някого. Не мога да го взема със себе си в Йордан. Това е много ценен предмет, най-ценният и най-свещеният в света. Той е у мене, бедната черна жена, защото моите деди навярно са били велики хора в своята родина. Вие не можете да разберете това така, както би го разбрал негър. На мене ми го даде моят баща, а на него — неговият баща, а аз — на кого да го предам аз сега? Бедната Марта няма нито деца, нито близки, никого си няма. Около себе си виждам само лоши негри и глупави негърки — няма никой, който да е достоен за този камък. И си казах: ето масса Джефсън, който пише книги и се бори за негрите. Той трябва да е добър човек и аз ще дам камъка на него, макар че е бял и никога няма да узнае що за камък е това и откъде е.

С тези думи старицата бръкна във велуреното портмоне и извади от него плосък черен камък с дупка в средата.

— Ето, вземете — каза тя, като почти насила сложи камъка в ръката ми. — Вземете. От хубавото никога няма вреда. Пазете го и не го губете! — и с предпазлив жест старицата закрета, оглеждайки се встрани, за да се увери, че никой не ни наблюдава.

Сериозността на старата негърка не ми направи особено впечатление, напротив, по-скоро ми се стори забавна и по време на нейната тирада не се разсмях само защото не исках да я обидя. Когато тя си отиде, внимателно разгледах получения предмет. Това беше много черен, изключително твърд камък с овална форма. Такъв именно плосък камък човек избира на морския бряг, когато иска да го хвърли по-далече. Камъкът беше със заоблени краища, с дължина три дюйма, а най-широката му част — един и половина. Особено странна ми се стори неговата форма: на повърхността му се виждаха няколко добре забележими полукръгли бразди, което му придаваше поразителна прилика с човешко ухо. С една дума, моята придобивка ме заинтересува и аз реших при първа възможност да я покажа като геоложки образец на своя приятел професор Шрьодер от нийоркския институт. Засега прибрах камъка в джоба си, престанах да мисля за него, надигнах се от стола и отидох да се разходя по алеите.

По това време раната ми беше почти заздравяла и скоро се простих с мистър Мюри. Победоносните армии приближаваха Ричмънд. Моите услуги не бяха нужни и аз се върнах в Бруклин. Тук поднових своята медицинска практика, а по-късно се ожених за втората дъщеря на известния дърворезбар Джосайя Уанбургър.

За няколко години успях да придобия широки връзки и да се проявя като добър специалист по туберкулоза на белите дробове. Все още пазех странния черен камък и често разказвах при какви любопитни обстоятелства съм го получил. Професор Шрьодер, на когото показах камъка, много се заинтересува не само от самия образец, но и от неговата история. По думите на професора това било парче от метеорит, а приликата с ухо е получена в резултат на майсторска, много внимателна обработка. Неизвестният майстор е проявил тънка наблюдателност и високо майсторство, като е успял да предаде и най-малките извивки на човешкото ухо.

— Не бих се учудил — отбеляза професорът, — ако се окаже, че камъкът е отчупен от голяма статуя. Но ми е напълно непонятно как толкова твърд материал е обработен с такова майсторство. Ако някъде действително има статуя, от която е отчупена тази част, много бих искал да я видя.

В това време точно така мислех и аз. Но по-късно трябваше да променя своето мнение.

Следващите седем-осем години от моя живот преминаха спокойно, без никакви сътресения. След пролетта идваше лятото, след зимата — пролетта, без никакви промени в моите ежедневни занимания. Във връзка с разширяването на практиката ми взех като партньор Д. С. Джексън за една четвърт от дохода. Но все пак напрегнатата работа се отрази на здравето ми и се почувствах толкова зле, че по настояване на жена ми реших да се посъветвам със своя колега от Самаритянската клиника доктор Каванаг Смит. Този джентълмен, след като ме прегледа и откри, че имам известно уплътнение на горната част на белите дробове, ми препоръча да изкарам един курс на лечение и да замина на продължително морско пътешествие.

По натура съм подвижен човек и естествено мисълта за морско пътешествие ми допадна. Въпросът беше окончателно решен по време на срещата с младия Ръсъл от фирмата „Уайт, Ръсъл и Уайт“. Той ми предложи да се възползвам от един от корабите на неговия баща — „Света дева“, която скоро трябваше да отплува от Бостън.

— „Света дева“ е неголям, но удобен плавателен съд — каза той, — а капитан Тибс е чудесен човек. Морското плаване ще се окаже за вас най-доброто лекарство.

Бях на същото мнение и на драго сърце приех предложението.

Отначало смятахме, че жена ми ще тръгне заедно с мене. Обаче тя винаги много лошо понасяше морските пътешествия, а тъй като този път имахме и други съображения да не излагаме на риск здравето ѝ, решихме, че тя ще си остане вкъщи. Не съм религиозен и експанзивен човек, но колко съм благодарен, че не я взех със себе си!

Със своята практика се разделях без всякакъв страх, защото моят партньор Джексън беше надежден и трудолюбив човек.

Пристигнах в Бостън на 12 октомври 1873 година и веднага отидох в кантората на фирмата, тъй като бях решил да благодаря на

собственика за оказаната ми любезност. Седях в счетоводството в очакване да бъда приет, когато думите „Света дева“ внезапно привлякоха вниманието ми. Огледах се и видях висок, слаб човек, подпрял се на перилата от полиран махагон, който питаше за нещо един от служителите. Неизвестният стоеше в профил към мене и забелязах в него силна смесица на негърска кръв. Това очевидно беше или кварталон, или даже мулат. Неговият крив орлов нос и правите гладки коси говореха за родство с белите, докато черните неспокойни очи, чувствената уста и блестящите зъби показваха африканския му произход.

Непознатият правеше неприятно, почти отблъскващо впечатление, особено неговото болезнено жълто, обезобразено от шарка лице. Но когато говореше, изисканите му изрази в съчетание с мекия, мелодичен глас доказваха, че е образован човек.

— Искам да задам няколко въпроса за „Света дева“ — повтори той, като се наведе към служителя. — Тя ще отплава вдругиден, нали?

— Да, сър — с необичайна учтивост отговори младият служител, изпаднал в благоговееен трепет при вида на големия брилянт, който проблясваше върху нагръдника на непознатия.

— Закъде заминава?

— За Лисабон.

— Колко души е екипажът?

— Седем, сър.

— Има ли пътници?

— Да, двама. Един от нашите млади служители и лекар от Ню Йорк.

— А има ли джентълмени от юг на кораба? — бързо попита непознатият.

— Не, сър.

— Ще се намери ли място за още един пътник?

— Може да се настанят още трима пътници — отговори служителят.

— Аз ще пътувам — решително заяви кварталонът. — Ще пътувам и веднага купувам място. Моля, запишете: мистър Септимиус Горинг от Ню Орлеан.

Служителят попълни бланката, подаде я на непознатия и му посочи празното място за подпис. Когато мистър Горинг се наведе над

бланката, за да се подпише, аз с ужас забелязах, че пръстите на дясната му ръка са отрязани и той държи писалката между големия си пръст и дланта. По време на войната съм видял хиляди убити, присъствал съм много пъти на различни хирургически операции, но нищо не беше предизвиквало у мене такова отвращение, както тази огромна, кафява, приличаща на гъба ръка с един-единствен стърчащ пръст. В това време кварталонът доста сръчно и бързо се разписа, кимна с глава на служителя и бавно излезе. Точно в този момент, мистър Уайт съобщи, че е готов да ме приеме.

Същата вечер отидох на „Света дева“, огледах каютката си и като имах предвид малките размери на кораба, я намерих за изключително удобна. За мистър Горинг, когото видях сутринта, беше определена каюта до моята. Отсреща беше каютата на капитана и на мистър Джон Хъртън, който пътуваше по служебни дела на фирмата. Каютите бяха разположени от двете страни на коридора, който съединяваше горната палуба с каюткомпанията. Това беше уютна, с вкус подредена стая, обкована с ламперия от дъб и махагон; с удобни кушетки и скъп брюкселски килим.

Бях напълно доволен както от своето помещение, така и от самия капитан Тибс — грубовато-добродушен моряк с гръмък глас и непосредствено държание. Той бурно ме приветства на борда на своя кораб и ме склони да изпием бутилка вино в неговата каюта. Капитанът ми каза, че взема със себе си жена си и по-малкия си син и че се надява при благоприятни условия да пристигнем в Лисабон след три седмици. Времето ни мина в приятен разговор и се разделихме като добри приятели. Тибс ме предупреди, че трябва да бъда на кораба следващата сутрин, тъй като е приключил с товаренето и смята да отплува със сутрешния отлив. Върнах се в хотела, където ме очакваше писмо от жена ми, и сутринта, след като се бях наспал добре, отидох на кораба.

Сега ще приведа цитати от дневника, който започнах да водя, за да направя по-приятно еднообразието на дългото плаване. Може някъде стилът ми да не е безупречен, но пък мога да гарантирам, че всички посочени от мене факти са точни, защото всеки ден добросъвестно правех своите записки.

16 октомври. Отплавахме в два и половина и на буксир навлязохме в залива. Тук буксирният кораб ни напусна и ние, опъвайки

всички платна, отплавахме със скорост около девет възела в час. Стоях на кърмата и наблюдавах как постепенно изчезва зад хоризонта ниското крайбрежие на Америка дотогава, докато вечната лека мъгла не го скри съвсем. Само самотното червено огнено кълбо продължаваше ярко да проблясва в далечината, отразявайки се във водата като дълга, приличаща на кървава следа ивица. Сега, когато пиша, все още виждам това кълбо, макар и то да се смали колкото главичка на карфица.

Капитанът беше в лошо настроение, защото в последния момент двама матроси от екипажа на „Света дева“ не се явиха и той беше принуден да наеме двама негри, които случайно се оказаха на пристанището. Изчезналите матроси бяха верни и сигурни хора. Те бяха плавали с капитана в не един рейс и затова тяхното невявяване не само го разсърди, но и озадачи. Загубата на двама опитни матроси за екипаж от седем души, който трябва да обслужва не толкова малък кораб, е сериозна работа. Разбира се, негрите могат да стоят на щурвала или да измият палубата, но в лошо време на тях не може да се разчита.

Нашият готвач е също негр, а с мистър Септимиус Горинг пътува малък черен слуга, така че нашето общество е доста пълно. По всичко личи, че счетоводителят Джон Хъртън ще бъде приятен член на нашата компания — той е жизнерадостен, весел млад мъж. Странно каква разлика има между богатството и щастието. На Хъртън му предстои тепърва да заеме своето място под слънцето, тръгнал е да търси щастието си в далечна страна, но е може би най-щастливият от всички смъртни. Горинг, ако не се лъжа, е богат, аз също не съм беден, но зная, че белите ми дробове са болни, а Горинг, ако се съди по лицето му е много угрижен по някаква причина; и ние двамата в сравнение с бедния, но безгрижен чиновник не изглеждаме добре.

17 октомври. Днес сутринта за първи път на палубата излезе мисис Тибс — бодра, енергична жена с дете, което отскоро се е научило да ходи и бърбори. Хъртън веднага го грабна и го откъсна в каютата си, където сигурно ще предизвика разстройство на детето. (Какви циници ни прави медицината.)

За по-хубаво време не можем и да мечтаем, а от югозапад подухва свеж попътен бриз. Корабът пътува така плавно, че би било трудно да се забележи неговото движение, ако не се чуваше

скърцането на корабните въжета, плющенето на надуваните от вятъра платна и дългата следа от пяната след кърмата. Цялата сутрин ние с капитана се разхождахме на средната част на горната палуба. Разходката никак не ме измори и си направих извод, че ободряващият морски въздух вече е оказал благотворно влияние на белите ми дробове. Тибс е добре осведомен човек и ние започнахме интересен разговор за наблюденията на Маури върху океанските течения. След разговора слязохме в неговата каюта да прегледаме книгата, за която бяхме говорили. Тук за изненада на капитана заварихме Горинг, макар че обикновено на пътниците не е позволено да влизат в „светая светих“ на кораба без специална покана. Той се извини за своето нахлуване, като се оправда с непознаване на реда на кораба, а добродушният моряк само се засмя и помоли Горинг да ни окаже чест и да остане в нашата компания.

Горинг посочи отвореното от него чекмедже с хронометрите и каза, че им се е любувал. Явно той беше запознат с математическите уреди, тъй като веднага определи кой от трите хронометъра е най-надежден и дори посочи цената на всеки, като допусна грешка само с няколко долара. Поговори с капитана за магнитното отклонение, а когато се върнахме към темата за океанските течения, той показва задълбочени познания и по този въпрос. С една дума, при по-близко познанство той прави по-добро впечатление, отколкото от пръв поглед, и несъмнено е културен и възпитан човек. Приятният глас на Горинг е в хармония с неговия стил, но никак не отговаря на външността му.

На обяд беше установено, че сме изминали двеста и двадесет мили. Привечер вятърът толкова се усили, че първият помощник-капитан, предвиждайки, че нощта ще е неспокойна, заповяда да се вдигнат корабните платна на марселите и брамселите.

Забелязах, че барометърът е спаднал до двадесет и девет дюйма. Надявам се, че нашето плаване няма да се окаже тежко, защото лошо понасям клатушкането на кораба и вероятно здравето ми само ще се влоши от пътешествието в лошо време, макар и да изпитвам огромно доверие в морското умение на капитана и стабилността на кораба.

След вечеря играх с мисис Тибс крибидж, а Хъртън изпълни за нас няколко пиеси на цигулка.

18 октомври. Мрачната прогноза от вчерашната вечер не се оправда. Вятърът отново стихна и сега сме на дрейф сред кръгли

невисоки вълни. Поривистият ветреца набръчкава повърхността на морето, но е недостатъчен, за да надуе платната. Въздухът е по-студен, отколкото вчера, и аз облякох дебелия вълнена жилетка, изплетена за мене от жена ми.

Сутринта в каютата ми идва Хъртън и изпушихме с него по една цигара. Той си спомни, че е виждал Горинг в Кливлънд, щата Охайо, през 1869 година. И тогава, както и сега, е правил загадъчно впечатление. Пътувал насам-натам, без да има някаква цел, и избягвал да говори за своите занимания. Този човек ме интересува в психологическо отношение. Днес сутринта по време на закуската неочаквано изпитах неясно чувство за неудобство, каквото изпитват някои хора, когато някой ги гледа втренчено. Бързо вдигнах главата си и срещнах напрегнатия, почти свиреп поглед на Горинг, но изразът на очите му моментално се смекчи и той подхвърли някаква банална забележка за времето. Странно: по думите на Хъртън почти същото се случило и с него вчера на палубата.

Забелязвам, че по време на разходките си Горинг често разговаря с моряците негри. На мене тази черта ми харесва. Обикновено мулатите избягват своите черни събратя и се отнасят към тях с още по-голяма нетърпимост, отколкото белите. По всичко личи, че черният паж е предан на своя господар, затова и Горинг се държи с него добре. С една дума, този човек представлява любопитно съчетание на най-противоположни качества и ако не греша, той ще ми даде прекрасна възможност за наблюдения по време на нашето пътешествие.

Капитанът се оплаква, че хронометрите му показват различно време. Както твърди, това за първи път се случва с тях. Поради слабата мъгла не успяхме да направим по обяд необходимите наблюдения. Съгласно навигационните изчисления сме изминали около сто и седемдесет мили.

Както предсказваше капитанът, матросите негри се оказаха лоши моряци. Но те умеят да боравят с щурвала и затова бяха преместени в командния пункт, за да бъдат освободени по-опитните моряци за друга работа на кораба.

Всичко това са дреболии, но и те дават повод за разговори на кораба. Вечерта забелязахме кит и изпаднахме в страшна паника. Съдейки по резките очертания на гърба му и раздвоената му опашка,

това беше според мен кит на ивици, или финвал, както го наричат китоловците.

19 октомври. Цял ден духа студен вятър и благоразумно си останах в каютата, която напуснах само за да вечерям. Без да ставам от леглото, можех да достигна и да взема и книгите, и лулата, и всичко, което ми беше нужно. Ето едно от предимствата на малкото помещение.

Днес може би от студа започнах леко да чувствам болка в старата си рана. Четях „Опитите“ на Монтен и се лекувах. На обяд дойде Хъртън със сина на капитана — Доди, след тях се яви и самият шкипер, така че при мене се проведе нещо подобно на прием.

20 и 21 октомври. Все още е студено, ръми дъжд и не излизам от каютата. Чувствам се зле в това заточение и настроението ми е доста лошо. Посети ме и Горинг, но неговото посещение не ме ободри много. Той почти не разговаря, а само втренчено ме оглеждаше, с което предизвика раздразнението ми. След това стана и мълчаливо излезе от каютата. Започвам да подозирам, че този човек е луд. Мисля, че вече споменах — каютите ни са една до друга. Те са разделени само с тънка дървена преградка, в която са се образували цепнатини. Някои от тях са толкова големи, че както си лежа, неволно виждам всяко движение на Горинг. Без да желая да изпълнявам ролята на шпионин, постоянно го виждам да се занимава с едно и също нещо: струва ми се, че с помощта на молив и компаси работи над карта. Вече забелязах неговия интерес към навигационните въпроси, но ме учудва, че губи времето си да нанася на карта курса на кораба. Вероятно с това невинно занимание сверява своите резултати с данните на капитана.

Би ми се искало този човек да не занимава толкова мислите ми. През нощта срещу двадесети сънувах кошмарен сън. Уж моето легло се е превърнало в ковчег, аз лежа в него, а Горинг се опитва да закове с гвоздей капака, който аз яростно блъскам. Дори след като се събудих, едва повярвах, че не лежа в ковчег. Като лекар зная, че кошмарът не е нищо повече от нарушено действие на кръвоносните съдове на полукълбото на главния мозък, но в същото време поради болезненото ми състояние не можех да се освободя от потискащото ме впечатление, което предизвика този сън.

22 октомври. Чудесен ден. На небето няма нито едно облаче, а свежият югозападен вятър весело ни носи в нужната посока. Очевидно

някъде наблизко скоро е преминала буря: морето силно се вълнува и нашият кораб се накланя така, че краят на фокреята от време на време почти докосва водата.

С удоволствие се разходих по задната част на кораба, макар и да не мога да кажа, че вече съм привикнал с морското клатушкане. Няколко птички, приличащи на чинки, кацнаха на корабните въжета.

4 часа и 40 минути следобед. Когато се разхождах по палубата, чух изстрел някъде близо до моята каюта. След като се спуснах бързо долу, разбрах, че едва не съм станал жертва на нещастен случай. Оказа се, че когато Горинг чистил револвера в каютата си, едната цев, която той смятал, че не е заредена, гръмнала. Куршумът пробил страничната преградка и се забил в стената точно там, където обикновено е главата ми. Твърде често ми се е случвало да бъда сред огън от куршуми, за да започна да преувеличавам опасността, но няма съмнение, че ако в този момент лежах на кревата си, щях да бъда убит.

Горкият Горинг не знаеше, че този ден бях излязъл на палубата и затова страшно се изплаши. До този момент не бях виждал така изкривено от ужас лице, каквото беше неговото, когато изскочи от каютата с още димящ револвер в ръка и се сблъска с мене. Той, разбира се, се престара с извиненията, макар че аз чисто и просто се надсмях над този случай.

11 часа вечерта. Случи се нещастие, толкова неочаквано и ужасно, че инцидентът с пистолета, заплашващ моя живот, бледнее. Изчезна мисис Тибс заедно с детето — изчезна, без каквато и да е следа. В осем и половина Тибс се втурна при мене в каютата смъртно бледен и попита не съм ли виждал жена му. Отговорих отрицателно. Отчаян, той се втурна в каюткомпанията и започна да търси там жена си. Аз го последвах, като напразно го убеждавах да не се вълнува предварително. В продължение на половин час претърсихме кораба, но така и не открихме изчезналата жена и детето. Клетият Тибс съвсем пресипна, като непрекъснато крещеше името на жена си. Дори обикновено невъзмутимите матроси бяха потресени, като го гледаха чорлав, гологлав да търчи по палубата и с трескава бързина да наднича в най-невъзможни ъгълчета, да се връща към тях отново и отново с упоритост, предизвикваща жалост.

За последен път бяха видели жена му на палубата около седем часа вечерта, когато, преди да сложи Доди да спи, го била извела на

кърмата да подиша чист въздух. В този момент горе нямало никой, с изключение на матроса негър, дежурен на щурвала, но той твърди, че въобще не я бил видял. Странна история. Аз лично предполагам, че когато мисис Тибс е била на борда и е държала детето, то е подскочило и е паднало в морето, а тя при опит да го задържи и спаси го е последвала. По никакъв друг начин не мога да си обясня това двойно изчезване. Напълно е възможно матросът на щурвала да не е забелязал разигралата се трагедия, тъй като е било тъмно, а високият светлинен люк на каюткомпанията закрива голяма част от горната палуба. Както и да е било — това е ужасно нещастие и то слага трагичен отпечатък върху нашето пътешествие.

Помощник-капитанът върна кораба обратно, но разбира се, няма и най-малка надежда да ги открием и приберем. Капитанът лежи в каютата си, напълно вцепенен. Сложих в кафето му силна доза опиум. Нека да забрави своята беда поне за няколко часа.

23 октомври. Събудих се със смътното усещане на някаква тежест и нещастие и само след няколко минути си спомних за сполетялата ни вчера беда. Когато излязох на палубата, злочестият капитан стоеше там и се вглеждаше във водната пустиня назад, където останаха най-скъпите за него същества на тази земя. Опитах се да го заговоря, но той рязко се обърна и започна да се разхожда по палубата с отпусната на гърдите глава. Дори и сега, когато вече няма никакво съмнение, че са загинали, не може да мине покрай лодка или сгънати платна, без да ги огледа. За един ден остаря с десет години.

Хъртън е страшно потиснат: толкова много се беше привързал към малкия Доди. Горинг е също огорчен. Цял ден седи заключен в каютата си и когато случайно го погледнах, той седеше, подпрял главата си с ръце в някаква мрачна вгълбеност. Нашият кораб потъна в отчаяние. Колко ще бъде потресена жена ми, когато разбере за връхлетялото ни нещастие.

Морето се успокои, духа хубав лек бриз и след като вдигнахме всички платна, правим около осем възела в час. Фактически корабът се управлява от Хъртън. Тибс, макар и да се старее да се държи мъжки, не е в състояние сериозно да се заеме с работата си.

24 октомври. Не висне ли някаква проклетие над нашия кораб? Случвало ли се е пътешествие, толкова добре започнало, да бъде съпроводено с такива катастрофи? През нощта Тибс се самоуби, като

се простреля в главата. В три часа през нощта ме събуди някакъв рязък звук. Обхванат от ужасно предчувствие, скочих от леглото и се втурнах в каютата на капитана.

Но колкото и бързо да се озовах на мястото на произшествието, Горинг ме беше изпреварил: заварих го в каютата, наведен над тялото на капитана.

Тибс имаше страшен вид: половината му лице беше като отрязано. Малката каюта беше цялата в кръв. Пистолетът, паднал от ръцете на капитана, се търкаляше на пода до него. По всичко личеше, че е сложил пистолета в устата си, преди да натисне спусъка.

Ние с Горинг внимателно вдигнахме тялото на капитана и го положихме на леглото. Целият екипаж се беше събрал в каютата. Шестимата бели моряци бяха смазани от мъка. Опитни хора, те са плавали с капитана години наред. Сега се споглеждаха мрачно, шушукаха помежду си, а един от тях заяви на всеослушание, че над нашия кораб тегне проклятие.

Хъртън помогна да подготвим нещастния капитан за последния му път и да го зашием в дебело грубо платно. В дванадесет часа фокреята беше отдръпната назад и ние пуснахме тялото на капитана в морето. Горинг произнесе англиканска погребална молитва.

Бризът стана по-свеж, корабът цял ден се движеше със скорост десет-дванадесет възела в час. Колкото по-скоро пристигнем в Лисабон и напуснем този проклет кораб, толкова по-добре. Чувствам се така, като че ли се намираме в плаващ ковчег. Може ли човек да се чуди на суеверността на бедните матроси, щом аз, ученият човек, изпитвам такова чувство?

25 октомври. Движихме се добре през целия ден. Усещам апатия и потиснатост.

26 октомври. Горинг, Хъртън и аз разговаряхме сутринта на палубата. Хъртън се опитваше да разбере от Горинг с какво се занимава и с каква цел пътува за Европа, но кварталеронът отклоняваше разговора и нищо не му каза. Нещо повече, той като че ли дори се раздражни от настойчивостта на Хъртън и се прибра в каютата си.

Чудя се защо ние двамата толкова се интересуваме от този човек! Допускам, че нашето любопитство е предизвикано и от натрапващата се външност на Горинг, и от неговото очевидно богатство. Хъртън смята, че Горинг в действителност е детектив, че преследва избягал в

Португалия престъпник и е избрал такъв начин за пътешествие, за да пристигне незабелязано на мястото и да завари неподготвен преследвания. Това предположение ми се струва малко вероятно. Обаче Хъртън се позовава на албума, който веднъж Горинг забравил на палубата. Хъртън го разгледал и открил много изрезки от вестници. Всички те били съобщения за убийства, извършени в Щатите по различно време през последните двадесет години. При това Хъртън отбеляза любопитна подробност: във всички съобщения ставало дума за убийства, чиито виновници така и не са открити. Според него убийствата били най-разнообразни и техни жертви били хора от различни обществени слоеве. Но всяко съобщение завършвало с една и съща фраза: убиецът все още не е арестуван, макар че полицията имала всички основания да се надява, че скоро ще бъде задържан.

Безспорно албумът подкрепя изводите на Хъртън, но възможно е това да е само някаква прищявка на Горинг или както аз отбелязах пред Хъртън, Горинг може би събира материали за книга, която да надмине дори труда на Куинси. Във всеки случай това не е наша работа.

27 и 28 октомври. Вятърът е все така попътен, движим се добре.

Странно, колко лесно човек напуска живота и се оказва, че е забравен. За Тибс почти никой не си спомня. Хейсън се премести в неговата каюта и всичко вървеше така, като че ли нищо не се е случило. Ако на страничната масичка не стоеше шевната машина на мисис Тибс, може би напълно щяхме да забравим, че това нещастно семейство е съществувало.

Днес на кораба отново имаше инцидент, макар че, за щастие, не беше много сериозен. Един от нашите бели матроси слезе в трюма да вземе резервното корабно въже и изведнъж капакът на люка паднал на главата му. Той успял да се спаси, отскачайки встрани, но все пак кракът му е наранен и сега въобще няма да може да работи до края на плаването. Според него всичко това се е случило поради проявена небрежност от страна на неговия спътник негър. Обаче негърът се оправдава със силното клатене на кораба. Каквато и да е била причината, сега екипажът на кораба, и без това непълен, стана още по-слаб.

Поредицата преследващи ни нещастия подейства потискащо и на Хъртън: той изгуби обичайното си добро настроение и жизнерадост.

Само Горинг запазва бодър дух. Той, както и преди, работи в каютата си над картата. Неговите познания за мореплаването ще послужат, ако не дай Боже, се случи нещо с Хейсън.

29 и 30 октомври. Продължаваме да се движим с попътен вятър. Всичко е спокойно и няма нищо за записване.

31 октомври. Неразположението и трагичните епизоди по време на пътешествието дотолкова разстроиха нервната ми система, че започнаха да ме вълнуват и най-незначителните произшествия. Трудно ми е да повярвам, че съм същият онзи човек, който в Антиетам под силен оръжеен огън направи превръзка на външната дихателна артерия на ранен — операция, която изисква изключителна точност. Сега нервнича като дете.

Вчера през нощта, около четири и половина, на нощната вахта, лежах в полузабрава, като се опитвах да заспя ободрителен сън. В каютата ми беше тъмно, но лунната светлина проникваше през илюминатора, като образуваше на вратата сребрист трепкащ кръг. Наблюдавах го аз в просъница и смътно съзнавах, че той постепенно гасне и се разлива точно така, както аз потъвам в забрава.

Внезапно сънливостта ме напусна. В самия център на кръга се появи неголям тъмен предмет. Спрял да дишам, останах неподвижен и продължих да наблюдавам. Постепенно предметът ставаше все по-голям и по-ясен и накрая различих ръка, внимателно промъкваща се в отвора на полузатворената врата — ръка, както с ужас забелязах, лишена от пръсти. Вратата тихо се отвори и след ръката се показа главата на Горинг. Лунната светлина падаше точно върху нея и я обгръщаше с призрачен, неясен ореол, на чийто фон рязко се очертаваха чертите на лицето му. Стори ми се, че никога не съм виждал толкова дяволско, свирепо изражение. Неговите широко разтворени очи святкаха и той така се беше озъбил, че се показаха белите му кучешки зъби, а правите му черни коси бяха настръхнали над ниското му чело като качулка на кобра.

Това внезапно безшумно вмъкване така ме потресе, че разтреперан, скочих на кревата и протегнах ръката си за револвера. В същото време Горинг съвсем учтиво се извини за неочакваната си поява и ми стана много неудобно заради острата ми реакция. Мъчела го болка в зъба и дошъл да помоли за тинктура от опиум, тъй като знае, че имам аптечка. Що се отнася до свирепия израз на лицето му, той

въобще не е красавец, а при разстроени нерви в призрачната светлина на луната толкова е лесно да си въобразиш всякакви ужаси.

Отброих на Горинг двадесет капки и той, след като горещо ми благодари, си тръгна. Чудно колко тежко ми подейства този незначителен инцидент. През целия ден се чувствах отвратително...

Тук пропускам в записките си цяла седмица. През това време не се случи нищо значително и страниците на моя дневник са запълнени с описание на всякакви дребни неща.

7 ноември. Цялата сутрин с Хъртън прекарахме на кърмата. Навлизаме в южните ширини, става все по-топло. По нашите изчисления вече сме изминали две трети от пътя. Как ще се радваме, ако видим зелените брегове на Тахо и завинаги напуснем този злощастен кораб!

Днес, за да развлека Хъртън и по-бързо да мине времето, му разказах някои неща за миналото си. Между другото му съобщих и как черният камък стана моя собственост и като порових в страничния джоб на старата си ловна куртка, го измъкнах и го показах на събеседника си. Ние се наведохме над камъка и в момента, в който разглеждахме странните браздички по неговата повърхност, някой ни закри слънцето. Беше Горинг. Беше застанал зад нас и през главите ни внимателно гледаше камъка. Не зная защо, но изглеждаше много развълнуван, макар и да се стараеше да не се издава. Един или два пъти посочи моя сувенир с единствения си пръст, преди да се овладее и да може да попита що за предмет е това и как е попаднал в мене. Въпросът беше зададен с такъв груб тон, че сигурно бих се обидил, ако не знаех колко е ексцентричен този субект. Повторих му всичко, което бях разказал на Хъртън. Горинг слушаше с напрегнато внимание, а после ме попита дали зная какво представлява този камък. Отговорих отрицателно и добавих, че зная само за неговия метеоритен произход. Горинг ме попита дали съм опитвал да проверя какво въздействие оказва камъкът върху негрите. Отговорих, че не съм.

— Да отидем да разберем какво ще каже за него нашият черен приятел — поиска Горинг.

Той взе камъка, приближи се до матроса и двамата започнаха да го разглеждат. Аз видях как морякът жестикулираше и възбудено кимаше с глава, като че ли доказваше нещо, и как на лицето му се

появи израз на голямо учудване, смесено с благоговение. Скоро Горинг се върна при нас с камъка в ръка.

— Негърът каза — заяви той, — че това е ненужна вещ и единственото, което заслужава, е да бъде хвърлена зад борда.

С тези думи Горинг махна с ръка и разбира се, би изхвърлил моя сувенир, ако морякът негър, който стоеше зад него, не беше изтичал и не го хвана за ръката. Като се убеди, че няма да успее да изпълни своето намерение, Горинг хвърли камъка на палубата и крайно недоволен тръгна надолу, за да не слуша моите сърдити упреци. Морякът вдигна сувенира и с нисък поклон и със знаци на дълбоко уважение ми го даде.

Трудно ми е да намеря обяснение на този епизод. Напълно стигам до извода, че Горинг е своего рода маниак. Но когато си спомня за въздействието, което камъкът предизвика върху матроса, за уважението, с което се ползваше Марта на плантацията, и учудването на Горинг, когато видя камъка, на мене ми остава да направя само един извод, че действително разполагам с някакъв могъщ талисман, пред който негрите се прекланят.

Повече няма да го давам в ръцете на Горинг.

8 и 9 ноември. Времето е прекрасно. През цялото ни плаване имаше само една незначителна буря, вятърът постоянно беше попътен. През тези два дни се движехме по-бързо откогато и да било.

Обичам да наблюдавам как носът на кораба разрязва вълните и нагоре излитат фонтани от пръски! Пронизвайки ги, слънчевите лъчи образуват безбройни малки дъги — „задрайки“, както казват моряците. Днес няколко часа се любувах на това великолепно зрелище, като стоях на бака сред капките вода, блестящи с всичките цветове на дъгата.

По всичко личеше, че кормчията е разказал на останалите негри за моя чудесен талисман, защото те проявяват към мене голяма почит.

Вчера вечерта Хейсън насочи вниманието ми към едно любопитно явление, очевидно оптическа измама. Високо в небето, на север от нас, се появи някакъв триъгълен предмет. Хейсън обясни, че точно така изглежда връхът на остров Тенериф, ако го гледаш от голямо разстояние. В действителност в този момент островът се намираще най-малко на петстотин мили на юг от нас. Възможно е това да е облак или един от онези странни миражи, за които всички ние бяхме чели.

Времето се задържа много топло. Хейсън казва, че не е и подозирал, че в тези ширини е толкова горещо.

Вечерта играх шах с Хъртън.

10 ноември. Става все по-горещо и по-горещо. Днес от земята долетяха някакви птици и се настаниха на корабните въжета, а в същото време ние все още сме достатъчно далече от материка.

Толкова е горещо, че не ни се занимава с нищо. Безделничим на палубата и пушим.

Днес Горинг дойде при мене и отново ми зададе няколко въпроса за камъка. Отговорих му доста кратко, още повече че не му бях простил напълно дързостта, с която, се опитваше да ме лиши от сувенира.

11 и 12 ноември. Както и преди добре се движим. Дори не съм предполагал, че близо до Португалия може да е толкова горещо. На сушата, естествено, е по-прохладно. И моряците, и самият Хейсън са учудени.

13 ноември. Случи се толкова необикновено събитие, че почти е невъзможно да бъде обяснено. Или Хейсън е допуснал потресаваща грешка, или на нашите уреди е въздействувало някакво магнитно влияние. Преди разсъмване дежурният извика от бака, че отпред се чува шум на прибор, а на Хейсън му се стори, че вижда очертания на бряг. Корабът направи завой и макар и да не се виждаха никакви огънове, никой не се съмняваше, че ние сме стигнали португалското крайбрежие по-рано, отколкото предполагаме. Колко бяхме изумени сутринта, когато видяхме картината, открила се пред нас! От двете страни, докдето виждаха очите ни, се простираше линията на приборя. Една след друга се търкаляха огромни зелени вълни и се разбиваха на брега, оставяйки след себе си много пяна. И какво се оказа зад линията на приборя? Не покритите с растителност брегове и не високите крайбрежни склонове на Португалия, а огромна пясъчна пустиня. Тя се простираше пред нас без начало и край, като се сливаше на хоризонта с небето.

Накъдето и да погледнеш — навсякъде се ширеше жълт пясък. Тук-там се виждаха хълмове с фантастична форма, с височина няколко фута, но погледът по-често се плъзгаше по откритото пространство, плоско като билиардна маса.

Когато излязохме на палубата, ние с Хъртън се спогледахме и той започна да се смее. Хейсън е много огорчен от случилото се и заяви, че някой е развалил уредите. Нямаше съмнение, че пред нас е Африка и преди няколко дни в северната част на хоризонта ние действително сме видели върха на остров Тенериф. Когато при нас долетяха птици от земята, нашият кораб явно е минавал покрай някакви острови от групата на Канарските. Ако се движим по същия курс, би трябвало сега да се намираме на север от нос Кабо Бланко, около неизследваната част на африканския материк в края на огромната Сахара. Единственото, което можем да направим, е да поправим уредите и да плаваме нататък към целта на нашето пътуване.

8 и 30 вечерта. Целия ден останахме на дрейф. Брегът сега се намира на половин миля от нас. Хейсън огледа уредите, но така и не разбра какво е предизвикало необикновената грешка в показанията им.

Моят дневник завършва до тук и останалата част от своя разказ пиша по памет. Едва ли ще сгреша в изложението на фактите: твърде добре са се запечатали в съзнанието ми. Същата тази нощ ни връхлетя така дълго подготвяната буря и разбрах какво означаваха всичките произшествия, за които писах като за напълно случайни неща. Какъв сляп идиот съм бил, че не разбрах това по-рано!

Ще разкажа колкото се може по-точно какво се случи.

Около единадесет и половина през нощта се прибрах в каютата си и вече се готвех да си лягам, когато чух чукане на вратата. Отворих и видях малкия черен слуга на Горинг, който ми съобщи, че неговият господар искал да ми каже нещо и ме чакал на палубата. Малко учуден от такава молба в толкова късен час, все пак без колебание се качих горе. Едва успях да стъпя на палубата и върху мене се нахвърлиха отзад, повалиха ме по гръб и ми запушиха устата с носна кърпа. Съпротивлявах се с всички сили, но бързо ме завързаха здраво и опряха нож до гърлото ми. Не можех нито да извикам, нито да помръдна.

Нощта беше толкова тъмна, че все още не можех да различа кой ме нападна. Но постепенно очите ми привикнаха с тъмнината, а зад облака се показа луната и видях, че ме пазят двама матроси негри, негърът готвач и моят спътник по плаването — Горинг. На палубата в краката ми лежеше още един човек, но върху него падаше сянка и не можах да го позная. Всичко се случи много бързо. Не беше изминала и

минута от момента, в който стъпих на стълбата на кораба, а вече бях в съвършено безпомощно положение със запушена уста. Това стана толкова неочаквано, че трудно можех да повярвам в реалността на това, което ставаше и да си обясня какво се случи. Чувах как възбудено си шепнат бандитите, разменяйки си кратки фрази, и инстинктивно се сетих, че става дума за моя живот. Горинг говореше властно и сърдито, а останалите, както ми се струваше, настойчиво възразяваха на неговите заповеди. След това всички се преместиха от другата страна на палубата, откъдето можех да чувам само шепот, тъй като светлинният люк на каюткомпанията скриваше бандитите.

През цялото това време до мене достигаха гласовете на дежурните моряци, бърборещи и смеещи се на другия край на кораба. Те стояха вкупом, неподозиращи нищо за мрачните събития, които се извършваха на някакви си тридесет ярда от тях.

О, ако можех поне с една дума да ги предупредя, макар и с цената на собствения си живот! Но това беше невъзможно. От време на време светлината на луната се прокрадваше през разпръснатите по небето облаци и тогава виждах сребристото проблясване на морето, а след него — огромна тайнствена пустиня с причудливи пясъчни хълмове.

Като погледнах надолу, забелязах, че на палубата лежи неподвижно човек. Тъкмо в този момент трепетният лъч на луната освети обърнато нагоре лице. Мили Боже! Дори сега, след дванадесет и повече години, когато пиша тези редове, ръката ми трепери.

Въпреки изкривените черти на лицето и изпъкналите очи веднага познах Хъртън — младия, жизнерадостен чиновник, моя добър приятел. Не беше нужно опитното око на лекар, за да се разбере, че той е мъртъв. Завързаната около врата му носна кърпа и запушената уста показваха, че злодеите са се справили с него без никакъв шум. И в този момент, когато гледах трупа на бедния Хъртън, в главата ми като мълния блесна предположение. Много неща още ми се струваха необясними и загадъчни, но истината вече проблесна в ума ми.

На отсрещната страна на светлинния люк на каюткомпанията някой драсна кибритена клечка и видях високата фигура на Горинг. Квартеронът стоеше на борда и държеше в ръцете си нещо като скрит фенер. За момент той го отпусна зад борда и за мое най-голямо учудване на брега, сред пясъчните хълмове, веднага блесна ответна

светлина. Тя се появи и изчезна така бързо, че не бих я забелязал, ако не следях погледа на Горинг. Той отново отпусна фенера и на брега отново в отговор просветна огънче. Слизайки от борда, Горинг се подхлъзна и моето сърце радостно трепна: надявах се, че дежурните ще чуят шума. Но това не стана. Нощта беше тиха, корабът не се движеше — всичко това приспиваше бдителността им. Хейсън, който след смъртта на Тибс отговаряше за двете вахти, се прибра да поспи за няколко часа в каютата си, а сменилият го боцман стоеше с двама моряци до фокмачтата. В моите крака лежеше убит, а аз самият бях така завързан, че вървите се връзваха в тялото ми, безпомощен очаквах следващия акт на драмата, лишен от възможността да извикам.

Четиримата главорези стояха сега от другата страна на палубата. Готвачът беше въоръжен с голям кухненски нож, Горинг стискаше в ръка револвер, а останалите държаха обикновени ножове. Те се бяха навели през борда и не сваляха очи от брега, като че ли наблюдаваха нещо. Но ето единият от тях дръпна другия за ръката и му посочи някакъв предмет. Погледнах в същата посока и забелязах, че от брега към кораба се движеше голямо тъмно петно. Скоро то излезе от мрака и видях голяма лодка, препълнена с хора. Движеха я около двадесетина весла.

Дежурните забелязаха лодката, когато тя вече се беше приближила до кърмата, и с викове се хвърлиха на юта. Но беше късно. Тълпа грамадни негри се катереха по шканците и по команда на Горинг като мощен поток се разпръснаха по палубата. Всичко свърши за един миг. Нападателяте повалиха и вързаха невъоръжените дежурни, след това смъкнаха от койките и завързаха и спящите матроси. Хейсън се опита да защитава тесния коридор, който водеше до неговата каюта, чувах шума от борбата и неговите викове за помощ. Но никой не можеше да му помогне и скоро го домъкнаха на юта. По лицето на Хейсън струеше кръв от дълбоко порязване на челото, а устата му, както и на останалите, беше запушена.

Негрите се заеха да обсъждат нашата съдба. Сетих се, че матросите негри разказват за мене, тъй като от време на време кимаха насам и думите им предизвикваха шепот на удивление и недоверие. Един от тях се доближи до мене, мушна ръка в джоба на самото ми, измъкна черния камък и го вдигна над главата си. След това предаде талисмана на човека, който явно беше вожд. Последният внимателно,

доколкото позволяваше оскъдната светлина, го разгледа, промърмори няколко думи и го предаде на най-близкия войн. Той на свой ред разгледа камъка и го даде на съседа си — и така дотогава, докато талисманът обиколи целия кръг. Вождът каза на Горинг няколко думи на своя език, след което кварталонът се обърна към мене на английски.

Тази сцена и сега е пред очите ми. Виждам високите мачти на кораба, облени от лунна светлина, като че ли посребрени реи и въжета, неподвижната група черни воители, опиращи се на копия, мъртвия човек в краката ми, редицата бели пленници, а пред себе си отвратителния мулат с елегантен костюм и снежнобяла риза в странен контраст със съмишлениците си.

— Можете да потвърдите, че бях против вашето помилване — каза той с мекия си глас. — Ако зависеше от мене, вие щяхте да умрете така, както скоро ще умрат вашите спътници. Не изпитвам лична вражда нито към вас, нито към тях, но посветих живота си на избиването на бялата раса и вие сте първият, който е бил в ръцете ми и е останал жив. За своето спасение можете да сте благодарен на този ваш сувенир. Ако това е същият камък, който тези клетници боготворят, вие ще бъдете щастлив. След като слезем на брега и се изясни, че те грешат, а формата и материалът на камъка са просто съвпадение, тогава няма кой да ви спаси. Засега ние нищо няма да ви сторим. Ако желаете да вземете нещо от вещите си, можете да слезете за тях.

Той млъкна и по негов знак двама негри ми развързаха ръцете, но не отпушиха устата ми. След това ме заведоха в каютата, където напъхах по джобовете някои ценни неща, а така също компаса и своя пътен дневник. После ме спуснаха през борда в малка лодка, която стоеше до друга по-голяма лодка. Конвоите тръгнаха след мене и отдалечавайки се от кораба, започнаха да гребат към брега.

Вече бяхме на около сто ярда от кораба, когато кормчията вдигна ръка. Гребците замряха и се послушаха. В ноцната тишина чух приглушени стонове, а след това плясък във водата. Това е всичко, което зная за съдбата на моите злощастни приятели от пътешествието. Веднага след това зад нас се появи голяма лодка. Изоставеният кораб бавно се клатушкаше на вълните. Диваците нищо не взеха от кораба. Те изпълниха дяволската операция с такова смирение и тържественост, като че ли това беше някаква религиозна церемония.

Когато преминахме чертата на прибоя и достигнахме брега, на изток вече се показваха първите бледи зари на разсъмването.

Шестима негри останаха при лодките, а всички останали се отправиха към пясъчните хълмове. Те ме водеха със себе си и се отнасяха с мене внимателно, дори почитателно.

Трудно се вървеше. На всяка крачка краката потъваха до глезени в рохкавия, движещ се пясък. Аз бях полумъртъв от умора, когато наближихме туземско село или по-точно град — толкова голямо се оказа това селище. Жилищата бяха някакви конически съоръжения като кошери от пресовани морски водорасли, съединени с примитивен варов разтвор. Разбира се, това беше обяснимо, защото по крайбрежието на стотици мили наоколо не можеше да се намери нито треска, нито камък.

В града ни посрещна огромна тълпа мъже и жени. Те удряха гонг, виеха и крещяха. Когато ме видяха, шумът стана още по-силен. По мой адрес се посипаха заплахи, но няколкото думи, подхвърлени от конвоите, веднага усмириха сбирщината. Войнствените викове и вопли се смениха с шепот на изумление и цялата огромна, гъста тълпа, обкръжила като в пръстен мене и моите конвои, тръгна по широката централна улица на града.

Моят разказ и без това може да се стори странен и неправдоподобен особено на хора, които не ме познават. Но фактът, за който сега ще разкажа, предизвика съмнение дори у моя шурей, който ме оскърби със своето недоверие. Мога само с най-обикновени думи да опиша онова, което се случи, и да изразя увереност, че случаят и времето ще докажат моята правота.

В центъра на главната улица имаше голямо здание, построено по същия примитивен начин, както и всички останали, само че много по-високо от другите. То имаше ограда от прекрасно полирано дърво, а за рамки на вратите му служеха два великолепни слонски бивни, забити в земята и съединяващи се горе. На вратата беше спусната драпирана тъкан местно производство, богато бродирана със злато.

Нашето шествие се насочи към това внушително здание. Тълпата се спря пред вратата на оградата и хората коленичиха. Старците и вождовете на племето ме въведоха вътре. Горинг не само ни съпровождаше, но всъщност ръководеше цялата церемония.

Щом се приближихме до завесата, закриваща входа за храма (съдейки по всичко това беше именно храм), ми снеха шапката и обувките и едва тогава ме въведоха в помещението. Най-отпред вървеше почтен стар негър, в чиито ръце беше взетият от мене камък. Лъчите на тропическото слънце, проникващи през дългите отвори в покрива на зданието, леко осветяваха храма, като образуваха на глинения под широки златни ивици, смесващи се с ивиците тъмнина.

Вътре храмът беше дори по-обширен, отколкото изглеждаше отвън. На стените висяха рогозки, раковини и други украшения, но като цяло огромното помещение изглеждаше празно, ако не се смята единственият предмет в центъра на храма. Това беше гигантска фигура на негър — едва не го взех за жив човек с исполински ръст — крал или върховен жрец. Като се доближих, забелязах отблясъка на светлината върху фигурата и се убедих, че пред мене е статуя от блестящ черен камък, изваяна с необикновено майсторство.

Доведоха ме до идола, защото това едва ли би могло да бъде нещо друго, и като се вгледах внимателно, открих, че ухото на статуята беше отчупено. Белокосият негър, който държеше моя сувенир, стъпи на малък стол, протегна ръка и доближи черния камък на Марта до главата на статуята. Нямаше никакво съмнение, че камъкът някога е бил едно цяло с главата на идола. Парчето така добре прилепна към мястото, от което беше отчупено, че когато старецът отстрани ръката си, ухото се задържа още няколко секунди, преди да падне в разтворената му длан. Като видяха това присъстващите, с възгласи на благоговееен възторг се хвърлиха на пода, а сред тълпата отвън, узнала за резултатите, избухнаха диви викове и приветствени крясъци.

В един миг от пленник се превърнах в полубог. Отново, този път триумфално, ме преведоха през града. Хората се тълпяха напред, за да докоснат моите дрехи и да съберат праха, по който стъпваха краката ми. Отведоха ме в една от най-големите колиби и ме нагостиха с всевъзможни местни деликатеси.

Но както и преди не се чувствах свободен, защото пред входа на моята колиба беше поставена стража — въоръжени с копия воители. Цял ден кроях планове за бягство, но нито един от тях не ми се виждаше осъществим. От едната страна беше огромна безлюдна пустиня, стигаща до Тамбукту, от другата — море, в което никога не се появяваха кораби. Колкото повече мислех над този проблем, толкова

по-силно се отчайвах. А дори и не подозирах колко близо е било моето освобождение.

Настъпи нощта и виковете на негрите постепенно затихнаха. Лежах на разстланите за мене кожи и все още мислех за съдбата си, когато в колибата безшумно влезе Горинг. В първия момент помислих, че е дошъл, за да се справи с мене — последния жив човек от кораба, и като скочих на крака, се приготвих скъпо да браня живота си. Но Горинг само се усмихна и със знак ми предложи да легна на предишното си място, а сам седна на другия край на леглото ми.

— Какво мислите за мене? — с такъв странен въпрос той започна нашия разговор.

— Какво мисля за вас? — почти изкрещях аз. — Мисля, че вие сте най-гнусният, най-чудовищният негодник, който някога е осквернил земята. Ако не бяха тука вашите черни дяволи, бих ви удушил със собствените си ръце.

— Не говорете толкова високо — забеляза Горинг без всякакво раздражение. — Не искам да ни попречат на приятелския разговор. Значи, бихте ме удушили? — попита той с иронична усмивка. — Както се вижда, на злото аз отвърщам с добро, тъй като съм дошъл да ви помогна да избягате.

— Вие?! — с недоверие възкликнах аз.

— Да, аз — потвърди той. — О, не ви правя никаква услуга. Действам напълно последователно. Мисля, че с вас мога да говоря съвсем откровенно. Работата е там, че искам да стана крал на това племе. Разбира се, не е голяма чест, но нали помните думите на Цезар: по-добре първи в галско селце, отколкото последен в Рим. Вашият жалък камък не само спаси живота ви, но и замая главите на негрите. Те смятат, че сте се спуснали от небето. Докато сте тука, няма да мога да властвам над тях. Ще ви помогна да избягате, щом не съм в състояние да ви убия.

Горинг говореше спокойно с естествен тон, като че ли жаждата да убиеш човек беше най-естествено желание.

— На вас навярно ужасно ви се иска да ме разпитате — продължи след пауза той — и само гордостта ви кара да мълчите. Между впрочем това не е важно. Ще ви съобщя някои факти, за които на белите хора ще им бъде полезно да узнаят, когато се върнете при тях, ако имате това щастие. Например за вашия проклет камък. Тези

негри, ако се вярва на легендата, някога са били мохамедани. Още когато Мохамед е бил жив, между последователите му настъпил разкол. По-малката част от мохамеданите, тази, която се отделила, напуснала Арабия и пресякла цяла Африка. Те взели със себе си в изгнанието свещената реликва на своята предишна религия — голямо парче черен камък от Мека. Този камък, както вие навярно знаете, е бил метеорит и при падането се счупил наполовина. Едното парче все още се намира в Мека. Другото, по-голямото, било отнесено в Берберия, където изкусен майстор му придал формата, която виждате днес. Тези хора са потомци на мюсюлманите, откъснали се от Мохамед. Те благополучно пренесли своята реликва през всичките си странствания и накрая се заселили на това място, където пустинята ги защитава от враговете им.

— А ухото? — не се съдържах аз.

— Това е продължение на същата история. Преди неколкостотин години част от племето отново се отделило и отишло на юг. Един от негрите, който искал щастието да ги съпътства, проникнал през нощта в храма и отчупил ухото на статуята. Оттогава сред негрите съществува легенда, че в един прекрасен ден то ще се върне при тях. Човекът, откраднал ухото, явно бил хванат от някакъв търговец на роби и камъкът попаднал в Америка, впоследствие се оказал във вашите ръце и на вас се падна честта да изпълните предсказанието.

Горинг подпря глава на ръцете си и няколко минути мълча в очакване дали няма да кажа нещо. Когато отново заговори, лицето му странно се промени. До този момент той говореше почти с лекомислен тон. Сега лицето му изразяваше твърдост и решителност, а в гласа му звучаха жестоки, почти злобни нотки.

— Аз искам — каза той — да предадете моето послание на цялата бяла раса — на могъщата раса — владетелка, която аз ненавиждам и презирам. Предайте на белите, че двадесет години се опивах от кръвта им, унищожавах ги дотогава, докато не се преситих на убийства. Вършех работата си незабелязано, без да предизвиквам никакви подозрения, лесно приспивах бдителността на вашата полиция. Но не, отмъщението не носи удовлетворение, ако врагът ти не узнае кой го е поразил. Затова вие ще бъдете мой посланик. Погледнете! — той вдигна своята осакатена ръка. — Това направи ножът на белия човек. Моят баща беше бял, а майка ми — робиня.

След смъртта на баща ми мама отново беше продадена и аз, тогава още дете, с очите си видях, как я биха до смърт с камшици, за да я отучат от държанието и навиците, на които я беше научил покойният ѝ стопанин. Моята млада жена също... о, моята жена! — И той потрепери. — Но нищо. Дадох клетва и я удържах. От Мека до Флорида и от Бостън до Сан Франциско вие можете да проследите моя път. Той е белязан от случаи на внезапна смърт, които довеждаха полицията до задънена улица. Аз воювах с цялата бяла раса така, както белите в продължение на столетия воюват с черната раса. Накрая, както вече казах, ми омръзна да проливам кръв. Но лицето на всеки бял човек, както и преди предизвикваше в мене отвращение и аз реших да намеря смели и свободни негри, да свържа живота си с тях, да развия заложения в тях талант и да създам ядро на велика черна цивилизация. Тази мисъл ме завладя изцяло; две години пътешествах по целия свят в търсене на необходимото ми племе и вече се бях отчаял да го намеря. Не мога да разчитам духовно да се възродят търгуващите с роби суданци, загубилите човешкото си достойнство ашанти и американизираните негри от Либерия.

Веднъж, връщайки се от своите неуспешни търсения, се натъкнах на това великолепно племе, обитатели на пустинята, и реших да свържа съдбата си с него. Но преди да направя това, подчинявайки се на инстинкта за отмъщение, заминах за последен път за Съединените щати и се върнах оттам на „Света дева“.

Що се отнася до нашето плаване, вие очевидно сте се досетили, че аз развалих компасите и хронометрите. С помощта на моите напълно изправни уреди аз сам определях курса на кораба, а моите черни приятели на щурвала се подчиняваха само на мене.

Аз блъснах жената на Тибс зад борда. Какво?! Вие сте учуден и потръпвате? Време беше сам да се сетите за това.

Опитах се да ви застрелям през преградката, но за съжаление вас ви нямаше. По-късно отново направих такъв опит, но вие се събудихте. Аз застрелях Тибс и според мене създадох не лоша илюзия за самоубийство. А след като наближихме крайбрежието, всичко останало не беше никак трудно. Исках да умъртва всички, които бяха на кораба, но вашият камък наруши плановете ми. По мое настояване корабът не беше ограбен. Никой не може да каже, че сме пирати. Не,

ние действахме заради принципа, а не заради някакви низки подбуди.

Аз изумено слушах изповедта на този човек, който изреждаше своите престъпления с такъв тих и спокоен глас, като че ли ставаше дума за най-обикновени неща. И сега още го виждам как седи в края на моето легло, подобно на видение от отвратителен кошмар, а примитивната лампа с мъждукаща светлина осветява мъртвешки бледото му лице.

— Е, а сега — продължи Горинг — на вас нищо не ви струва да избягате. Моите наивни, осиновени деца ще кажат, че отново сте се възнесли на небето, откъдето сте се спуснали преди. Вятърът духа откъм сушата. Пригответе ви лодка с необходимия запас от храна и вода. Можете да не се съмнявате, че съм се погрижил за всичко, защото много искам да се отърва от вас. Станете и вървете след мене.

И той ме изведе от колибата. Часовите или ги бяха отстранили, или Горинг преди това се беше уговорил с тях. Ние безпрепятствено минахме през града и пясъчната равнина. Отново чух рева на морето и видях дългата бяла линия на прибоя. На брега двама души опъваха въжетата на малка лодка. Това бяха моряците, които участваха в нашето плаване.

— Преведете го невредим през линията на прибоя — заповяда Горинг.

Матросите скочиха в лодката, вмъкнаха и мене след себе си и я отблъснаха от брега. Като поставихме грота и кливера, ние се отделихме и благополучно минахме през пенестите вълни. След това моите съпровождачи, без да кажат нито дума на прощаване, скочиха зад борда. Попътният вятър ме понесе в ноцната тъмнина, но все пак успях да различа главите им — две черни точки, които плуваха към брега.

Като се огледах, за последен път видях Горинг. Той стоеше на върха на пясъчната дюна. Зад него се издигаше луната и на нейния фон отчетливо се различаваше слабата, ъгловата фигура. Горинг яростно махаше с ръце. Възможно е да ми изпращаше прощален поздрав, но в тази минута бях сигурен, че неговите жестове са враждебни. По-скоро, както често след това си мислех, в него отново с нова сила е пламнал кръвожадният инстинкт, когато е осъзнал, че вече съм извън неговата

власт. Както и да е било, именно такъв за последен път видях Септимиус Горинг, когото, надявам се, повече няма да видя.

Няма да описвам подробно своето самотно плаване. Стремях се да стигна до Канарските острови, но на петия ден ме прибра екипажът на парахода „Монровия“, принадлежащ на англо-африканска параходна компания. Като се ползвам от случая, искам да изразя своята дълбока благодарност на капитан Сторнувей и на неговите офицери. Те се отнасяха към мене постоянно с доброта от момента, в който се озовах на парахода им, до слизането ми в Ливърпул, където се качих на кораб на компанията „Гуйон“, заминаващ за Ню Йорк.

И ето отново съм сред своето семейство. Но почти нищо не разказвах за това, което ми се наложи да изживея. Беше ми тежко да говоря, а освен това, когато се опитвах нещо да разкажа, не ми вярваха. Сега предавам всички факти на разположение на читателите, без да пропускам най-малките подробности, и ми е все едно дали ще ми повярват, или не. Взех перото, защото белите ми дробове с всеки изминал ден отслабват и чувствам, че нямам право да мълча.

В моето съобщение няма и сянка от измислица. Вземете картата на Африка. По-горе от нос Кабо Blanco, там, където от западната точка на континента бреговата линия се издига на север, както и преди Септимиус Горинг управлява своите чернокожи поданици, ако не го е сполетяло възмездието. И недалече от брега, на морското дъно, почиват Хъртън, Хейсън и другите нещастници от бригантината „Света дева“, а над тях вечно се търкалят дългите и зеленикави вълни, заливайки горещия жълт пясък с рев и грохот.

---

[1] Такелаж — корабните въжета. — Б.р. ↑

[2] Лодбалки — извити стрели, за които са закачени спасителните лодки. — Б.р. ↑

[3] Бак — предна част на горна палуба. — Б.р. ↑

КВАДРАТНОТО САНДЪЧЕ

— Всички ли са на борда? — попита капитанът.

— Тъй вярно, сър — отговори помощникът.

— Пригответе се за отплаване!

Беше сряда, девет часът сутринта, параходът „Спартанец“ стоеше на котва в Бостънското пристанище. Целият товар вече беше в трюмовете, пътниците заеха местата си — всичко беше готово за тръгване.

Предупредителният сигнал прозвуча два пъти, камбаната удари за последен път. Корабът тръгваше за Англия и съскането на изпусканата пара показваше, че е готов да поеме своя път от три хиляди мили. Той стоеше, изпънал дебелия въжет, като завързана за ремък хрътка.

Нервен човек съм и това ми е нещастие. Заседналият живот на литератор е засилил в мене вредната любов към самотата, която още от детството беше една от отличителните черти на характера ми. Както стоях на горната палуба на трансатлантическия параход, горчиво проклинах необходимостта, която ме принуждаваше да се връщам в страната на моите прадеди. Виковете на моряците, скърцането на корабните въжета, прощалните възгласи на пътниците и напътствията на изпращачите — цялата тази разногласна врява действаше крайно неблагоприятно върху нервите ми. Освен това изпитвах странна тъга. Преследваше ме смътно предчувствие за приближаващо нещастие. Духаше лек бриз, морето беше съвсем спокойно. Изглежда, нямаше нищо, което би нарушило душевното равновесие на убедения противник на морските пътешествия, какъвто съм аз, и въпреки всичко имах чувството, че стоя пред лицето на някаква страшна, макар и неизвестна опасност.

Забелязал съм, че хора със същата като моята изострена чувствителност често изпитват подобни предчувствия и че те нерядко се сбъдват. Съществува теория, която обяснява възникването на такива предчувствия — като ясновидство, тайнствено проникване в бъдещето.

Помня как известният немски спиритист Раумер веднъж отбеляза, че през цялата си дългогодишна практика нито един път не е срещнал по-възприемчива натура към всичко свръхестествено от моята. Както и да е, но се чувствах много нещастен, когато се промъквах сред шумната тълпа, изпълнила белите палуби на „Спартанец“. Ако знаех какво ме очаква в близките дванадесет часа, непременно щях да скоча в последния момент на брега и да избягам от проклетия кораб.

— Време е! — извика капитанът и като щракна капачето на своя хронометър, го сложи в джоба си.

— Време е! — повтори помощникът.

Свирката жално даде последен сигнал. Приятелите и роднините на заминаващите бързо напуснаха кораба. Вече беше освободено едно от въжетата, моряците прибираха мостчето, когато изведнъж от капитанския мостик се чу вик и аз видях, че на пристанището изтичаха двама души. Те жестикулираха отчаяно и беше ясно, че искат да спрат парахода.

— По-живо! По-живо! — завикаха от тълпата.

— Бавен ход! — заповяда капитанът. — Поддържайте същата скорост! Пуснете мостчето!

Двамата скочиха на борда точно в момента, когато освободиха и второто въже и рязкото дръпване на машината откъсна носа на парахода от пристана. От палубата и брега полетяха последните прощални думи, размахваха се носни кърпи и огромният кораб, като пенеше водата, се отдалечи от пристанището и величествено заплава по спокойния малък залив.

Така започна нашето двуседмично плаване. Пътниците започнаха да се разпръсват, да търсят каютите и багажа си, а шумът от отваряне на бутилки в салона показваше, че някои от разстроените пътешественици се опитваха изкуствено да заглушат болката от раздялата. Бегло огледах палубата, за да добия представа за спътниците си. Това бяха най-обикновени пътници, каквито най-често се срещат на параходите. Не видях нито една забележителна физиономия. Казвам това като познавач, защото лицата са моята специалност. Когато видя оригинално лице, мислено се захващам с него, както ботаник с цвете, и го отнасям със себе си, за да мога в свободното си време, без да бързам, да анализирам получените впечатления, да ги квалифицирам и да ги наместя под съответния

етикет в моя малък антропологически музей. Този път нямаше нито едно лице, достойно за внимание: около двадесет млади американци, тръгнаха за Европа, няколко почтени възрастни съпругески двойки, които бяха в рязък контраст с младежта, двама-трима свещеници, бизнесмени, млади дами, търговски агенти, английски аристократи — пьстър състав, характерен за океански параход.

Обърнах се на другата страна и започнах да се вирам в отдалечаващите се брегове на Америка. Обхванаха ме спомени и почувствувах прилив на нежност към осиновилата ме страна. На единия край на палубата стоеше купчина от куфари и друг багаж, който още не бяха успели да спуснат в трюма. С присъщата ми жажда за самота обиколих купчината, седнах на навитите корабни въжета на самия борт и потънах в меланхолични размисли.

От тази замисленост ме извади нечий шепот.

— Ето скришно местенце — каза глас зад мене. — Седни и спокойно ще поговорим.

Като погледнах в пролуката между огромните сандъци, видях, че от другата страна на купчината багаж се бяха спрели същите онези, които се качиха на парахода в последната минута. Не ме забелязаха, тъй като седях в сянката на сандъците. Този, който говореше, беше висок, много слаб човек с черна брада и безцветно лице, поразиха ме нервните му движения и възбуден вид. Неговият приятел, нисичко, пълно човече, изглеждаше делови и решителен; от устата му стърчеше цигара, а на ръката му висеше леко, широко палто. Те и двамата се озъртаха неспокойно, като че ли искаха да се убедят, че наблизо няма жив човек.

— Мястото е напълно подходящо — обади се нисичкият.

Седнаха на някакъв вързоп с гръб към мене и неволно се оказах в неприятната роля на човек, подслушващ чужд разговор.

— Е, Мюлер — заговори високият, — ние все пак промъкнахме това на парахода.

— Да — съгласи се този, когото назоваха Мюлер. — Всичко мина благополучно.

— Работата за малко да пропадне.

— Не говорй, едва не се провалихме, Флениген.

— Голяма беля щеше да стане, ако бяхме закъснели за парахода.

— И още как! Всичките ни планове щяха да се провалят.

— Всичко би отишло по дяволите — потвърди дребното човече и няколко пъти яростно всмукна тютюневия дим на цигарата.

— Той е у мене — отново заговори Мюлер.

— Дай да го погледна.

— А ако все пак някой ни следи?

— Не, почти всички слязоха долу.

— Трябва да бъдем нащрек, толкова много сме заложили на тази карта — отбеляза Мюлер, разгъвайки палтото, което висеше на ръката му. Той измъкна някакъв черен предмет и го пусна на палубата. Като видях този предмет, скочих на крака с възклицание на ужас. За щастие, събеседниците така бяха погълнати от своето занимание, че не ме забелязаха. Трябваше им само да обърнат глави и биха зърнали в пролуката между куфарите моето бледо лице.

Още в началото на този разговор ме обхвана тежко предчувствие. То напълно се потвърди, когато различих черния предмет. Това беше квадратно сандъче с обем един кубически фут^[1], направено от тъмно дърво и обковано с мед. То приличаше на калъф за пистолет, само че беше по-високо. Но моето внимание беше привлечено от някакво необичайно приспособление на сандъчето. То приличаше на пистолет; това беше нещо като спусък с прикрепена към него връв. До спусъка на капака се виждаше малък квадратен отвор.

Високият човек — Флениген, както го назова събеседникът му — долепи око до отвора и няколко минути с много загрижен вид внимателно оглеждаше нещо в сандъчето.

— Според мен всичко е наред — каза той накрая.

— Аз внимавах да не го тръскам много — отговори приятелят му.

— С такива деликатни неща трябва да се отнасяш деликатно... Изсипи онова, което трябва, Мюлер.

Дребното човече порови в джоба си и извади малко книжно пакетче. Развивайки го, изсипа на дланта си половин шепа белезникаво зърнесто вещество и го пусна в сандъчето през отвора на капака. Чу се някакво странно почукване и събеседниците доволни се заусмихваха.

— Нищо лошо не се е случило — каза Флениген.

— Всичко е наред — отвърна приятелят му.

— Шт! Някой идва. Свали сандъчето в каютата. Да не ни заподозрат. Да не вземе някой да започне да го върти в ръцете си и

случайно да натисне спусъка.

— Е да, който и да го натисне, ще се случи едно и също — заяви Мюлер.

— Само да понечи някой да натисне спусъка — ще бъде дяволски смаян! — каза със зловещ глас високият. — Как бих искал да видя физиономията му! Смятам, че този екземпляр е направен чудесно!

— По-добре не може и да бъде — съгласи се Мюлер. — На мене ми казаха, че ти сам си измислил всичко. Вярно ли е?

— Да, и пружината, и плъзгащия се затвор.

— Няма да е лошо да се вземе патент за твоето изобретение.

Те отново се разсмяха студено и остро, вдигнаха обкованото с мед сандъче и го скриха под широкото палто на Мюлер.

— Да слезем долу и да го оставим в каютата — каза Флениген. — Все едно до довечера няма да ни потрябва, а там ще бъде в пълна безопасност.

Мюлер се съгласи. Хванати под ръка, те тръгнаха по дължината на палубата и се скриха в люка, отнасяйки със себе си тайнственото сандъче. Последното, което чух, беше наставлението на Флениген да го носи колкото може по-внимателно и да не го удари в борда.

Не мога сега да кажа дълго ли седях на навитите корабни въжета. От това, което чух, ме обхвана ужас, още повече че започна да ми се повдига — хващаше ме морската болест. Обикновеното за Атлантическия океан клатене вече се отразяваше и на парахода, и на пътниците. И духом, и телом съвсем останах без сили и изпаднах в пълно вцепенение, от което ме извади гласът на нашия мил боцман.

— Бъдете така добър, сър — каза той, — ние искаме да приберем от палубата всичките тези вехтории.

Неговото добродушно грубовато държание и руменото, здравеняшко лице ми се сториха в този момент просто оскърбителни. Ако имах достатъчно мъжество и здрави мускули, бих го ударил. Но успях да хвърля на честния моряк само един унищожителен поглед, с което доста го учудих, след което се отдалечих към другия борд. Самота — ето какво ми беше нужно, самота, за да поразмисля над чудовищното престъпление, което бе подготвяно пред очите ми. Оказа се, че една от спасителните лодки виси доста ниско над палубата. Озари ме щастлива мисъл. Покатерих се на борда, влязох в празната

лодка и легнах на дъното. Над мене се простираше яносиньото небе, понякога пред погледа ми попадеше клатушкащата се мачта. Накрая останах сам със своята морска болест и с мислите си. Опитах се да си припомня подслушанията от мене страшен разговор. Може би той съвсем нямаше такъв смисъл, какъвто влагах в него? Разсъдъкът ми твърдеше, че може да има друг смисъл. Анализирах различните факти, от които се съставяше верига от улики, и убеждавах себе си, че те нищо не доказват. Но не, всички части на веригата бяха на мястото си. Преди всичко този странен начин, по който тези двамата попаднаха на парахода и така се отърваха от проверката на багажа в митницата. Самата фамилия „Флениген“ напомняше за фениите^[2] и в същото това време името „Мюлер“ напомняше за нихилизъм и политически убийства. След това тайнственото поведение на двамата, фразата, че всичките им планове биха рухнали, ако бяха закъснели за парахода, техните опасения, че ще бъдат забелязани; накрая, последното, но най-значително доказателство — малкото квадратно сандъче със спусъка и мрачната шега за учудването на човека, който случайно би го натиснал. Нима не е ясно, че пред мене бяха отчаяни заговорници, може би членове на някаква политическа организация и че те се готвят да извършат чудовищно жертвоприношение, без да пощадят нито себе си, нито пътниците, нито парахода? Белезникавите зърна, които единият от тях изсипа в сандъчето, бяха или взривно вещество, или заместваха запалителния фитил. Ясно чух странния звук в сандъчето, навярно издаван от някакъв фин механизъм. Нима те смятат да осъществят своя ужасен замисъл още в първата вечер на нашето пътуване? При тази мисъл ме прониза хлад и временно забравих морската болест.

Вече споменах, че съм страхливец. При това не ми достига и гражданско мъжество. Рядко два подобни недостатъка се събират в един човек. Аз познавах немалко хора, които се бояха от болка, но в същото време се отличаваха с мъжество и независим начин на мислене. За съжаление през дългите години на спокойния самотен живот у мене се създаде болезнен страх пред всякакви решителни постъпки, страх да привлече внимание към себе си и колкото и да е странно, този страх дори надделяваше пред инстинкта ми за самосъхранение. Обикновеният човек, оказвайки се в моето положение, веднага би отишъл при капитана, би му разказал за своите опасения и би предал работата в неговите ръце. Но аз, с моя характер,

потръпвах при мисълта за това. Самата мисъл, че към мен ще се насочи всеобщото внимание, че ще започне да ме разпитва непознат човек, че ще трябва да се представя като доносник при очната ставка с двамата отчаяни заговорници, всичко това ми се струваше ужасно. Ако изведнъж стане ясно, че греша? В какво положение ще се окажа, ако бъде доказана безпочвеността на моите обвинения? Не, аз съм длъжен да изчакам; ще наблюдавам внимателно двамата главорези, неотстъпно ще следя всяка тяхна крачка. Ще сторя всичко, само да не се изложи.

Изведнъж ми дойде наум, че е възможно в същия този момент заговорниците да предприемат някакви нови стъпки. Нервната възбуда дори предотврати поредния пристъп на морската болест и можах да стана и да се измъкна от лодката. Олюлявайки се, тръгнах бавно по палубата, като смятах да се спусна в салона и да разбера с какво се занимават моите сутрешни познати. Едва бях се хванал за перилата на стълбата на кораба, когато за мое най-голямо учудване някой дружески ме тупна по рамото, така че за малко да се спусна надолу по-бързо, отколкото позволяваше достойнството ми.

— Това ти ли си, Хемънд? — гръмна глас, който ми се стори познат.

— Боже мой! — възкликнах аз, като се обърнах. — Дик Мъртън! Здравей, старче!

Тази среща беше наистина щастлива случайност. Точно такъв човек като Дик ми беше нужен — добродушен, умен, решителен. Можех смело да му разкажа всичко и да разчитам, че той, с присъщия си здрав разум, ще подскаже как да постъпим. Още по времето, когато бях във втори клас в Харору, Дик беше мой постоянен съветник и защитник.

Той веднага забеляза, че с мене става нещо нередно.

— Какво ти е, Хемънд? — добродушно ме попита той. — Ти си блед като платно. Морската болест, а?

— Не само това — отговорих аз. — Хайде да се разходим, Дик, искам да поговоря с тебе. Дай ми ръката си.

Като се опирах на силната ръка на Дик, закретах редом с него, но не се реших веднага да заговоря.

— Искаш ли цигара? — предложи той, като прекъсна мълчанието.

— Не, благодаря — отговорих аз. — Дик, тази вечер ние вече няма да сме живи.

— Но това още не означава, че ти трябва да се откажеш от цигарата — спокойно отбеляза Дик, като ме гледаше внимателно изпод рошавите си вежди. Явно си помисли, че нещо не съм в ред.

— Няма нищо смешно, Дик — продължих аз. — Уверявам те, говоря съвсем сериозно. Случайно узнах за чудовищен заговор, целта на който е да унищожи нашия параход и всички пътници.

И последователно му разказах събраните от мене доказателства.

— Е, Дик — казах аз в заключение, — какво мислиш сега и по-важното — какво според тебе трябва да направя?

За мое учудване той прихна от сърце.

— Ако това го бях чул от някой друг, а не от тебе — заяви той, — може би щях да се изплаша. Ти, Хемънд, винаги си витаел в облаците. Отново се проявява старата ти склонност. Помниш ли как се закле в училище, че във вестибюла си видял призрак, а след това се оказа, че е било твоето собствено отражение в огледалото? — продължи той. — На борда няма важни политически личности, напротив, повечето пътници са обикновени американци. Освен това в нашия трезв деветнадесети век даже и най-закоравелите престъпници избягват да рискуват живота си. Няма съмнение, че ти не си ги разбрал и си взел за адска машина фотоапарат или някакъв друг безобиден предмет.

— Нищо подобно — отговорих аз, дълбоко засегнат. — Според мен скоро ще се убедиш, че никак не съм преувеличил и съм предал всичко съвсем точно, но ще бъде много късно! А такава сандъче аз още не бях виждал. По това как се отнасяха и говореха за него, съм убеден, че там е скрит някакъв сложен механизъм.

— Е, ако трябва да считаме това за неопровержимо доказателство — отбеляза Дик, — тогава на тебе всеки пакет с някакъв бързо развалящ се продукт ще ти се стори, че е торпила.

— Но фамилията на единия от тези хора е Флениген — заявих аз.

— Не мисля, че подобно доказателство ще има голямо значение за съда — отговори Дик. — Но вече си изпуших цигарата. Какво ще кажеш, ако отидем в салона и изпием бутилка червено вино? Тъкмо ще ми покажеш тези двама Орсини, ако са там.

— Добре, тъкмо съм решил целия ден да не свалям очи от тях — заявих аз. — Само че не ги гледай много втрещено, за да не забележат,

че ги наблюдаваме.

— Бъди спокоен — увери ме Дик, — ще се държа като невинно агънце.

Спуснахме се от палубата в салона.

Около огромната маса в центъра на стаята се беше събрало доста многобройно общество. Някои пътници се занимаваха с постоянно люлеещите се от вълнението пътни чанти, други закусваха, трети четяха или се развличаха с нещо друго. Тези, които търсехме, ги нямаше. Ние напуснахме салона, обиколихме всички каюти, но безуспешно. „Боже милостиви! — помислих аз. — Може би в този момент те се намират под краката ни в трюма или в машинното отделение и се канят да пуснат в действие своето дяволско изобретение!“

По-добре човек да узнае най-лошото, отколкото да стои в неизвестност!

— Келнер, има ли още някакви пътници тука? — попита Дик.

— Да, двама — в стаята за пушене, сър — отговори той.

Неголямата, но уютна и богато обзаведена стая за пушене беше до бюфета. Ние блъснахме вратата и влязохме. От гърдите ми се изтръгна въздишка на облекчение. Видях мъртвешки бледото лице на Флениген с немигащи очи и решителна бръчка до устата. Срещу него седеше Мюлер. Те играеха на карти и пиеха вино. Мушнах Дик с лакът като потвърждение, че нашите търсения се увенчаха с успех, а след това най-непринудено седнахме до тях. Заговорниците не ни удостоиха дори с поглед. Започнах внимателно да ги наблюдавам. Те играеха на „Наполеон“.

И двамата бяха добри познавачи на тази игра и не можех да не се възхитя на самообладанието, с което тези хора хладнокръвно избираха боята и вземаха царицата, като в същото време криеха своята страшна тайна. Парите бързо преминаваха от едните ръце в другите, но на чернобрадия явно не му вървеше. Накрая той с раздражение хвърли картите на масата, изруга и заяви, че няма намерение да играе повече.

— Да бъда проклет, ако пак се съглася да си губя времето! — възкликна той. — За пет игри нито един път нямах повече от две карти от една боя.

— Нищо — отговори неговият приятел, прибирайки спечелените пари. — Какво значение има дали ще загубиш, или спечелиш няколко

долара след това, което ще се случи тази вечер.

Поразил ме наглостта на този мръсник, но най-безразлично продължавах да разглеждам тавана и да си пийвам вино. Чувствах, че Флениген ме гледа внимателно с вълчите си очи, проверявайки дали този намек не е предизвикал подозрение у мен. След това прошепна нещо на приятеля си, но не успях да чуя какво точно. Очевидно това беше предупреждение, тъй като онзи отговори сърдито:

— Глупости. Каквото си искам, това ще говоря! Може би тъкмо излишната предпазливост ще провали цялата работа.

— Ти май не си заинтересован от успеха — отговори Флениген.

— Нищо подобно — измърмори Мюлер, — чудесно знаеш, че когато залагам на нещо, се надявам да спечеля. Но на никого в света няма да позволя да ме мъмри и да ме поучава какво да правя. Не помалко, дори повече съм заинтересован от тебе от успеха на нашето начинание.

Той целият кипеше от злоба и известно време яростно пушеше цигарата. Неговият компаньон поглеждаше ту Дик Мъртън, ту мене. Разбрах, че се намирам заедно с човек, готов на всичко, само ако забележи, макар и леко потреперване на устните ми, веднага ще ме сграбчи. Но проявих по-голямо самообладание, отколкото можех да очаквам при такива трудни обстоятелства. Що се отнася до Дик, той си оставаше невъзмутим и безразличен като египетски сфинкс.

Няколко минути в стаята за пушене цареше мълчание, нарушавано само от шумоленето на картите, които Мюлер размесваше, преди да ги сложи в джоба си. Беше все така ядосан както преди. Като хвърли угарката в кошчето, предизвикателно погледна спътника си и се обърна към мен:

— Сър, можете ли да кажете кога ще получат на брега първите новини за нашия параход?

Сега те ме гледаха и двамата, и макар че може би малко бях пребледнял, отговорих със спокоен глас:

— Предполагам, сър, че първото съобщение за нашия параход ще бъде получено, когато стигнем до Куинстаун.

— Ха-ха-ха! — разсмя се сърдитият дребосък. — Знаех си, че вие така ще кажете. Не ме ритай под масата, Флениген, не понасям това. Зная какво правя. Вие се заблуждавате, сър — продължи той, като се обърна отново към мен, — дълбоко се заблуждавате.

— Възможно е, но може би някой срещнат от нас кораб ще съобщи по-рано.

— Не, съвсем не кораб.

— Времето е чудесно — отбелязах аз. — Нима няма да видят кораба, когато пристигне до местоназначението си?

— Не казвам това, но за нас ще чуят по-рано и на друго място.

— А къде? — любопитствува Дик.

— Това няма да ви кажа. Но днес, още преди да се мръкне, ще узнаят къде се намираме, при това по най-необикновен, тайнствен начин — и той отново се изхили.

— Да отидем на палубата — промърмори Флениген. — Май сръбна повечко и този проклет коняк ти развърза езика. — Като хвана Мюлер за ръката, той почти насила го измъкна от стаята за пушене и ние чувахме как се препъваха и се изкачваха по стълбата към палубата.

— Е, какво ще кажеш сега, Дик? — попитах аз със заекващ от вълнение глас.

Но моят приятел, както и преди оставаше невъзмутим.

— Какво да кажа? Същото, което каза и неговият приятел. Малко ли глупости може да издрънка пиян човек? От него направо вони на коняк.

— Глупости, Дик! Нали видя как другият се мъчеше да му затвори устата!

— Разбира се. Но той просто не искаше неговият приятел да се излага пред непознати хора. Възможно е нисичкият да е побъркан, а другият да му е нещо като санитар. Напълно е възможно.

— Ех, Дик, Дик! — възкликнах аз. — Може ли да бъдеш толкова сляп! Нима не виждаш, че всяка тяхна дума потвърждава моите подозрения?

— Безсмислици, приятелю — спокойно възрази Дик. — Ти сам разстройваш нервите си. Какъв смисъл има в цялата тази дяволщина? По какъв загадъчен начин ще разберат къде се намираме?

— А аз ще ти кажа какво имаше той предвид! — извиках, като се наведох към Дик и го хванах за ръката. — Някой рибар край американското крайбрежие внезапно ще види в морето избухване и далечен отблясък. Ето какво имаше той предвид.

— Хемънд, не мислех, че си такъв идиот — промърмори Дик. — Ако започнеш да обръщаш внимание на бърборенето на всеки

пияница, ще измислиш нещо още по-нелепо. Най-добре е да последваме примера им и да излезем на палубата. Смятам, че имаш нужда да подишаш чист въздух. Сигурен съм, че черният ти дроб не е в ред. Морското пътешествие ще ти бъде полезно.

— Ако доживея до края на нашето плаване — изпъшках аз, — ще се зарека повече никога да не пътешествувам. Сега вече сервират вечерята, няма смисъл да се качваме на палубата. Ще остана долу и ще разопаковам вещите си.

— Надявам се, че дотогава настроението ти ще се подобри — отбеляза Дик и си отиде. Обхванаха ме мрачни мисли, докато ударите на големия гонг не ни призоваха в салона.

От само себе си се разбира, че след произшествията през деня апетитът ми съвсем не се подобри. Въпреки всичко машинално седнах на масата и се заслушах в бърборенето на заобикалящите ме. В салона имаше около сто пътници от първа класа и когато поднесоха виното, шумът от гласовете, сливайки се със звъна на чиниите, прерасна в истинска врява.

Озовах се между много дебела и нервна възрастна дама и надут дребен свещеник. Те не се и опитваха да ме заговорят. Затворих се в черупката си и започнах да наблюдавам моите спътници. Дик седеше доста далече от мене, като се занимаваше ту с пилешкото филе в чинията пред себе си, ту със самонадеяната млада особа, която седеше до него. Капитан Доуи изпълняваше задълженията си на домакин в края на нашата маса, а параходният лекар — на другия край.

С радост забелязах, че Флениген седи почти срещу мене. Докато бъде пред очите ми, знаех, че макар и временно нас нищо не ни заплашва. Той седеше с някаква гримаса на мрачното си лице, което според него би могло да се възприеме за мила усмивка. Не ми убягна това, че той пи много, толкова много, че се напи още преди да сервират десерта. Неговият приятел Мюлер седеше през няколко човека от него. Той ядеше малко и струва ми се беше обхванат от някакво безпокойство.

— Е, скъпи дами — каза нашият добродушен капитан, — надявам се, че на борда на моя кораб вие ще се чувствувате като у дома си. За джентълмените не се безпокоя. Келнер, шампанското! За попътен вятър и за приятно и бързо плаване! Сигурен съм, че нашите

приятели в Америка след около осем, най-късно девет дни ще научат за нашето благополучно пристигане.

Погледнах встрани и успях да доловя мълниеносния поглед, който Флениген размени със своя съучастник. По тънките му устни играеше зловеща усмивка.

В салона продължаваха оживените разговори. Говореха за политика, за морето, за развлеченията, за религията. Оставах си мълчалив, макар и внимателен слушател. Изведнъж ми дойде наум, че няма да е лошо, ако засегна един въпрос — той не излизаше от главата ми. Щях да го поставя така, между другото, но това би накарало капитана да застане нащрек. В същото време, следейки лицата на заговорниците, бих могъл да определя какво въздействие ще им окажат моите думи.

Внезапно в салона настъпи тишина. Темите от общ интерес явно бяха се изчерпали вече. Моментът беше подходящ.

— Капитане, позволете да узная — започнах аз, като се наведох напред и стараейки се да говоря колкото се може по-високо — как вие се отнасяте към манифеста на фениите.

Руменото лице на капитана почервения от благородно негодувание.

— Фениите са презрени страхливци. Те са глупави и безнравствени — отговори той.

— Банда мерзавци, които не смеят да играят с открити карти и прибъгват до празни заплахи — добави надут старик, който седеше до капитана.

— Ах, капитане! — възкликна моята пълна съседка. — Вие нали не мислите, че те например са в състояние да взривят кораба?

— Като нищо биха го взривили, ако можеха. Но съм сигурен, че моя кораб те няма да взривят.

— Може ли да узнаем какви предпазни мерки сте взели срещу тях? — попита възрастен човек от другия край на масата.

— Ние внимателно огледахме целия товар, докаран на парахода.

— А какво ще стане, ако някой е донесъл взривно вещество? — изразих предположение аз.

— Те са достатъчно страхливи, за да жертвуват живота си.

До този момент Флениген не прояви никакъв интерес към разговора. Но при тези думи той вдигна глава и погледна капитана.

— Струва ми се, че малко подценявате фениите — отбеляза той. — Във всяка тайна организация има смели хора — защо да няма такива и сред фениите? За мнозина е чест да умрат за каузата, която за тях е справедлива, макар според други да е заблуда.

— Масовото убийство за никого не може да бъде право дело — заяви дребният свещеник.

— Именно такава масово убийство беше бомбардировката на Париж — отговори Флениген — и въпреки това целият цивилизован свят спокойно го наблюдаваше, като замени страшната дума „убийство“ с по-благозвучната „война“. На германците им се струваше, че това масово убийство е справедлива кауза — защо тогава употребата на динамит да не може да бъде справедлива в очите на фениите.

— Във всеки случай до този момент те се хвалеха повече, отколкото трябва, и то напразно — каза капитанът.

— Моля за извинение — възрази Флениген, — но известно ли е какво предизвика гибелта на „Дотерел“? В Америка разговарях с доста осведомени хора, които твърдяха, че във въглищата на парахода е била скрита адска машина.

— Това е лъжа — отговори капитанът. — В съда беше доказано, че параходът е потънал от взрива на въглищен газ. Но хайде да говорим за нещо друго, защото се страхувам, че дамите няма да могат да заспят.

И разговорът се прехвърли на предишните теми.

По време на тази малка дискусия Флениген изрази своето мнение учтиво, но с такава убеденост, каквато не очаквах от него. Неволно се възхищавах от човека, който непосредствено преди решаващата стъпка с такава самообладание говореше за това, което толкова пряко го засягаше. Както вече споменах, той доста добре си пийна, и макар по бледите му бузи да се появи лека руменина, запази присъщата си съдържаност. Когато разговорът премина на други теми, той замълча и дълбоко се замисли.

У мен се бореха най-противоречиви чувства как да постъпя. Да стана и да ги разоблича пред пътниците и капитана? Или да помоля капитана да ми отдели няколко минути за разговор насаме в каютата и да му разкажа всичко? Вече почти се бях решил и изведнъж пак ме обхвана страхливост. В края на краищата би могло да възникне

недоразумение. Нали Дик чу всички доказателства и все пак не ми повярва. Да става, каквото ще, реших аз. Обзе ме странно безразличие. Защо съм длъжен да помагам на хора, които не искат да забележат заплашващата ги беда? Нали капитанът и неговите помощници са задължени да ни защитават и изобщо не е наша работа ние да ги предупреждаваме за опасността. Аз изпих две чаши вино и олюлявайки се, се качих на палубата, решен да запазя тайната в сърцето си.

Вечерта се оказа чудесна. Стоях на борда, подпрял се на перилата, и въпреки вълнението си се наслаждавах на освежаващия бриз. Далече на запад, върху огнения фон на залязващото слънце, като черно петно се различаваше самотна платноходка. При вида на това зрелище ме побиха тръпки — то беше величествено, но ужасно. Над гротмачтата плахо блещукаше самотна звезда, а във водата при всеки удар на корабното витло пламваха хиляди искрици. И само широката ивица дим, оставаща след нас като черна лента на червена завеса, разваляше тази прекрасна картина. Трудно беше да повярвам, че царящото в природата величаво спокойствие може да бъде нарушено от един жалък, нещастен смъртен.

В края на краищата, помислих аз, вглеждайки се в синята бездна, ако се случи най-страшното, по-добре да загина тук, отколкото да агонизирам в болнично легло на брега. Колко е нищожен човешкият живот пред великите сили на природата! И все пак тази философия не ми попречи да трепна, когато, обръщайки се, видях и лесно разпознах на другата страна на палубата две мрачни фигури. Не можех да чуя за какво така оживено разговаряха и нищо друго не ми оставаше, освен внимателно да ги наблюдавам, както се разхождах напред-назад.

Скоро на палубата се появи Дик и с облекчение въздъгнах. В най-лошия случай и скептично настроеният довереник е добре дошъл.

— Е, старче! — каза той, като шеговито ме смушка. — Май все още не сме излетели във въздуха?

— Все още не — отговорих аз. — Но това нищо не значи, все още е възможно да излетим.

— Глупости, приятелю! — заяви Дик. — Откъде го измисли това? Що за мисъл. Аз разговарях с един от твоите мними терористи. От разговора пролича, че е доста симпатичен и общителен младеж.

— Дик, въобще не се съмнявам, че тези хора имат адска машина и ние сме на косъм от смъртта. Вече виждам как те доближават до фитила запалена кибритена клечка.

— Е, щом си толкова сигурен — каза Дик, почти изплашен от моя сериозен тон, — трябва да разкажеш на капитана за своите подозрения.

— Ти си прав — съгласих се аз. — Така и ще направя. Моята идиотска страхливост ми попречи да направя това по-рано. Убеден съм, че само така можем да се спасим.

— Тогава отивай и веднага му разкажи — каза ми Дик. — Но моля те не ме забърквай и мене в тази работа.

— Ще говоря с него веднага, щом слезе от мостика — обещах аз, — а дотогава ще го следя, без да го изпускам от очите си.

— Съобщи ми после за резултатите — помоли ме моят приятел и като кимна, тръгна да търси съседката си по маса.

Останал сам, си спомних за закътаното местенце, което открих сутринта. Покатерих се на борда, прехвърлих се в спасителната лодка и отново легнах в нея. Тук можех да обмисля план за по-нататъшните си действия, а повдигайки главата си по всяко време, да виждам своите зловещи спътници.

Мина час, а капитанът все още беше на мостика. Той изцяло беше погълнат от спор с един от пътниците — морски офицер от запаса — по някакъв сложен въпрос за управлението на кораба. От своя наблюдателен пункт виждах червените светлини на цигарите им. Беше толкова тъмно, че трудно различавах фигурите на Флениген и на неговия съучастник. Те стояха в същите пози. На палубата тук-там се виждаха пътници, но повечето бяха слезли долу. Наоколо цареше странно спокойствие. Само гласовете на дежурните моряци и поскърцването на щурвала нарушаваха тишината.

Мина още половин час, а капитанът като че ли въобще нямаше намерение да слиза от мостика. Нервите ми бяха така изопнати, че звукът от стъпки по палубата ме накара да трепна. Погледнах зад борда на лодката и видях, че подозрителната двойка е пресякла палубата и се е спряла почти под мене. Светлината от поставката на компаса падаше по мъртвешки бледото лице на главореза Флениген. Хвърлих само един поглед и успях да забележа, че до болка познатото палто небрежно висеше на ръката на Мюлер. Паднах на дъното на

лодката със стон. Сега вече не се съмнявах, че моята фатална мудност ще бъде причина за гибелта на двеста невинни хора.

Случвало ми се е да чета с каква изобретателна жестокост заговорниците си разчистват сметките с шпионите. Разбирах, че хората, заложили живота си на карта, няма да се спрат пред нищо. На мене ми оставаше само да се свия на дъното на лодката и затаил дъх, да се вслушвам в шепота им.

— Напълно подходящо място — каза единият от тях.

— Ти си прав, запазената от вятъра страна, разбира се, е по-подходяща.

— Интересно дали ще проработи спусъкът?

— Не се съмнявам.

— Трябва да го натиснем в десет, нали?

Настъпи пауза. След това същият глас каза:

— Те нали ще чуят щракането на спусъка?

— Много важно. Все едно, никой вече няма да успее да ни попречи.

— Което е вярно, вярно е. Как ще се вълнуват онези, които оставихме на брега.

— Напълно естествено. Според тебе колко време ще мине, преди да чуят за нас?

— Първото съобщение ще получат не по-рано от полунощ.

— И това те ще дължат на мене.

— Не, на мене.

— Ха-ха-ха! Ще видим.

Отново настъпи пауза. Тя беше прекъсната от зловещия шепот на Мюлер.

— Останаха само пет минути.

Колко бавно минаваше времето! Можех да отчитам секундите по ударите на сърцето си.

— Каква сензация ще бъде на брега! — чу се глас.

— Да, вестниците ще вдигнат голям шум!

Повдигнах глава и отново погледнах през борда на лодката. Сега вече не оставаше никаква надежда, нямаше откъде да се чака помощ. Дали ще вдигна тревога, или не — смъртта все едно ме гледа в очите. Капитанът най-последно слезе от мостика. Палубата беше безлюдна, ако не се смятат двете мрачни фигури, спотаили се в сянката на лодката.

Флениген държеше в ръката си часовник с отворено капаче.

— Останаха три минути — каза той. — Сложи сандъчето на палубата.

— Не, по-добре да го наместя на борда.

Това беше същото квадратно сандъче.

По стигналия до мене звук разбрах, че те са го поставили под лодбалката^[3], на която се държеше спасителната лодка, почти под главата ми.

Отново погледнах навън. Флениген изсипа нещо от една хартийка върху ръката си. Това беше същото белезникаво зърнесто вещество, което бях видял сутринта. Със сигурност това беше детонатор, тъй като Флениген го изсипа в сандъчето и както преди моето внимание беше привлечено от някакви странни звуци.

— Още половин минута — каза Флениген. — Кой ще дръпне връвта — ти или аз?

— Аз — отговори Мюлер.

Той беше коленичил и държеше в ръка края на връвта. Флениген, скръстил ръце на гърдите си, бе застанал зад него с мрачна решимост на лицето.

— Спрете! — изкрещях аз, като скочих на крака. — Спрете, безумни хора!

Те с изумление се отдръпнаха, ярката луна освети бледото ми лице и не се съмнявам, че в първия момент те ме помислиха за призрак.

Сега изпитвах прилив на храброст, тъй като отидох вече много далече и беше късно да отстъпвам.

— Каин е бил прокълнат — извиках аз, — макар че е убил само един човек. Нима вие искате да ви тежи на съвестта кръвта на двеста души!

— Той е откачил — каза Флениген. — Времето изтече. Натискай, Мюлер!

Аз скочих на палубата.

— Вие няма да направите това! — закрещях аз.

— Не си пъхайте носа, където не ви е работа, нямате право!

— Имам. Вие нарушавате човешкия и Божия закон.

— Това не е ваша работа. Махайте се!

— В никакъв случай! — отговорих аз.

— Ама че проклет младеж. Заложили сме твърде много и нямаме време да се церемоним. Аз ще го държа, а ти натисни спусъка, Мюлер.

В следващия миг се гърчех в херкулесовската прегръдка на ирландеца. Съпротивата беше безполезна: в неговите ръце се чувствувах като малко дете. Той така ме притисна до борда, че не можех да помръдна.

— Е! — извика той. — Действуй, той няма да ни попречи!

Имах чувството, че съм пред прага на вечността. Полузадушен от бандита, все пак забелязах как неговият съучастник се приближи до съдбоносното сандъче, наведе се над него и отново хвана връвта. Когато я дръпна към себе си, зашепнах молитва. Чу се рязко щракане, а след това някакъв странен стържещ звук. Спусъкът се отпусна, една от стените на сандъка падна и... от него излетяха два сиви пощенски гълъба!

Остава малко за доразказване, още повече че не ми е много приятно да говоря на тази тема: всичко това е много нелепо и позорно. По-добре е достойно да се оттегля от сцената и да отстъпя мястото на спортния кореспондент на вестник „Ню Йорк Хералд“. Ето извадка от статията, публикувана във вестника наскоро след нашето отплаване от Америка.

„Ново в състезанията между гълъби.

Миналата седмица се проведе оригинално състезание между два гълъба, единият от които принадлежи на Джон Г. Флениген от Бостън, а другият — на уважавания гражданин от Лоуел Йеремия Мюлер. Те двамата отдавна си съперничат в отглеждането на подобрена порода гълъби. Местните кръгове проявиха голям интерес към състезанието и на гълъбите бяха заложени големи суми.

Стартът се състоя на палубата на трансатлантическия параход «Спартанец» в деня на отплаването му, в десет часа вечерта, когато корабът се намираше примерно на сто мили от брега. За победител се признаваше гълъбът, който пръв долети в дома си. Спортистите трябваше да бъдат много внимателни, тъй като някои капитани се отнасят с

предубеждение към спортните състезания и не ги допускат на борда на парахода.

Въпреки малкото усложнение, възникнало в последния момент, птиците бяха пуснати почти точно в десет часа. Гълъбът на Мюлер долетя в Лоуел на следващата сутрин силно изтощен, а гълъбът на Флениген се изгуби. На тези, които са заложили на този гълъб, им остава удовлетворението, че състезанието е преминало по най-честен начин. Гълъбите са били в специално конструирана клетка, която се отваряла само с помощта на особена пружина. Специалното приспособление изключвало всякаква възможност за умишлено повреждане на крилата на гълъбите и позволявало на птиците да се пуска храна през отвора в капака на сандъка.

По-нататъшното провеждане на такива състезания ще съдействува за популяризирането на спорта с гълъби в Америка. Подобни състезания приятно се различават от онези демонстрации на човешка издръжливост, които се увеличиха през последните години и имат толкова нездравословен характер.“

---

[1] Фут — мярка за дължина, равна на 30,5 см. — Бел.прев. ↑

[2] Фениите — членове на „Ирландското революционно братство“ (създадено през 1858 г.), борещо се за независимостта на Ирландия от Англия. Използували са заговорническата тактика. — Б.р. ↑

[3] Лодбалка — извита стрела, на която се държат закачени спасителните лодки. — Б.р. ↑

БОЯДИСАНИЯТ НА ИВИЦИ САНДЪК

— Е, какво ще кажете за това, Елердайс? — попитах аз.

Вторият ми помощник стоеше до мене на кърмата, разкراчил широко късите си дебели крака, морето още не се беше успокоило след силната буря и всеки път, когато нова вълна накланяше кораба встрани, двете ни спасителни лодки почти докосваха водата. Подпрял далекогледа на въжетата на бизанмачтата, Елердайс се опитваше да огледа някакъв неизвестен, облъскан от бурята плавателен съд, когато той за момент се спираше на гребена на вала, преди отново да се плъзне надолу. Корабът беше загребал толкова много вода, че само понякога различавах зеленикавата ивица на борда.

Това беше двумачтова гемия. Нейната най-висока мачта беше счупена на около десет фута над палубата и се влачеше след кораба заедно с платната и летвите като прекършено крило на чайка. Изглежда, никой не се и опитваше да отреже въжетата, които все още задържаха тези останки от кораба.

Предната мачта беше цяла, но формарселът не беше закрепен, а предните платна вятърът беше отнесъл до самия нос на кораба и те се развяваха като огромни бели флагове. Никога не бях виждал плавателен съд в такова окаяно състояние. Но това ни най-малко не ни учудваше. През последните три дни и ние на своя кораб неведнъж губехме надежда, че отново ще видим земята. Тридесет и шест часа се борихме с бурята и ако „Мери Синклер“ не беше един от най-добрите платноходи, които някога са строени в корабостроителниците на Клайд, едва ли щяхме да преживеем тази буря. Въпреки всичко ние оцеляхме, макар и да пожертвувахме в този ураган лодка и част от десния фалшборд. Ето защо не се учудихме, когато след бурята видяхме, че на други им е провървяло по-малко, отколкото на нас. Двумачтовата гемия се носеше по синьото море под безоблачното небе като човек, заслепен от мълния, и ни напомняше за преживения от нас ужас.

Бавният и методичен шотландец Елердайс дълго и внимателно оглежда корабчето. Нашите моряци, струпали се на борда или покатерили се на корабната мачта, също го оглеждаха. Ето вече десет дни, оставили далече на север главните търговски пътища през Атлантическия океан, ние плавахме в пълна самота. Когато човек се намира на ширина 20° и дължина 10° като нас, той започва да проявява любопитство към всякакви неочаквани срещи.

— Струва ми се, че екипажът е напуснал кораба — каза вторият помощник.

Аз също имах такова впечатление — на палубата на гемията нямаше признаци на живот, никой не отговаряше на махащите с ръце за поздрав наши моряци. Изглежда, че екипажът е изоставил кораба, решил, че е обречен да загине.

— Дълго няма да издържи — както винаги бавно проговори Елердайс. — Току-виж, че кърмата се наклони и той потъне. Водата вече залива палубата.

— Какво е знамето му? — попитах аз.

— Не мога да разбера, то се е оплело във фаловете... А, виждам... бразилското знаме..., само че е обърнато.

Това означаваше, че преди гемията да спре, екипажът е издигнал сигнал за нещастие. Може би хората току-що са напуснали кораба? Аз взех от помощника далекогледа и огледах покритата с пяна неспокойна синя повърхност на Атлантическия океан, разпростираща се около нас. Не, освен нас други хора нямаше.

— Възможно е на борда да са останали живи хора — казах аз.

— Може би и ние ще спечелим нещо от това — промърмори вторият помощник.

— Да приближим към него откъм подветрената страна и да останем на дрейф.

Нашият кораб се спря на около сто ярда от гемията и двата плавателни съда започнаха да се клатушкат и да се кланят един на друг като танцуващи клоуни.

— Спуснете спасителната лодка — заповядах аз. — Вземете със себе си четирима души и огледайте платнохода, мистър Елердайс.

В това време часовникът удари седем и половина и на палубата се появи моят първи помощник мистър Армстронг — след няколко часа започваше неговото дежурство. У мен се появи желание да отида

и аз на изоставения кораб и да го разгледам. След като предупредих Армстронг, аз се прехвърлих през борда, спуснах се по въжетата на платната и се настаних на кърмата на спасителната лодка.

Беше ни нужно съвсем малко време, за да преодолеем неголямото разстояние, което разделяше корабите. Морето още се вълнуваше и грамадните вълни скриваха едновременно и нашия кораб, и гемията. Когато попадахме между две вълни, лъчите на слънцето не достигаха до нас, но всяка нова вълна ни повдигаше към топлината и слънчевата светлина. В кратките мигове, когато застивахме на снежнобелия хребет между двете мрачни пропасти, виждах зеленикавата линия на корпуса и наклонената фокмачта на гемията. Това ми позволяваше да направлявам лодката така, че да заобиколим плавателния съд откъм кърмата и да изберем най-удобното за изкачване място. На кърмата на гемията, по която се стичаше на ручей вода, ние прочетохме името му „Богородица на победата“.

— Да влезем откъм обърнатия към вятъра борд, сър — каза вторият капитан.

— Дърводелец, пригответе канджата!

В следващата минута ние скочихме през борда, който се издигаше малко над нашата лодка, и се озовахме на палубата на изоставената гемия.

Преди всичко взехме всички предпазни мерки за в случай че съдът започне да потъва, което беше напълно възможно. За тази цел двама моряци задържаха лодката с фалина^[1] и не ѝ позволяваха да се доближава плътно до борда на кораба. По такъв начин при опасност ние можехме веднага да се възползваме от лодката. Поръчах на дърводелеца да провери има ли много вода в трюма и продължава ли да се увеличава, а заедно с Елердайс и с още един моряк започнах да оглеждам гемията и товара ѝ.

Палубата беше затрупана с различни вехтории и клетки за кокошки, в които плуваха мъртви птици. Беше останала само една лодка с пробито дъно и вече не се съмнявахме, че екипажът е напуснал гемията. С Елердайс влязохме в кабината за управление. Писалицето изглеждаше така, като че ли капитанът току-що го беше напуснал. Там се въргаляха книги и документи на испански и португалски, навсякъде имаше купчини пепел от цигари. Опитах се да намеря корабния дневник, но не успях.

— Възможно е капитанът да не го е водил — отбеляза Елердайс. — На южноамериканските търговски кораби редът обикновено не е много строг, а капитаните не обичат да се претоварват с работа. Ако пък е имало дневник, капитанът сигурно го е взел със себе си.

— Иска ми се да взема всичките тези книги и документи — казах аз. — Разберете от дърводелеца, колко време още имаме.

Дърводелецът отговори оптимистично. Вярно, водата е напълнила трюма на кораба, но част от товара плуваше, така че нямаше опасност корабът да потъне веднага. По-скоро той въобще нямаше да потъне и бе обречен още дълго да се носи по вълните като един от онези страшни, неотбелязани на картата плаващи рифове, които са станали причина за гибелта на много кораби.

— В такъв случай можете смело да се спуснете в трюма, мистър Елердайс — казах аз. — Огледайте гемията и се постарайте да определите какво може да се спаси от товара, а аз през това време ще прегледам тези книжа.

От разписките за приетия товар, от разните бележки и писма разбрах, че бразилската гемия „Богородица на победата“ преди един месец е напуснала пристанището Баия и е поела курс за Лондон. Капитан на гемията е бил някой си Таксейра, но какъв е бил броят на екипажа, не успях да разбера. Преглеждайки бегло документите, се убедих, че едва ли ще ни послужат за нещо. Корабът беше натоварен с орехи, джинджифил и с ценна тропическа дървесина. Тези огромни греди са попречили на злополучната гемия да потъне, но те бяха толкова големи, че не бихме могли да ги измъкнем от трюма. Освен това имаше партида декоративни птички за украсяване на дамски шапки, а така също и сто сандъка с консервирани плодове.

Прехвърляйки книжата, се натъкнах на малка бележка, написана на английски, която веднага привлече вниманието ми.

„Древноиспанските и индийските редки екземпляри — се казваше в нея — са част от колекцията на Сантарем и са изпратени на адреса на лондонската фирма «Пронфтут и Нойман». Тези уникални предмети са голяма ценност и трябва да се пазят внимателно, за да не се развалят по пътя и да не бъдат разграбени. Това особено се отнася за

сандъка със скъпоценностите на дон Рамирес ди Лейра. Сандъкът трябва да се пази на такова място, където никой не би могъл да проникне.“

Сандъкът със скъпоценности на дон Рамирес! Уникални предмети! Значи на гемията все още има нещо ценно. На вратата се появи моят помощник, аз станах от масата, без да изпускам бележката от ръцете си.

— На гемията нещо не е в ред — каза той.

Елердайс, който при всякакви обстоятелства запазваше сурова невъзмутимост, сега от нещо беше развълнуван.

— Какво има?

— Убийство, сър. Намерихме човек с разбита глава.

— Дали не е нещастен случай по време на бурята?

— Възможно е, сър. Но ще бъда много учуден, ако кажете същото, когато го видите.

— Къде е той?

— Тук е, сър, в каютата на средната палуба.

Както стана ясно, жилищни помещения под палубата нямаше. Капитанската каюта беше на кърмата; по средата на палубата, около главния люк, имаше втора каюта с пристроен към нея камбуз^[2], а на носа — кубрик^[3]. Помощникът ме поведе към средната каюта. Като влязохме, ние видяхме отдясно камбуза с разхвърляни по пода тенджери и чинии, а отляво — по-малка каюта, с две легла за офицерите. Зад офицерската каюта имаше помещение с размери около дванадесет фута, препълнено с флагове и запасни платна. Вързопи, обвити в груби ленени платна, бяха здраво завързани към тънката преградна стена. В по-далечния край на каютата имаше голям сандък, боядисан на червени и бели ивици. Червената боя така беше избеляла, а бялата — толкова замърсена, че цветът на сандъка можеше да се различи само там, където върху него падаше светлина. След като го измерихме, установихме, че е дълъг четири фута и три дюйма, висок три фута и два дюйма и широк три фута. Следователно беше значително по-голям от обикновеното моряшко сандъче.

Но в момента, в който влязох в склада, не сандъкът привлече вниманието ми, а нещо друго. На пода, върху разхвърляните флагове,

лежеше мургав човек с къса, къдрава брадичка, изопнат в целия си дребен ръст. Краката му бяха обърнати към сандъка, а главата в обратната посока. На бялото грубо ленено платно, до главата на мъртвеца се виждаше пурпурно петно, а от загорелия му врат по пода се бяха стекли струйки кръв. В първия момент обаче не можах да различа никакви признаци за насилствена смърт. Лицето му беше безгрижно като на спящо дете.

Наведох се над него, но веднага се отдръпнах с ужас. Едва сега различих нанесената му рана. Той е бил убит със силен удар на брадва отзад. Бравата е разбила тила му и е проникнала дълбоко в мозъка. Ето защо върху лицето му се е запазило такова спокойствие: смъртта е настъпила веднага и беше ясно, че той дори не е видял убиеца си.

— Как мислите, капитан Баркли, това преднамерено убийство ли е, или нещастен случай? — попита ме помощникът.

— Вие сте прав, мистър Елердайс. На него му е бил нанесен удар отзад с някакъв остър и тежък предмет. Но какъв е този човек и защо са го убили?

— Обикновен моряк е, сър — отговори помощникът. — Погледнете ръцете му и веднага ще се убедите в това.

Елердайс се наведе и обърна джобовете на убития. В тях имаше тесте карти, парче от насмолена връв и пакет бразилски тютюн.

— Ей, погледнете насам! — извика изведнъж Елердайс, като вдигна от пода дълъг нож, чието острие само при натискане на здравата пружина веднага изскачаше от дръжката. Ние не открийхме по блестящата стомана нито едно петънце, това ни караше да мислим, че ножът не е бил средство за извършеното престъпление. В същото време обаче беше на разстояние от убития точно колкото една протегната ръка, като че ли е паднал от нея в момента, в който му е бил нанесен ударът.

— Струва ми се, сър, той е знаел, че го заплашва опасност и е държал ножа готов — произнесе помощникът. — Обаче ние вече с нищо не можем да му помогнем, горкия. Интересно какво има в денковете, завързани за преградната стена? Май в тези стари зебла са увити всякакви идоли, стари оръжия, антикварни предмети.

— Точно така — отговорих аз. — Това е единственото ценно нещо от целия товар, което можем да вземем. Извикайте на хората от

кораба да изпратят още една спасителна лодка, за да натоварим тези неща.

Останал сам, отново разгледах странните предмети, чиито стопани станахме ние. Всички те бяха увити толкова внимателно, че можех да си съставя само най-обща представа за тях. Но боядисаният сандък в този момент беше така добре осветен, че подробно можех да го огледам. На масивния, окован в ъглите капак беше гравирани някакъв сложен герб, а под него се виждаше надпис на испански език. Успях да го разчета: „Сандък със скъпоценностите на дон Рамирес ди Лейра, рицар на ордена «Свети Яков», генерал-губернатор и генерал-капитан на Тера Фирма и на провинция Верагуа“. В единия ъгъл се виждаше: „1606 година“, а в другия беше залепен голям бял етикет с надпис на английски: „Настойчива молба при никакви условия този сандък да не се отваря.“ По-долу това предупреждение беше повторено на испански. Върху много сложната, тежка стоманена ключалка беше гравирани някакъв надпис на латински, неразбираем за моряк като мене.

Вече бях приключил огледа на странния сандък, когато към гемията се приближи другата спасителна лодка с моя първи помощник Армстронг и ние натоварихме в нея антикварните предмети — единственото, което си струваше да се вземе от изоставения платноход.

След като изпратихме натоварената лодка към кораба, заедно с Елердайс, дърводелеца и един от моряците тръгнахме към боядисания сандък. Ние го измъкнахме до лодката и внимателно го пуснахме на дъното между двете средни седалки, тъй като сандъкът беше много тежък и можеше да обърне лодката, ако го оставехме на носа или на кърмата. Мъртвият оставихме там, където си беше.

Според Елердайс този убит моряк е решил да открадне нещо, когато екипажът е напуснал кораба, и капитанът, опитвайки се да поддържа дисциплината, го е ударил с брадва или с някакъв друг тежък предмет. Такова обяснение ми се струваше правдоподобно и въпреки всичко не ме задоволяваше напълно. Но океанът пази много тайни и ние, естествено, така и нямаше да разберем какво е предизвикало гибелта на моряка от бразилската гемия — още един загадъчен случай, каквито немалко може да разкаже всеки моряк.

С помощта на дебели въжета сандъкът беше вдигнат на палубата на „Мери Синклер“, а след това четирима моряци го вмъкнаха в

каютата между масата и шкафа, до задната преградна стена. Там си беше през цялото време, докато вечеряхме.

След вечерята моите помощници останаха при мен в каютата и на чаша грог започнахме да обсъждаме събитията от днешния ден.

Висок и слаб, приличащ по нещо на ястреб, Армстронг се прояви като прекрасен моряк, но беше известен със своето скъперничество и алчност. Нашето откритие го развълнува. С блеснали очи той вече пресмяташе по колко ще се падне на всеки от нас, когато продадем предметите от изоставената гемия и си поделим печалбата.

— Ако това наистина са уникални предмети, както се споменава в бележката, можем да получим за тях каквато и сума да поискаме. Не можете да си представите какви луди пари плащат понякога богатите колекционери. Хиляди фунта за тях са нищо. Няма да сгреша, ако кажа: този рейс не беше напразен!

— Не мислете така — казах аз. — Според мен тези антикварни предмети с нищо не се различават от онези, които често докарват от Южна Америка.

— Знаете ли, сър, направил съм вече четиринадесет рейса и не съм видял нещо, което да прилича на този сандък. Той и празен струва куп пари, а ако съдим по тежината му, в него има нещо ценно. Защо не погледнем?

— Но ти ще развалиш сандъка, ако счупиш катинара — възрази вторият помощник.

Армстронг клекна пред него и с наклонена встрани глава започна толкова отблизо да оглежда ключалката, че едва не го докосна с дългия си тънък нос.

— Сандъкът е направен от дъбови дъски — заяви той — и тук-там малко се е разсъхнал. Ако имах под ръка длето или нож със здраво острие, бих могъл да отворя ключалката, без да повредя металната обвивка.

При споменаването за нож със здраво острие неволно си спомних мъртвия моряк на гемията.

— Дали и той се е опитвал да отвори сандъка, но някой му е попречил? — произнесох аз.

— Не зная, сър, но съм сигурен, че мога да отворя сандъка. Ето в този шкаф има отвертка. Елердайс, подръж лампата, много бързо ще го обработя.

— Почакайте! — извиках, като видях, че Армстронг, в чиито очи гореше любопитство и алчност, вече се беше навел над капака. — Не разбирам защо трябва да бързаме? Нали прочетохте на етикета предупреждението — сандъкът да не се отваря. Може да няма никакъв смисъл, но съм склонен да му вярвам. В края на краищата всичко, което е в сандъка, няма къде да отиде и дори ако в него са скрити скъпоценности, те няма да загубят стойността си, където и да го отворим — в кантората на собственика на гемията или в каютата на „Мери Синклер“.

Армстронг явно беше обезкуражен от моите думи.

— Вие да не сте суеверен, сър? — промърмори той и върху тънките му устни се мярна презрителна усмивка. — Ако дадем сандъка, преди да узнаем какво има в него, могат да ни излъжат. Освен това...

— Достатъчно, мистър Армстронг! — рязко го прекъснах аз. — Вие ще получите своята част, но няма да позволя сандъкът да се отвори днес.

— Обърнете внимание, надписът на етикета е написан на английски. Значи, той вече е преглеждан от европейци — добави Елердайс. — Освен това, ако сандъкът е предназначен за съхранение на ценности, не значи, че и сега в него има такива. Няма съмнение, че от времето на стария губернатор на Тера Фирма немалко хора са разглеждали този сандък!

Армстронг сви рамене и хвърли отвертката на масата:

— Е, както желаете — промърмори той.

Обаче забелязах, макар и да говорехме после за най-странични неща, че погледът на Армстронг със същото любопитство и алчност се връщаше пак към боядисания сандък.

Преминавам към описание на по-нататъшните събития, при спомена на които дори и сега потрепервам от ужас.

Каютите на нашите офицери бяха разположени около каюткомпанията, а моята, най-далечната, се намираше в края на малкия коридор, до люка на стълбата. Обикновено не давах дежурства, с изключение на по-важни случаи, и дежурствата бяха разпределени между тримата ми помощници. Армстронг беше нощно дежурство, което свършваше в четири часа сутринта, когато го сменяше Елердайс.

Трябва да отбележа, че обикновено спя много дълбоко и е нужно силно да ме раздрусат, за да се събудя. Въпреки всичко тази нощ, точно на разсъмване, внезапно се събудих сам и седнах на леглото. Хронометърът показваше четири и половина. Нервите ми бяха опънати като струни. Събуди ме някакъв звук, падане на тежък предмет и нечовешки вик, който като че ли още чувам да кънти в ушите ми. Скочих от леглото, облякох се набързо и се затичах към каюткомпанията.

Отначало не забелязах нищо необичайно. В студения полумрак различих покритата с червена покривка маса, шест въртящи се стола, бюфет от орехово дърво, барометър, а в по-отдалечения край на каютата големия боядисан сандък. Вече тръгнах обратно с намерение да се кача на палубата и да разпитам втория помощник, когато изведнъж забелязах някакъв предмет под масата. Това беше човешки крак, обут във висок моряшки ботуш. Наведох се и видях, че на пода, с обърнато надолу лице, сгърчил се и отметнал напред ръцете си, лежи човек. Веднага познах своя първи помощник Армстронг. Той беше мъртъв. Известно време стоях мълчаливо, задушавайки се от вълнение, след това се втурнах на палубата, извиках Елердайс и заедно с него се върнах в каютата. Измъкнахме нещастния Армстронг изпод масата и като видяхме окървавената му глава, се спогледнахме смъртно бледи.

— Убит е по същия начин, както и морякът от бразилската гемия — продумах аз накрая.

— Точно така. Опазил ни Бог! И все този проклет сандък. Погледнете ръката на Армстронг.

Елердайс вдигна дясната ръка на убития и видях, че в нея все още стискаше същата онази отвертка, която бе искал да използва предната вечер.

— Армстронг знаеше, че аз съм на палубата, а вие спите, и се е опитал да отвори сандъка. Той е коленичил пред него и е отключил ключалката с помощта на този инструмент. След това нещо се е случило с него и вие сте чули вика му.

— Но какво е могло да се случи, Елердайс? — прошепнах аз.

Вторият помощник сложи ръка на рамото ми и ме отведе в каютата си.

— Тук можем да говорим по-свободно, сър, там кой знае дали някой не ни подслушва. Капитан Баркли, какво според вас има в този

сандък?

— Честна дума, Елердайс, нямам никаква представа.

— Аз мога да направя само едно предположение: в негова подкрепа са всички факти, които знаем. Обърнете внимание на размерите на сандъка. Погледнете тези метални и дървени украшения. Те могат да прикриват колкото искате дупки. А тежестта на сандъка? Четирима души едва можах да го вдигнат. И накрая, не забравяйте, че двама са се опитали да го отворят, и двамата са загинали. Нима не разбирате каква е работата, сър?

— Нима искате да кажете, че вътре има човек?

— Разбира се! Познавате южноамериканските държави, сър. Днес човек е президент, а утре го тровят като побесняло куче. Хората там какво ли не правят, за да спасят живота си. Мисля, че в сандъка се е скрил някакъв отчаян, въоръжен тип и той няма да се остави жив в ръцете ни.

— А как се храни и пие вода?

— Сандъкът е широк и може да събере немалко продукти. Може би сред екипажа на гемията този тип е имал съмишленик, който му е давал вода.

— Значи, според вас етикетът с молба да не се отваря сандъкът е чисто и просто уловка?

— Точно така, сър. Можете ли по друг начин да обясните тези факти?

Бях длъжен да призная, че не мога.

— Какво да правим сега?

— Човекът вътре е отчаян убиец, той пред нищо няма да се спре. По-добре да завържем сандъка за дебело въже и половин час да го повлачим на буксир. Тогава вече ще можем да го отворим без всякакъв риск! Няма да е лошо също така да омотаем сандъка с върви и да подържим този човек без вода. Или нека дърводелецът да шпаклова с лак всички отвори, за да не може да влиза въздух.

— Стига, Елердайс! — сърдито извиках аз. — Може ли сам човек да държи в страх целия екипаж на кораба! Ако вътре има някой, се наемам да го измъкна оттам!

Отидох в каютата си и се върнах с пистолет в ръка.

— Е, Елердайс — заповядах аз, — отваряйте ключалката, а аз ще бъда готов.

— Боже господи, сър, помислете какво правите! — извика помощникът ми. — Двама души са убити и кръвта на единия от тях още не е изсъхнала по килима!

— Още повече — ние трябва да отмъстим за него.

— Добре, сър, но позволете да извикам дърводелеца. Все пак трима е по-добре, отколкото двама, а и той е силно и смело момче.

Елердайс отиде да доведе дърводелеца, а аз останах в каютата насаме с боядисания сандък. Не мога да се оплача от нервите си, но все пак предпочетох да застана така, че между мене и тази внушителна реликва на испанското средновековие да е масата.

Настъпваше утрото, лека-полека ставаше по-светло и върху сандъка все по-ясно се провиждаха червените и белите ивици и заплетените извивки на дървените и металните украшения, доказателство за голямата любов, с която се е трудил над тях изкусен майстор.

Скоро дойдоха Елердайс и дърводелецът с чук в ръцете.

Дърводелецът погледна тялото на Армстронг и поклати глава.

— Лоша работа, сър — каза той. — Нима вие мислите, че някой се крие в сандъка?

— В това няма никакво съмнение — отговори Елердайс, като вдигна отвертката като човек, готов да срещне всякаква изненада. — Вие двамата ще застанете един до друг, а аз ще отворя ключалката. Ако човекът се опита да изскочи, удари го, дърводелецо, с всичка сила по главата. А вие, сър, веднага стреляйте, ако той вдигне ръка. Започвам.

Елердайс коленичи и мушна под капака края на отвертката. Ключалката щракна и се отключи.

— Внимавайте! — извика помощникът и с усилие вдигна масивния капак на сандъка.

В този момент ние и тримата отскочихме назад — аз с пистолет в протегнатата си ръка, а дърводелецът — с вдигнат за удар чук. Мина секунда, друга и... нищо не се случи. Доближихме и погледнахме в него — беше празен. Между впрочем не съвсем: в ъгъла имаше старинен изящен свещник — толкова стар, колкото и самият сандък. Жълтеникавият цвят на метала и оригиналната форма сами говореха за голямата му стойност. Нищо друго, по-тежко и ценно, освен прах, не се оказа в стария боядисан сандък.

— Ех, че работа, дявол да го вземе! — извика Елердайс. — Защо тогава е толкова тежък?

— Погледнете колко са дебели стените и капакът. Не по-малко от пет дюйма дебелина! А вижте и голямата пружина, закрепена напреко на капака.

— Тя е направена, за да държи сандъка отворен — поясни помощникът. — А какъв е този надпис на немски от вътрешната страна?

— Тук е написано, че сандъкът е изработен от Йохан Роцлайн от Аугсбург през хиляда шестстотин и шеста година.

— Да, изработката не е лоша! Но как тогава да обясним всичко това, капитан Баркли? Като че ли този свещник е изработен от злато. В края на краищата ние все пак ще получим нещо за нашите усилия досега.

Той се наведе с намерение да вземе свещника и от тази минута вече никога повече не се усъмних в съществуването на интуицията. В същото това време хванах Елердайс за яката и го дръпнах назад. Възможно е в този момент да съм си спомнил някаква средновековна легенда или може би внезапно видях на горната част на катинара нещо червено, съвсем неприличащо на ръжда, но двамата с Елердайс сме убедени, че именно интуицията ми е подсказала как да действам.

— Тук има нещо дяволско! — извиках аз. — Подай ми онзи бастун.

Това беше най-обикновен бастун с извита дръжка. Хванах с него свещника и го дръпнах към себе си. От ръба на капака, проблясвайки, изскочиха полирани стоманени зъбци и огромният боядисан сандък ни се озъби като див звяр. Масивният капак падна с такъв грохот, че на закачената на стената полица заскачаха и зазвъняха чашите. Елердайс се разтрепери като изплашен кон и останал без сили, седна на масата.

— Капитан Баркли, вие ми спасихте живота — след пауза проговори той.

Така узнахме тайната на боядисания на ивици сандък, принадлежащ на стария дон Рамирес ди Лейра; така испанецът е пазел съкровищата си, заграбени от него в Тера Фирма и в провинция Верагуа. Нито един крадец, колкото и хитър да е бил, не е успял да отдели златния свещник от другите ценни предмети. В момента, когато се е докосвал до свещника, ужасната пружина се е задействувала и

стоманените клинове са се забивали в мозъка му. Силата на удара е била толкова голяма, че е отхвърляла тялото на жертвата назад и сандъкът автоматично се е затварял. „Колко ли хора са станали жертва на хитроумния механик от Аугсбург?“ — ми мина през ума и като размишлявах върху историята на страшния боядисан на ивици сандък, аз бързо взех решение.

— Дърводелецо, извикайте тук трима моряци и отнесете сандъка на палубата.

— Искате да го изхвърлите зад борда ли, сър?

— Да, мистър Елердайс. Никак не съм суеверен, но на света има неща, които не може да понесе дори един моряк.

— Сега е ясно, капитане, защо бразилската гемия така е пострадала от бурята. Ето и сега барометърът бързо пада, сър, така че точно навреме се разделяме със сандъка.

Не чакахме да дойдат моряците и сами — Елердайс, дърводелецът и аз, измъкнахме сандъка на палубата и го прехвърлихме зад борда. Вдигнаха се пръски вода като фонтан и сандъкът започна да потъва.

Той лежи там на дъното до ден-днешен и ако е истина, че моретата с времето пресъхват, то предварително оплаквам съдбата на човека, който ще намери стария боядисан сандък на ивици и ще се опита да разгадае тайната му.

---

[1] Фалина — въже, с което лодка се връзва за кораб. — Б.р. ↑

[2] Камбуз — кухня. — Б.р. ↑

[3] Кубрик — помещение за екипажа. — Б.р. ↑

Издание:

Автор: Артър Конан Дойл

Заглавие: Сухопътният пират

Преводач: Деян Пеловски; Мариана Вълкова

Година на превод: 1992

Език, от който е преведено: руски

Издание: първо

Издател: Издателска къща „Ведрина“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1992

Тип: сборник; разкази

Националност: английска

Печатница: ДФ „Балканпрес“ — София

Редактор: Пенка Кънева

Технически редактор: Мария Белова

Художник: Русанка Петрова

Коректор: Емилия Александрова; Анели Ръждева-Векилска

ISBN: 954-404-023-4

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/14618>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.